

f o l i a

t o r u

niensia

Ministerstwo **Kultury** i Dziedzictwa Narodowego.

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

Urząd Marszałkowski
Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
w Toruniu

Dofinansowano z budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

f o l i a

t o r u

Książnica
Kopernikańska
w Toruniu

UNIwersytet
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

niensia

T O R U Ń 2 0 2 2

Doc. PhDr. Olga Fejtová (Archiv hlavního města Prahy), Prof. Dr. phil. Habil. Helmut Flachenecker (Julius-Maximilians-Universität Würzburg), Dr. Dieter Heckmann (Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Berlin), Prof. dr hab. Krzysztof Mikulski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Prof. dr hab. Waldemar Rozykowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Redaktor naczelny: Dr hab. Arkadiusz Wagner, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska)

Redaktor tematyczny: Dr Mariusz Balcerek (Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu)

Redaktor tematyczny: CLN, Dr Ngozi Perpetua Osuchukwu (Nnamdi Azikiwe University, Awka, Anambra, Nigeria)

Sekretarz redakcji: Dr Mariusz Balcerek (Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu, Polska)

Redaktor językowy (j. polski): Urszula Kietczewska; Partner Poligrafia Andrzej Kardasz

Redaktor językowy (j. angielski): Redacto Knit Agnieszka Zerka-Rosik

Redaktor językowy (j. niemiecki): Dr Lilianna Lewandowska

Projekt okładki i opracowanie graficzne: Lech Tadeusz Karczewski

pISSN 1641–3792

eISSN 2657–4837

DOI <http://dx.doi.org/10.12775/FT>

Adres redakcji:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu

87–100 Toruń, ul. Słowackiego 8

<http://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/FT/index>

e-mail: folia.toruniensia@gmail.com

Redakcja informuje, że prezentowana wersja czasopisma (papierowa) jest wersją pierwotną (referencyjną).

Czasopismo jest wydawane na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0).

Opublikowane teksty są dostępne online na Akademickiej Platformie Czasopism (apcz.umk.pl) oraz w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (<http://cejsh.icm.edu.pl>).

All the texts in this journal are indexed and abstracted in their entirety in Library & Information Science Source (EBSCO).

Nakład 350 egz.

Skład, druk i oprawa:

druk-24h.com.pl
DRUKARNIA CYFROWA

Grabówka, ul. Szosa Baranowicka 77
15-523 Białystok; tel. 85 653-78-04
e-mail: biuro@partnerpoligrafia.pl

List of contents

The text is available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Articles

- Jana Brožovská Onderková** (Silesian University in Opava, Czechy), *The Czechoslovak librarianship 1945-1959* 9
- Magnus Osahon Igbinovia** (Ambrose Alli University, Nigeria), *Improving library service delivery by the instrumentality of knowledge management practices: A theoretical review* 27
- Rafał Leśniczak** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska), *The use of the Aristotelian concept of topos in the study of the media image of political and religious leaders – a contribution to the discussion* 43
- Iguehi Joy Ikenwe** (Ambrose Alli University, Nigeria), **Obiora Kingsly Udem** (Nnamdi Azikiwe University, Nigeria), *Innovative digital transformation for dynamic information service sustainability in university libraries* 67
- Dora Szabo, Erzebet Dani** (University of Debrecen, Hungary), *Smartphones and social media as status symbol of GenZ* 87

Materials

- Tomasz Dreikopel** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska), *Remarks on greed (ἀνελευθερία, illiberalitas) as a moral flaw in "Aristotelis de virtutibus libellus" by Franciscus Tidicaeus* ... 113

Reviews

- Rafał Leśniczak** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska), *S. Soczyński, (Re)definition of the concept of the media taboo as an axionormative category from a theoretical and functional perspective, Kraków 2021, s. 331, ISBN 978-83-7720-665-2* 127

Reports

- Rafał Leśniczak** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska), *Report from the international science conference Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Context, organized by International Association for Media and Communication Research, Beijing (China), 11-15.07.2022* 135

From Editorial Office

- Guidelines for authors 145

S pis treści

FORU
niensia

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Jana Brožovská Onderková (Silesian University in Opava, Czechy), *Czechosłowackie bibliotekarstwo w latach 1945–1959* 9

Magnus Osahon Igbinovia (Ambrose Alli University, Nigeria), *Poprawa świadczenia usług bibliotecznych dzięki instrumentarium praktyk zarządzania wiedzą: krytyczny przegląd* 27

Rafał Leśniczak (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska), *Zastosowanie arystotelesowskiej koncepcji toposu w badaniach wizerunku medialnego liderów politycznych i religijnych – przyczynek do dyskusji* 43

Iguehi Joy Ikenwe (Ambrose Alli University, Nigeria), **Obiora Kingsly Udem** (Nnamdi Azikiwe University, Nigeria), *Innowacyjna transformacja cyfrowa na rzecz zrównoważonego rozwoju dynamicznych usług informacyjnych w bibliotekach uniwersyteckich w Nigerii* 67

Dora Szabo, Erzebet Dani (University of Debrecen, Hungary), *Smartfony i media społecznościowe jako symbol statusu Gen Z* 87

Materiały

Tomasz Dreikopel (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska), *Uwagi na temat chciwości (ἀνελευθερία, illiberalitas) jako wady moralnej w „Aristotelis de virtutibus libellus” Franciszka Tidicaeusa* 113

Recenzje

Rafał Leśniczak (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska), *S. Soczyński, (Re)definicja pojęcia tabu medialnego jako kategorii aksjonormatywnej z perspektywy teoretyczno-funkcjonalnej, Kraków 2021, Wydawnictwo PETRUS, s. 331, (ISBN 978-83-7720-665-2)* 127

Sprawozdania

Rafał Leśniczak (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska), *Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Context, organizowanej przez International Association for Media and Communication Research, Pekin (Chiny), 11-15.07.2022* 135

Od Redakcji

Wytyczne dla autorów 149

Inhaltsverzeichnis

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Beiträge

- Jana Brožovská Onderková** (Schlesische Universität Opava, Tschechien), *Tschechoslowakisches Bibliothekswesen in den Jahren 1945–1959* 9
- Magnus Osahon Igbinovia** (Ambrose Alli Universität in Ekpoma, Nigeria), *Die Verbesserung der Bibliotheksdienste mithilfe der Instrumente zum praktischen Wissensmanagement: Eine kritische Übersicht* 27
- Rafał Leśniczak** (Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Polen), *Die Anwendung des aristotelischen Konzeptes von topos in den Untersuchungen zum Medienbild der politischen und religiösen Anführer. Ein Beitrag zur Diskussion* 43
- Iguehi Joy Ikenwe** (Ambrose Alli Universität in Ekpoma, Nigeria), **Obiora Kingsly Udem** (Nnamdi Azikiwe Universität, Nigeria), *Die innovative digitale Transformation zur nachhaltigen Entwicklung der dynamischen Informationsdienste in den Universitätsbibliotheken in Nigeria* 67
- Dora Szabo, Erzebet Dani** (Universität Debrecen, Ungarn), *Smartphones und soziale Medien als Symbol des Gen-Z-Status* 87

Materialien

- Tomasz Dreikopel** (Universität Ermland-Masuren in Allenstein, Polen), *Erläuterungen zur Habsucht (ἀνελευθερία, illiberalitas) als Laster in Aristotelis de virtutibus libellus von Franz Tidicaeus* 113

Rezensionen

- Rafał Leśniczak** (Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Polen), *Sławomir Soczyński, (Re)definicja pojęcia tabu medialnego jako kategorii aksjonormatywnej z perspektywy teoretyczno-funkcjonalnej [Die Neudefinition des Medientabus als einer axionormativen Kategorie aus theoretisch-funktionaler Sicht], Kraków 2021, Wydawnictwo PETRUS, S. 331 (ISBN 978-83-7720-665-2)* 127

Berichte

- Rafał Leśniczak** (Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Polen), *Bericht zur internationalen wissenschaftlichen Tagung „Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Context“, veranstaltet durch International Association for Media and Communication Research, Beijing (China), 11-15.07.2022* 135

Von der Redaktion / Redaktionelles

- Richtlinien für Autorinnen und Autoren 153

T

Jana Brožovská Onderková

Silesian University in Opava, Czech Republic

E-mail: jana.underkova@fpf.slu.cz

ORCID: 0000-0001-8629-7412

The Czechoslovak Librarianship 1945-1959

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.001>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).

Received: 3 X 2021

Accepted: 3 VIII 2022

Jana Brožovská Onderková works as an assistant professor at the Institute of Czech Language and Library Science at the Silesian University in Opava, Czech Republic. She studies the history of public librarianship in Czechoslovakia (1918–1938), associations and political partisanship in Czechoslovakia during the interwar period (1918–1938).

K

Keywords: Czechoslovakia 1945–1959; adult education; public; librarianship; censorship

A

Abstract: The article focuses on the transformation of the role of public libraries in Czechoslovakia in the 1950s in dependence on the political development of the country. It describes the changes of educational goals of Czechoslovak librarianship in the reporting period and methods used in educational activities.

In the period after the end of WWII, Czechoslovak librarianship continued its development, especially in the legislative area, on the foundations built during the 1918–1938 period. Even in the post-war period, the General Public Libraries Act remained in force and there was a coordination center for educational activities which after the end of the war adopted its original name - Masaryk Institute of Adult Education.

However, after 1945, training and public librarianship were in a completely different social and political situation. The field of adult education and the public librarianship remained priority areas of interest for political representation and individual political parties that operated in post-war Czechoslovakia. The political representation of post-war Czechoslovakia cooperated intensively with the USSR, and the left-wing ideas had very strong position in the political and public life of the state. In the first part of the article, we study the efforts of the communists in the period 1945–1948 to control the public libraries, which were one of the most important elements of the educational system and were of importance, especially in the rural environment. The second part of the article focuses on the period 1948–1959. It shows the development in the field of legislation and on the examples of the activities of public libraries, it shows how they concentrated on their main task, i.e., how they worked with the reader.

Introduction

Libraries open to the general public were established in the Czech countries since the second half of the 19th Century in relation to the liberalization of political and social life. From a legal point of view, libraries accessible to the public were association institutions until 1919. Then, the General Public Libraries Act incorporated public libraries in the public adult education system. The law was intended for public libraries only, as special libraries were governed by the standard of 1825 (this standard was in force until 1948).

Public libraries, in collaboration with adult education courses and folk high schools, were to become the most important institutions providing education to the public in interwar Czechoslovakia. Emphasizing the adult education and extra-curricular education were not a mere imitation of foreign tendency, coming especially from the USA (Williams, 1988, pp. 41-63) and Germany, even had practical purposes. When the war was over, most countries were undergoing political, social, and economic changes. Czechoslovakia was a multinational state¹, the other reason to do so were the efforts to make social and living conditions of inhabitants in all parts of Czechoslovakia equally. The General Public Libraries Act stated that education of the broader public was the primary purpose of establishing public libraries. The statistics on the results of educational and librarian activities showed ambiguously the popularity of the entertaining literature (Brožovská, 2021, pp. 73-87).

Public Libraries 1939–1945

During World War II (WWII) collections of public libraries in the Czech lands were the subjects of censorship several times. Politically incorrect literature referring to liberal and democratic ideas, Marxist literature and anti-war works were removed, censorship was then, of course, also motivated racially and ethnically. The activities of the Czech public libraries were not interrupted unlike in the Reichsgau Sudetenland². The public library was an important institution providing adult education in the Protectorate of Bohemia and Moravia³, during the 1939–1945 period it operated in accordance with the conception of adult education and public librarianship in the Third Reich (Dalton, 1992). A lot of public and special libraries suffered material losses, collections lost at the end of WWII were particularly irreplaceable.

The Adult Education and Public Libraries after 1945

After the military operations were finished, the activities of public and special libraries gradually resumed. Collections of public libraries were completed with

¹ 30% of the Czechoslovak population was of German nationality, in South and Southeast Slovakia there were a lot of inhabitants of the Hungarian nationality, a lot of Poles lived in the Teschen region. The majority of inhabitants in Carpathian Ruthenia declared to be Rusyns.

² Parts of Czechoslovakia directly added to the Germany in 1938–1945.

³ The name of the occupied part of Czechoslovakia (it excluded Sudetenland, Slovakia and some others regions).

books that had been removed by the censorship during the occupation, literature propagating the Nazi ideology was discarded.

A network of Czech and Slovak public libraries was built in Czechoslovakia between the world wars and has not been notably changed until the 1960s. Statistical data in Table No. 1 show the development of the Czechoslovak librarianship, the building of a network of public libraries, the number of readers and the growth of book collections in the years 1945-1960. According to statistics, the number of readers in the Czechoslovak population in 1949 was 8%. In the years that followed, the number of them increased, and in 1960, there were 12% of readers in the Czechoslovak population.⁴ As the statistical data show, as in the period before World War II, the popularity of fiction literature prevailed among readers. The category of fiction also included socially and politically engaged literature. In 1958, fiction accounted for 57% of total loans, children's and youth literature for 32% and educational literature for 11% (Statistical Yearbook of Czechoslovak Socialist Republic 1962, 1962, p. 462).

Activities of the Czech public libraries, closed down in border areas of the Czech lands, were resumed in the second half of 1945. Collections of these libraries mostly could not continue in the pre-war tradition as they had been destroyed and used as scrap paper in the occupation period.

In the first post-war years, the library collections of Czech libraries in the border areas were replenished by their collections. However, up-to-date and quality fiction and professional literature (books of educational value to an average person) were not always available to readers. Where possible, the so-called bibliobuses were therefore used, in this way current and classic literature reached the readers, especially in the countryside.

⁴ In 1937, the last statistical survey before World War II was conducted. In the population of Czechoslovakia, 6.8% were library users.

Table 1: Public libraries, library fund, number of loans and readers in Czechoslovakia between 1937-1960

Year	Number of public libraries				Fund(volumes) (in thousand)		Number of readers (in thousand)			Loans (in thousand)		
	Czech lands	Slo- vackia	bran- ches	Czecho- slovakia	Czech lands	Slo- vackia	Czech lands	Slova- kia	Czecho- slovakia	Czech lands	Slova- kia	Czecho- slovakia
1937	12887	0	3760	0	8118	930	738	192	930	15642	1658	17300
1948	11324	280	3228	70	8428	905	(864)*	(196)*	(1060)*	(15510)*	(1298)*	(16808)*
1949	11356	320	3172	100	8853	930	860	208	1068	17124	1342	18466
1950	11197	451	3277	206	9658	1437	903	231	1134	19214	1866	21080
1951	10876	513	3354	270	9699	1307	1243	280	1523	19447	1760	21207
1952	10901	566	3226	95	9956	1671	1339	324	1663	18685	3435	22120
1953	10857	523	3299	75	11029	1803	1213	301	1514	20365	2380	22745
1954	10861	583	3354	33	11742	1956	1150	360	1510	21808	2814	24622
1955	10961	496	3444	23	12727	2678	1195	418	1613	24673	3468	28141
1956	10952	536	3439	22	13625	3227	1181	400	1581	26856	4305	31161
1957	10964	509	3456	23	14628	3442	1225	388	1613	27079	4188	31267
1958	10955	502	3476	32	15533	3697	1253	409	1662	29525	4797	34322
1959	10961	486	3495	63	16599	4144	1284	460	1744	31355	5566	36921
1960	10413	649	3423	69	16651	4151	1229	460	1689	32101	5970	38071

*estimate

Source: Statistical Yearbook of Czechoslovak Socialist Republic 1960, 1960. p.399.

Table 2: Development of inhabitants in Czechoslovakia between 1930-1961

Year	Czech lands	Slovakia	Czechoslovakia
1930	10674386	3324111	13998497
1946/47**	8762361	3327803	Not comparable
1950	8896133	3442317	12338450
1961	9628092	4113437	13741529

** In the Czech lands, it is the census of the whole present population since 5.22.1947, in Slovakia the census of the whole civilian population since 4.10.1946.

Source: Statistical Yearbook of Czechoslovak Socialist Republic 1961, 1961. p. 60.

After the end of World War II, the German public and special libraries were not restored. In the territory of the Czechoslovak part of the Cieszyn region⁵ after 1945, in addition to public libraries, library collections were built up at the Polish Cultural and Educational Union in Czechoslovakia (Polski Związek Kulturalno-Oświatowy PZKO). In 1958, the collections of the PZKO libraries were transferred to the ownership of the folk libraries operating in municipalities (Molinová, Legowiczová, p. 220).

When the war finished, Adult Education Committees managed by the state were stimulated; organizations that had been part of the education of the public before WWII resumed their activities as well⁶. Those had to be members of the National Front (Kaplan, 2012). The elementary document to guide the Adult Education Committees was the Decree of the President of the Republic Concerning the State Adult Education Care No. 130/1945 Coll (Beneš, 1945). The Masaryk Institute of Adult Education (Masarykův lidovýchovný ústav MLÚ), the theoretical and coordination headquarters of adult education activities, also continued its pre-war activities. The word organizations of political parties providing education to the public (e.g., the Social Democratic Workers Academy and Socialist Academy, the enlightenment organization of the Communist Party of Czechoslovakia — Komunistická strana Československa KSČ) were also resumed. The field of library legislation did not undergo any changes then, the General Public Libraries Act was still in force.

Librarian Associations after 1945

Soon after WWII was over, the activity of librarian professional organization was resumed as well, the Czech Librarians' Association (Svaz českých knihovníků SČK) was formed in Prague on June 27, 1945. It continued the tradition of professional associations in interwar Czechoslovakia. Its foundation was laid on the merger

⁵ The region with important Polish minority.

⁶ The system of state adult education was not dissolved during the period of the Protectorate of Bohemia and Moravia. After part of Czechoslovak area was annexed, the district of scope of state Adult Education Committees was changed in 1938. German Adult Education Committees were separated from the Czech ones. The administration of the occupied area attempted, not always successfully, to use the existing adult education system to promote the Nazi ideology. The Czech Adult Education Committees were dissolved in areas annexed as the result of the Munich Agreement in 1938. Even the Czech adult education organizations had to cease their activities there.

of two important associations operating in interwar Czechoslovakia – the Central Association of Czechoslovak Librarians and Czechoslovak Bibliographical Society. After 1945 the adult education on the Czechoslovak territory was divided between two ministries. The Ministry of Education and (National) Culture (Ministerstvo školství a národní osvěty MŠANO) oversaw the area of adult education provided by state and public librarianship from 1919. In 1945 the Ministry of Information (MI) was established. In accordance with the framework plan stipulated by the Decree of the president E. Beneš of October 26, 1945, MI was to concentrate on, especially, state and political education focusing on the then time (Beneš, 1945).

As mentioned above, the field of librarianship was in the scope of MŠANO, headed by the member of the KSČ, Zdeněk Nejedlý in the 1945–1946 period. After the Parliamentary Elections of 1946, this Ministry was headed by Jaroslav Stránský, the member of the Czech National Socialist Party, until February 1948. The task of MŠANO was to make an ideological program of education of the public and to take over the role of its coordinator.

In the 1945–1948 period, the KSČ successfully exerted their influence through, apart of others, institutions that were able to address broad masses of the population, aside from the public libraries, it was, for example, via radio broadcasting. The Czechoslovak Radio was under the control of the KSČ as early as from 1945, by means of the MI⁷.

Disputes in the Czech Librarians' Association broke out before the parliamentary elections in May 1946 and continued even after Jaroslav Stránský was appointed the Minister of Education. Frantisek A. Toufar, Library Inspector, managed to enforce becoming a member of the committee of SČK in March 1946, and thus the strengthening the non-communist wing of the organization. The crisis inside the SČK deepened in autumn 1946. The stimulus was a call of the party newspaper Rudé Právo of September 22, 1946 (N, 1946) for establishing political libraries, the so-called Libraries of Klement Gottwald (GK), in basic organizations of KSČ (Novotný, 1962, pp. 52, 55)⁸. Part of SČK committee members resigned in December 1946, the committee was completed by the left-wing members. The committee was co-opted mostly by GK librarians and librarians of Revolutionary Trade Union Movement (Revoluční odborové hnutí ROH). The communist left wing asserted themselves at the General Meeting of SČK that took place on March 23, 1947. Members who did not agree with the changes in SČK established their own library organization by the Association of Towns and Municipalities, the Czechoslovak Bibliographical Society also resumed its activities. Efforts to eliminate the communist wing failed, these attempts ceased in February 1948. In February,

⁷ The Ministry of Information was established in 1945, from 1945 to 1953 the head of the Ministry was Václav Kopecký, one of the authors of the Czechoslovak cultural policy of the 1950s.

⁸ The task of the Library of Kl. Gottwald was to be a tool of systematic political education of members of KSČ. Only the most politically aware members of the organization, able to influence and “educate” other members, became KG librarians. Creators of KG Libraries, as well as many political parties in interwar Czechoslovakia, utilised a thoroughly chosen and systematically built library collection for ideological education of the party members in the field of Marxism–Leninism. There were about 15 000 KG libraries and 5 000 ROH libraries by the end of 1949.

KSČ immediately took control over the area of public librarianship, the branch of librarianship was in the scope of the Ministry of Information and Adult Education from February 28, 1948. A new socialist line and ideological unity were promoted by the First Congress of Czechoslovak Librarians that took place from the 13 to the 14 of May 1948 in Brno. After the Coup d'État of February 1948, an ideological radicalisation in the field of librarianship as well as in the whole cultural sphere was initiated, the radicalisation was under the control of the Cultural Council of the KSČ's Central Committee (Knapík, 2006, p. 40).

Librarianship in Czechoslovakia also underwent a generational change in the 1940s and 1950s. The younger generation of librarians (e.g., Jaroslav Frey, Jaroslav Kunc, Josef Vinárek and also the young Jiří Cejpek) who were influenced by the socialistic ideas of the time, asserted themselves in the professional and associational life and also formed the ideological basis of the educational work of public libraries. The generation of authors of the General Public Libraries Act gradually left their active professional careers. After 1945, Ladislav Jan Živný (1872—1949) hardly participated in discussions about the form and future of public librarianship in Czechoslovakia. Another eminent figure of the Czech and Czechoslovak public librarianship of the interwar period, Zdeněk Václav Tobolka (1874—1951), retired from public life already in 1939. Jan Thon (1886—1973) remained active despite being forced to leave the post of the director of the municipal library in Prague (in November 1948). Until 1959, he was a lecturer and educator at the Charles University in Prague (Literární archiv Památníku národního písemnictví, fond Thon Jan).

Legislation

The area of adult education was, after the WWII as well as in the previous periods, in the field of activities supported by the state. Košice (Governmental) Program of April 1945 planned to have libraries resumed (N, 1984, p. 33). When WWII was over, efforts to amend the library law became relevant again. Anyway, the form of the law was discussed in new social and political circumstances that were installed after 1945. Public librarianship remained the key element of the adult education system as well, as it was in the previous periods; even though new mass media – film and radio broadcasting – became commonplace, and so did the television broadcasting after 1953.

The amendment of the library law was required as early as in the 1920s. The aim of the amendment of the library legislation was to remove the biggest weaknesses of Czechoslovak public libraries of the interwar period – acquisition in most rural libraries¹⁰. In the 1930s discussions in professional and daily press resulted in plans to create library districts (according to the system in Great Britain). Such districts would have been headed by an accredited library, the task of which

⁹ Television broadcasting in Czechoslovakia began in 1953.

¹⁰ Based on the General Public Libraries Act, activities of public libraries were mostly funded by municipalities in interwar Czechoslovakia. There were also district supplementary libraries but not everywhere.

(among many others) would be dealing with acquisitions for other libraries in their district and to manage the circulation of interchangeable library collections. This system was launched in the form of central libraries in the second half of the 1960s (Koutník, 1931, p. 130).

The Unified System of Libraries Act came into force in 1959. Based on this act, a unified system of libraries of various types was created. The system included public (folk) libraries, professional libraries (scientific, technical, etc.), ROH libraries, libraries of Unified Agricultural Cooperatives (Collective Farms) and libraries of social and cultural organizations associated in the National Front. Local (National) Committees (Czechoslovak state administration organs from 1945 to 1990) fulfilled their duties in those municipalities that established, maintained, ran, and checked local folk libraries since 1945. Superior organs of local folk libraries were district folk libraries in district towns and regional folk libraries in then regional capitals (Národní shromáždění Republiky Československé, 1959). The unified system of libraries was headed by the State Library of the Czechoslovak Socialist Republic. The Central Librarian Board by the Ministry of Education and Culture took over the task of the coordinator and professional supervisor over the activities of libraries; this job in regions and districts was conducted by library commissions.

The Unified System of Libraries Act laid the foundation for a library system that existed in Czechoslovakia and later in the Czech lands until 2001 (Národní shromáždění Republiky Československé, 1959). The Bill of the Unified System of Libraries Act was approved by the Cultural Council of the KSČ Central Committee in November 1949. The work on preparation of the library act was interrupted in the 1950s due to the changes in the cultural policy of KSČ. The work on the new legislative norm did not continue and was not finished before the end of the 1950s (Knapík et al., 2011, p. 429).

Opinions on Aims and Methods of the Adult Education in Public Libraries after 1948

Activities of public libraries in the field of adult education and education of readers were not unknown in Czechoslovakia after 1945. The discussions on the mission of public libraries and appropriate selection of books related to this institution since its establishment. An example might be the dispute over fiction that arose at the turn of the 20th century in the Anglo-American region. After WWI the idea of the library, as an educational institution focusing on the area of adolescent and adult population, made a mark on the public librarianship for several decades. Such a mission of public libraries might have been seen in the USA and Great Britain at first. The conception of a public library as an educational institution became commonplace in many other countries, e.g., in Germany or in the Soviet Union. Even librarians in interwar Czechoslovakia accepted the idea of providing education of the adults in the public library environment. Discussions about the

mission of public libraries took place there too, as well as about the possibility that the libraries might participate in the adult education movement, like in the USA or in neighbouring Germany.

The adult education activity in Czechoslovakia was co-ordinated by the Adult Education Association (from 1925 the Masaryk Institute of Adult Education). The MLÚ published lists of recommended literature for public libraries in the 1920s and the 1930s (MLÚ, 1930, p. 70). Similar lists completed with short reviews were supplements to adult education journals (e.g., regular supplement to the *Česká Osvěta* journal). The adult education mission of public libraries was to be supported legislatively, e.g., by a regulation that at least 20% of public library collections should be comprised of professional literature. Librarians also prepared first selective bibliographies for particular readers' segments, literary topography, and a free choice of selected literature (Frey, 1933, p. 16; Hora, 1934, p. 95; Frey, 1935, p. 7). However, activities related to adult education in the form of individual and group courses were not organized in libraries in interwar Czechoslovakia unlike in the USA or the USSR.

In 1945, in the period of post-war euphoria, as well as a few decades later in 1968 and 1989, the readers longed for titles that had been declined by censorship and that currently mapped the recently terminated war conflict in all its forms. The period of the desire for banned literature did not last long. Readers soon returned to their pre-war customs, even concerning the choice of literature, as it was documented by e.g., Oldřich Sedlář from the public library in Ostrava in October 1945: "Jásali jsme, že se narodil nový čtenář. Ale netrvalo celý měsíc a zájem dnešního čtenáře se dá znovu vyjádřiti jmény: Brodský, Mahlerová, Wallace..." ("We cheered, a new reader had been born. It did not last for a month and the interest of the reader today is focused on names: Brodský, Mahler, Wallace ...again.") (Sedlář, 1946, p. 10).

In the post-war period, discussions about the value of fiction literature arose again and a campaign against pulp fiction and the influence of private book rental services on the youth resumed (Lipovský, 1947, pp. 174-175). The process of evaluation of aesthetic qualities, moral and ideological harmlessness of literature took place in a lot of countries in the reporting period. The censorship in the Soviet Union serves as a traditional example; however restrictions were also applied in public libraries in the USA in the McCarthyism period (1946–1956), as the library historian Wayne Wiegand states in his book *Part of Our Lives* (Wiegand, [2015], pp. 165-172).

In the post-war Czechoslovakia, the process of book discarding took place in several stages, the first stage occurred shortly after Czechoslovakia was liberated, the second one succeeded after Coup d'État of February 1948 and followed in the 1950s (Šámal, 2009, pp. 41-64).

The conservative current was enforced due to the war experience and also to the new social and political orientation of Czechoslovakia. This current supposed books and literature to be, first of all, "moral and cultural security"

(Šnabr, 1946, p. 202). Folk library was assumed to be “the cultural basis of a nation and state” that “increases the level of folk layers”; and it is the source and a tool of public opinion, the strength that nourishes the nation and that is expressed by the state (Šnabr, 1945, p. 9). However, the beginnings of such a concept of the mission of librarian work cannot be connected with the period after WWII and adopting Soviet patterns. Similar ideas of the mission of the public library and librarians’ tasks in building national community were shared by many librarians from public libraries not only during the 1938–1945 period, but they were also commonplace in a liberal environment of interwar Czechoslovakia. The conservative concept of libraries’ work specified the goals of librarians’ tasks, too, the librarian was, according to J. Šnabr’s opinion of 1934, “an advocate for a new style of a spiritual life, for a society willing to go forward, and for a person the education for whom would be a necessity...” (Šnabr, 1934, pp. 239-243). The roots of this conception of educational task of librarianship can be seen even during the period of the emancipation of the Czech nation in the second half of the 19th century.

The liberal current of educational workers and librarians, pointing out the relaxation effects of reading as well, was overshadowed. E.g., Bohuslav Koutník was excluded from the Czech Librarians Association in 1945 for a friendly attitude toward the Western fiction reading – the so-called *Rodokaps* (Pocket Novels, similar to the *Pulps*).

Educational and artistic goals of public libraries were also emphasized in a proposal of a framework program published in *Česká Osvěta* journal by Josef Poch and Jan Šnabr, heads of folk (public) libraries department at the Ministry of Education. This framework program represented a commitment on the Czechoslovak Two-Year Plan anniversary (Poch and Šnabr, 1946, p. 408). After February 1948, the political elite of Czechoslovakia of that time, like their Soviet pattern, started to exploit public libraries as educational institutions promoting a socialist society, its success, and educating a new, socialist man. Public library stopped being an apolitical institution, as it had been in the interwar period. On the contrary, the First Congress of Librarians in March 1948 requested a conversion of the public libraries into active agents of political education of the masses (Lipovský, 1955, p. 131). The attention was drawn to the adult education in the rural environment, as declared in the Soběslav Plan of July 1950 (Knapík, 2006, p. 48) and the Tenth Congress of KSČ that took place in 1954.

Thoroughly prepared list of reading, establishing Readers’ Circles in libraries and adult education activities became tools of the realization of the mission. The adult education activities were focused on a wide range of recipients, e.g., propagation of political literature, engaged fiction and professional literature.

A “Julius Fučík’s Badge” Competition (*Fučíkův odznak – FO*) can be ranked among mass political and educational events that formed the world view of the young generation. The first FO competition took place in 1949. The applicants for FO got a reading list containing Marxism-Leninism works, Czech and Slovak

political prose and poetry (M. Majerová, P. Jilemnický), Soviet socialist-realist and war prose. Classic Czech and Slovak literature was represented by selected works by Alois Jirásek. The youth prepared in readers' circles to meet the criteria and obtain the badges; guided by instructors they learned to interpret literary texts and professional political literature. The authors of the criteria attempted to encourage reading Slovak books in the Czech part of the country, which is why the applicants for the Fučík's badges from the Czech lands had to read at least one book (thoroughly selected, of course) by a Slovak author in the original language. This contest also supported reading of engaged and social poetry (e.g., Jiří Wolker or Petr Bezruč).

Such engaged educational activities of Czechoslovak public libraries were some of the activities (criteria) that folk libraries fulfilled in the national competition called "We are building an exemplary folk library" (Budujeme vzornou lidovou knihovnu BVLK). The first BVLK contest was held in 1950.

Involved libraries had to meet the standards from the standpoint of the content of the collection (the collection should have comprised mostly politically engaged literature), activities (e.g. cooperation with educational organization, support of politically engaged literature for children, the youth and adult population as well) and the location of the library (N, 1950, pp. 228-232). Not taking the significant political motivation and engagement of the whole competition into account, the competition might have been a possibility to guide libraries to meet standards of library services provided by public libraries. An analysis of the BVLK competition criteria shows that they were based on and were an extension of the General Public Libraries Act that was in force then (e.g., reading rooms in public libraries, standardized loan period, cataloguing library collection, location and furnishing of libraries, cooperation with other subjects, e.g., schools or company libraries).

Activities of public libraries considered in the competition included also educational activity, especially lectures and discussions on contemporary topics associated with propagation of selected literature. Collectivization of agriculture was one of such key topics in the 1950s. Libraries and books were, along with increasingly expanding radio broadcasting (Ješutová, 2003, p. 613; Srb, 1983, p. 67)¹¹, the most accessible mean of education of the public. Like folk libraries in the USSR, the folk Czechoslovak libraries took part in adult education activities in the country (support of collectivization of agriculture in the 1950s), in industrial companies (cooperation with ROH libraries, e.g., in the methodology), in facilities for children (e.g., reading to children and the youth in young pioneer camps), or in hospitals (Roznerová, 1953, p. 301). The BVLK competition also continued in the following decades of the 20th century. A gradual change of the Czechoslovak society from the 1960s also influenced the area of the public librarianship; although there were norms requiring engaged adult education activities still in force, the bias propagandistic purpose of the existence of folk libraries gradually faded away. Public

¹¹ In 1958 3 million inhabitants were holders of Czechoslovak Radio broadcast receiving licence. According to the Population Census of 1950 there were about 12.3 million people living in the area of the Czechoslovak Republic.

libraries offered again other kinds of books, different from the politically engaged ones, war fiction or works by classical Marxism-Leninism authors. As a reader survey of 1959 shows, the most popular authors of the pupils aged 11- to 14-year-old¹² were, besides the Czech authors (A. Jirásek, E. Štorch), writers of classic world literature, e.g., authors who had also been popular in the First Czechoslovak Republic (J. Verne or J. London). Readers over the compulsory school attendance age mostly preferred authors of classic world literature (S. Lem, H. Balzac, E. M. Remarque, E. Hemingway, T. Dreiser, etc.) or travelogues by J. Hanzelka and M. Zikmund (Kádnerová, 1959, p. 106; N, 1959, p. 105). Critics of such an approach to reading reproached the librarians for formalism in fulfilling library standards and for lending books regardless of their topicality (Daniel, 1963, pp. 134-135)¹³.

Summary

In the first years after the end of WWII, librarians of public and professional libraries in Czechoslovakia tried to build on the results achieved by public librarianship in the Czechoslovakia in the interwar period. The focus of the post-war attention of librarians was not only the renewal of the functional network of public libraries but also the amendment to the General Public Libraries Act.

As in many areas of public life and librarianship, since the end of the war in 1945, there were efforts of left-wing groups to gain key management positions in the SČK's professional associations and to politicize this field. The field of enlightenment and folk librarianship was one of the key ones because during this period libraries, together with radio and film, were one of the effective possibilities of mass influence on the population and formation of the public opinion.

As early in the interwar period, according to the legislators, public libraries were to be included as one of the main elements of the planned system of enlightenment. However, this assumption was not fulfilled until after February 1948, when public libraries began to fulfil the unilaterally conceived role of a political-educational institution. Socialist enlightenment in Czechoslovakia focused mainly on the young generation who they could reach easier. One of the activities that helped in the education of young people in the spirit of socialist ideology was obtaining the Fučík's badge, which was a possibility of a politically advanced reader. At the end of the 1940s, in connection with the change in the agricultural policy and the commencement of rural collectivization, the rural population was another priority group for awareness-raising events and the work of public libraries. Another event that was to help promote the goals of socialist enlightenment was a competition of public libraries entitled "We are building an exemplary folk library." In addition

¹² According to the statistics, 40% of the readers of the folk's libraries in 1959 belonged to the age category under 14. In the 1950s and 1960s, the network of school libraries (for pupils and teachers) also began to expand in Czechoslovakia. In the Czech lands, school libraries have had a tradition since the first half of the 19th century. Source: *Statistical Yearbook of Czechoslovak Socialist Republic*. Praha: SNTL, 1960, p. 469.

¹³ The criticism related to meeting some standards, e.g., the loan of specialized agricultural literature included books on growing house plants as well, the Specialized Literature category contained travelogues.

to ideological education, the criteria of the competition were to help improve the conditions for the activities of public libraries (e.g., premises for a public library, cataloguing) and to standardize their equipment.

One of the great priorities for the library practice of amending the library legislation was not fulfilled until 1959 with the approval of the Act on the Unified System of Libraries. The tasks of the People's Library in the field of socialist enlightenment set in the 1950s remained valid in the following decades but were no longer conducted as radically as in the founding period.

References

- Beneš, E. (1945). Dekret presidenta republiky ze dne 26. října 1945 o státní péči osvětové. (130/1945 Sb). *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*, 55, 331-333.
- Brožovská Onderková J. (2021). Richtungsstreit and views on the mission of public libraries in interwar Czechoslovakia [Richtungsstreit a názory na poslání veřejných knihoven v meziválečném Československu]. In Z. Gębołyś and K. Wodniak (Eds.), *Wókoł „Katechizmu biblioteki Paula Ladewiga*, 2 (pp. 73-87). UKW.
- Dalton, Margaret, F. (1992). *Public libraries in Nazi Germany*. University of Alabama Press.
- Daniel, P. (1963). What worries us? Formalism [Co nás pálí? Formalismus]. *Čtenář: měsíčník pro práci s knihou*, 15, 134-135.
- Frey, J. (1933). *Literary topography of Moravia and Silesia [Literární místopis Moravy a Slezska]*. A. Píša.
- Frey, J. (1935). *Literary promotional activities of the Central municipal library [Literárně propagační činnost Ústřední městské knihovny]*. Obec pražská.
- Hora, J. (1934). *The guide of a today's reader [Průvodce dnešního čtenáře]*. Kmen, klub moderních nakladatelů.
- Ješutová, E. (2003). *From a microphone to the listeners: eight decades of Czech radio broadcasting [Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu]*. Český rozhlas.
- Kádnerová, V. (1959). We guide children to reading [Vedeme děti k četbě]. *Čtenář: měsíčník pro práci s knihou*, 12, 106-107.
- Kaplan, K. (2012). *National front 1948–1960 [Národní fronta 1948-1960]*. Academia.
- Knapík, J. (2006). *Under the sway of power: cultural policy, its system and participants 1948–1956 [V zajetí moci: kulturní politika, její systém a aktéři 1948-1956]*. Libri.
- Knapík, J. et al. (2011). *A guide to cultural events and life style in the Czech lands 1948–1967 [Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948-1967]*, 1. Academia.
- Koutník, B. (1931). *Rationalisation in Librarianship [Racionalisace v knihovnictví]*. Masarykova akademie práce.

- Lipovský, J. (1947). In the Fight against the Junk Literature Spreaders [V boji s šiřiteli literárního braku], *Česká osvěta*, 40(4), 174–176.
- Lipovský, J. (1955). Ten Years in Our Libraries [Deset let v našich knihovnách], *Čtenář: měsíčník pro práci s knihou*, 7(5), 131.
- Literární archiv Památníku národního písemnictví, fond Thon Jan.
- MLÚ. (1930). *500 books chosen for all libraries [500 vybraných knih do všech knihoven]*. MLÚ.
- Molinová, H. & Legowiczová, H. (1997). Education through books [Knižní osvěta]. In Kadłubiec, D., P. a kol. Polish national minority in the Cieszyn region of the Czech Republic [*Polská národní menšina na Těšínsku v České republice (1920—1995)*], Ostravská univerzita.
- N, N. (1946). *Gottwald's cultural fund established [Gottwaldův kulturní fond založen]*. *Rudé právo*, September 22.
- N, N. (1950). Terms of the competition We build an exemplary folk library [Podmínky soutěže Budujeme vzornou lidovou knihovnu]. *Čtenář: měsíčník pro práci s knihou*, 2, 228-232.
- N, N. (1959). Work with a book and the youth [Práce s knihou a mládež], *Čtenář: měsíčník pro práci s knihou*, 12, 102-105.
- N, N. (1984). *Košice governmental program: Program of the new Czechoslovak government of the National front of Czechs and Slovaks [Košický vládní program: program nové čs. vlády Národní fronty Čechů a Slováků]*. Nakladatelství Svoboda.
- Národní shromáždění Republiky Československé. (1959). *Zákon ze dne 9. července 1959 č. 53/1959 Sb. jednotné soustavě knihoven*. Národní knihovna ČR. https://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/knihovni-zakon-257-2001-sb.-a-navazne-provadeci-prepisy/Knihovnický_zakon.htm.
- Novotný, F. (1962). *Czechoslovak library legislation: The way to the act and unified system of libraries and its achievement [Československé knihovnické zákonodárství: cesta k zákonu a jednotné soustavě knihoven a jeho uskutečňování]*. Orbis.
- Poch, J. & J. Šnobl (1946). Folk Librarianship in a Two-year Economic Plan [Lidové knihovnictví v dvouletém budovatelském plánu]. *Česká osvěta*, 39, 405-408.
- Roznerová, M. (1953). With a fairy tale to the sick children [S pohádkou za nemocnými dětmi], *Čtenář: měsíčník pro práci s knihou*, 5, 301.
- Sedlář, O. (1946). Brodský, Mahler, Wallace. Vicious circle of Ostrava readers [Brodský, Mahlerová, Wallace. Začarovaný kruh zájmů čtenářů ostravských knihoven]. *Čs. Demokracie*, October 10.
- Srb, V. (1983). Changes in the nationality of the Czechoslovak inhabitants in the 1950–1980 period [Změny v národnosti obyvatelstva ČSR v letech 1950-1980]. *Český lid*, 70, 66-76.

- Šámal, P. (2009). *Human soul turners: folk libraries and their censorship at the beginning of the 1950s: (with an edition of banned books) [Soustružníci lidských duší: lidové knihovny a jejich cenzura na počátku padesátých let 20. století: (s edicí seznamů zakázaných knih)]*. Academia.
- Šnobl, J. (1934). Urging today [Naléhající dnešek]. *Česká osvěta*, 30, 239-243.
- Šnobl, J. (1945). Folk librarianship in state education care [Lidové knihovnictví v státní osvětové péči]. *Knihovna*, 1, 9-13.
- Šnobl, J. (1946). Gratitude or indifference [Vděčnost nebo netečnost]. *Česká osvěta*, 39, 202-206.
- Ústřední úřad státní kontroly a statistiky (1960). *Statistical Yearbook of Czechoslovak Socialist Republic 1960 [Statistická ročenka Československé socialistické republiky 1960]*. SNTL.
- Ústřední úřad státní kontroly a statistiky (1962). *Statistical Yearbook of Czechoslovak Socialist Republic 1962 [Statistická ročenka Československé socialistické republiky 1962]*. SNTL.
- Wiegand, W. A. [2015]. *Part of our lives: a people's history of the American public library*. Oxford University Press.
- Williams, P. (1988). *The American Public Library and the Problem of Purpose*. Greenwood Press.

Jana Brožovská Onderková

Śląski Uniwersytet w Opawie, Czechy

E-mail: jana.underkova@fpf.slu.cz

ORCID: 0000-0001-8629-7412

Czechosłowackie bibliotekarstwo w latach 1945–1959

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.004>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
 Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przysłany: 3 X 2021

Zaakceptowany: 3 VIII 2022

Jana Brožovská Onderková pracuje jako adiunkt w Instytucie Języka Czeskiego i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego w Opawie w Czechach. Zajmuje się historią bibliotekarstwa publicznego w Czechosłowacji (1918–1938), stowarzyszeń i partii politycznej w Czechosłowacji w okresie międzywojennym (1918–1938).

S

Słowa kluczowe: Czechosłowacja 1945–1959; edukacja dorosłych; publiczny; bibliotekarstwo; cenzura

S

Streszczenie: Artykuł koncentruje się na przekształceniu roli bibliotek publicznych w Czechosłowacji w latach 50. XX w. w zależności od rozwoju politycznego kraju. Omówiono zmiany celów edukacyjnych czechosłowackiego bibliotekoznawstwa w okresie sprawozdawczym oraz metody stosowane w działalności edukacyjnej.

W okresie po zakończeniu II wojny światowej bibliotekarstwo czechosłowackie nadal rozwijało się, zwłaszcza w sferze legislacyjnej, na fundamentach zbudowanych w latach 1918–1938. Nawet w okresie powojennym obowiązywała ustawa o powszechnych bibliotekach publicznych i istniał ośrodek koordynacji działań edukacyjnych, który po zakończeniu wojny przyjął swoją pierwotną nazwę – Instytut Edukacji Dorosłych im. Masaryka.

Jednak po 1945 r. kształcenie i bibliotekarstwo publiczne znajdowały się w zupełnie innej sytuacji społeczno-politycznej. Dziedzina edukacji dorosłych i bibliotekarstwo publiczne pozostały priorytetowymi obszarami zainteresowania reprezentacji politycznej i poszczególnych partii politycznych, które działały w powojennej Czechosłowacji. Polityczna reprezentacja powojennej Czechosłowacji intensywnie współpracowała z ZSRR, a idee lewicowe miały bardzo silną pozycję w życiu politycznym i publicznym państwa. W pierwszej części artykułu przyjrzymy się wysiłkom komunistów w latach 1945–1948 w kontroli bibliotek publicznych, które były jednym z najważniejszych elementów systemu oświaty i odgrywały ważną rolę, zwłaszcza w środowisku wiejskim. Druga część artykułu skupia się na latach 1948–1959. Pokazuje rozwój w zakresie legislacji i na przykładach działalności bibliotek publicznych ilustruje, w jaki sposób instytucje te skoncentrowały się na swoim głównym zadaniu, czyli na pracy z czytelnikiem.

Jana Brožovská Onderková

Schlesische Universität Opava, Tschechien

E-mail: jana.underkova@fpf.slu.cz

ORCID: 0000-0001-8629-7412

Tschechoslowakisches Bibliothekswesen in den Jahren 1945–1959

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.001>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 3 X 2021

Angenommen: 3 VIII 2022

Jana Brožovská Onderková arbeitet als wissenschaftliche Mitarbeiterin im Institut für Tschechische Sprache und Bibliothekswesen der Schlesischen Universität Opava in Tschechien. Sie beschäftigt sich mit der Geschichte des öffentlichen Bibliothekswesens in der Tschechoslowakei (1918–1938), der Vereine und der politischen Partei in der Tschechoslowakei in der Zwischenkriegszeit (1918–1938).

S

sch **w** **o** **r** **t** **w** **e** **r** **t** **e** **r** **e** **h** **e** **n** **g** **w** **o** **r** **d** **e** **r** **T** **s** **c** **h** **e** **c** **h** **o** **s** **l** **o** **w** **a** **k** **e** **i** **1** **9** **4** **5**–**1** **9** **5** **9**; **E** **r** **w** **a** **c** **h** **s** **e** **n** **e** **n** **b** **i** **d** **u** **n** **g**; **ö** **f** **f** **e** **n** **t** **l** **i** **c** **h**; **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **w** **e** **s** **e** **n**; **Z** **e** **n** **s** **u** **r**

Z

u **s** **a** **m** **m** **e** **n** **f** **a** **s** **s** **u** **n** **g**: **D** **e** **r** **B** **e** **i** **t** **r** **a** **g** **k** **o** **n** **z** **e** **n** **t** **r** **i** **e** **r** **t** **s** **i** **c** **h** **a** **f** **d** **e** **r** **U** **m** **g** **e** **s** **t** **a** **l** **t** **e** **r** **R** **o** **l** **e** **v** **o** **n** **ö** **f** **f** **e** **n** **t** **l** **i** **c** **h** **e** **n** **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **e** **n** **i** **n** **d** **e** **r** **T** **s** **c** **h** **e** **c** **h** **o** **s** **l** **o** **w** **a** **k** **e** **i** **i** **n** **d** **e** **n** **1** **9** **5** **0** **e** **r** **J** **a** **h** **r** **e** **n** **i** **m** **S** **p** **i** **e** **g** **e** **l** **d** **e** **r** **p** **o** **l** **i** **t** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **E** **n** **t** **w** **i** **c** **k** **l** **u** **n** **g** **d** **e** **s** **L** **a** **n** **d** **e** **s**. **G** **e** **s** **c** **h** **i** **d** **e** **r** **Ä** **n** **d** **e** **r** **i** **n** **d** **e** **n** **B** **i** **d** **u** **n** **g** **s** **z** **i** **e** **l** **e** **n** **d** **e** **s** **t** **s** **c** **h** **e** **c** **h** **o** **s** **l** **o** **w** **a** **k** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **w** **e** **s** **e** **n** **i** **m** **g** **e** **n** **a** **n** **n** **t** **e** **n** **t** **e** **r** **Z** **e** **i** **t** **r** **a** **u** **m** **s** **w** **i** **e** **d** **e** **r** **B** **i** **d** **u** **n** **g** **m** **e** **t** **h** **o** **d** **e** **n**. **N** **a** **c** **h** **d** **e** **m** **E** **n** **d** **e** **s** **Z** **w** **e** **i** **t** **e** **n** **d** **e** **r** **Z** **w** **e** **i** **t** **e** **n** **d** **e** **r** **T** **s** **c** **h** **e** **c** **h** **o** **s** **l** **o** **w** **a** **k** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **d** **a** **s** **t** **s** **c** **h** **e** **c** **h** **o** **s** **l** **o** **w** **a** **k** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **w** **e** **s** **e** **n** **f** **o** **r**t, **u** **n** **d** **z** **w** **a** **r** **v** **o** **r** **a** **l** **l** **e** **m** **i** **m** **g** **e** **s** **e** **t** **z** **e** **b** **e** **n** **d** **e** **n** **B** **e** **r** **e** **i** **c** **h** **a** **f** **d** **e** **n** **F** **u** **n** **d** **a** **m** **e** **n** **t** **e** **n** **a** **u** **s** **d** **e** **n** **J** **a** **h** **r** **e** **n** **1** **9** **1** **8**–**1** **9** **3** **8**. **D** **a** **s** **G** **e** **s** **e** **t** **ü** **b** **e** **r** **d** **i** **e** **a** **l** **l** **g** **e** **m** **e** **i** **n** **e** **n** **ö** **f** **f** **e** **n** **t** **l** **i** **c** **h** **e** **n** **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **e** **n** **u** **n** **d** **d** **a** **s** **Z** **e** **n** **t** **r** **u** **m** **z** **u** **r** **K** **o** **o** **r** **d** **i** **n** **a** **t** **i** **o** **n** **d** **e** **r** **B** **i** **d** **u** **n** **g** **s** **t** **a** **t** **i** **g** **k** **e** **i** **t** **w** **a** **r** **s** **o** **g** **a** **r** **i** **n** **d** **e** **r** **N** **a** **c** **h** **k** **r** **i** **e** **g** **s** **e** **i** **t** **i** **m** **m** **e** **r** **n** **o** **c** **h** **g** **ü** **l** **t** **i** **g** **u** **n** **d** **t** **r** **u** **g** **n** **a** **c** **h** **d** **e** **m** **K** **r** **i** **e** **g** **s** **e** **n** **d** **e** **z** **u** **n** **a** **c** **h** **s** **t** **e** **n** **d** **e** **n** **N** **a** **m** **e** **n** „**M** **a** **s** **a** **r** **y** **k** **-****I** **n** **s** **t** **i** **t** **ü** **f** **ü** **r** **E** **r** **w** **a** **c** **h** **s** **e** **n** **e** **n** **b** **i** **d** **u** **n** **g**“.

D **o** **c** **h** **n** **a** **c** **h** **1** **9** **4** **5** **b** **e** **f** **a** **n** **d** **e** **n** **s** **i** **c** **h** **d** **e** **r** **B** **i** **d** **u** **n** **g** **u** **n** **d** **d** **a** **s** **ö** **f** **f** **e** **n** **t** **l** **i** **c** **h** **e** **n** **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **w** **e** **s** **e** **n** **i** **n** **v** **ö** **l** **l** **i** **g** **a** **n** **d** **e** **r** **s** **o** **z** **i** **a** **l** **p** **o** **l** **i** **t** **i** **s** **c** **h** **e** **n**. **D** **i** **e** **E** **r** **w** **a** **c** **h** **s** **e** **n** **e** **n** **b** **i** **d** **u** **n** **g** **u** **n** **d** **d** **a** **s** **ö** **f** **f** **e** **n** **t** **l** **i** **c** **h** **e** **n** **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **w** **e** **s** **e** **n** **s** **t** **a** **n** **d** **e** **n** **F** **o** **k** **u** **s** **d** **e** **r** **p** **o** **l** **i** **t** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **R** **e** **p** **r** **a** **s** **e** **n** **t** **a** **t** **i** **o** **n** **u** **n** **d** **d** **e** **r** **e** **i** **n** **z** **e** **i** **t** **e** **n** **p** **o** **l** **i** **t** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **P** **a** **r** **t** **e** **i** **e** **n**, **d** **i** **e** **i** **n** **d** **e** **r** **T** **s** **c** **h** **e** **c** **h** **o** **s** **l** **o** **w** **a** **k** **e** **i** **d** **e** **r** **N** **a** **c** **h** **k** **r** **i** **e** **g** **s** **e** **i** **t** **t** **a** **t** **i** **g** **w** **a** **r** **e** **n**. **D** **i** **e** **p** **o** **l** **i** **t** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **R** **e** **p** **r** **a** **s** **e** **n** **t** **a** **t** **i** **o** **n** **d** **e** **r** **T** **s** **c** **h** **e** **c** **h** **o** **s** **l** **o** **w** **a** **k** **e** **i** **d** **e** **r** **N** **a** **c** **h** **k** **r** **i** **e** **g** **s** **e** **i** **t** **a** **r** **b** **e** **i** **t** **e** **t** **e** **v** **e** **r** **e** **n** **g** **m** **i** **t** **d** **e** **r** **S** **o** **w** **j** **e** **t** **u** **n** **i** **o** **n** **z** **u** **s** **a** **m** **m** **e** **n**, **u** **n** **d** **d** **i** **e** **l** **i** **n** **k** **e** **n** **I** **d** **e** **e** **n** **h** **a** **t** **t** **e** **n** **e** **n** **e** **n** **s** **t** **r** **a** **n** **g** **i** **m** **p** **o** **l** **i** **t** **i** **s** **c** **h** **e** **n** **u** **n** **d** **ö** **f** **f** **e** **n** **t** **l** **i** **c** **h** **e** **n** **L** **e** **b** **e** **n** **d** **e** **s** **S** **t** **a** **a** **t** **e** **s**. **I** **m** **e** **r** **s** **t** **e** **i** **l** **d** **e** **s** **B** **e** **i** **t** **r** **a** **g** **u** **n** **t** **e** **r** **u** **n** **t** **e** **r** **B** **e** **m** **ü** **h** **n** **g** **e** **n** **d** **e** **r** **K** **o** **m** **m** **u** **n** **i** **s** **t** **e** **n** **i** **n** **d** **e** **n** **J** **a** **h** **r** **e** **n** **1** **9** **4** **5**–**1** **9** **4** **8**, **d** **i** **e** **ö** **f** **f** **e** **n** **t** **l** **i** **c** **h** **e** **n** **B** **i** **b** **l** **i** **o** **t** **h** **e** **k** **e** **n**, **w** **e** **l** **c** **h** **e** **e** **i** **n** **e** **r** **d** **e** **r** **w** **i** **c** **h** **t** **i** **g** **s** **t** **e** **n** **d** **e** **r** **B** **e** **s** **t** **a** **n** **d** **e** **i** **e** **r** **d** **e** **s** **B** **i** **d** **u** **n** **g** **s** **y** **s** **t** **e** **m** **w** **a** **r** **e** **n** **u** **n** **d** **e** **i** **n** **e** **n** **n** **i** **c** **h** **t** **e** **n** **d** **e** **r** **R** **o** **l** **e** **v** **o** **r** **a** **l** **l** **e** **m** **i** **m** **D** **o** **r** **f** **m** **i** **e** **u** **s** **p** **i** **e** **l** **t** **e** **n**,

unter Kontrolle zu stellen. Der zweite Teil des Beitrags fokussiert auf die Jahre 1948–1959, zeigt die Entwicklung im Bereich der Gesetzgebung und schildert anhand der Beispiele aus der Tätigkeit der öffentlichen Bibliotheken, auf welche Weise sie sich auf ihre Hauptaufgabe, d.i. die Arbeit mit dem Leser vorbereiteten.

Magnus Osahon Igbinovia

Ambrose Alli University, Nigeria, Ekpoma

E-mail: magnus.igbinovia@aauekpoma.edu.ng

ORCID: 0000-0001-9104-2991

I

Improving Library Service Delivery by the Instrumentality of Knowledge Management Practices: A Critical Review

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.002>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Received: 30 V 2022

Accepted: 3 VIII 2022

Magnus Osahon Igbinovia is currently the Electronic Resources Librarian at Ambrose Alli University, Ekpoma. He is also an Adjunct Lecturer at the Department of Library and Information Science, Ambrose Alli University. He is currently undertaking a PhD program at the University of Ibadan, Nigeria. The author has written over twenty-five scholarly articles published in reputable international and local journals. He has also presented papers on Library and Information Science related conferences. He is a member of a few professional bodies like the Nigerian Library Association (NLA), Library Advocacy Group (LAG) and certified by the Librarians' Registration Council of Nigeria (LRCN). He is the recipient of the 2016 Young Library and Information Professionals (yLIPs) award by the Nigerian Library Association.

K

Keywords: Libraries, Knowledge management, Knowledge management practices, Service delivery, SECI model

A

Abstract. Purpose: The paper critically examines the nexus between Knowledge Management Practices (KMP) and service delivery in libraries through a detailed review of relevant literature. Special attention was placed on university libraries given their relatively robust system and structures for KMP. The paper also explores how the Socialization, Externalization, Combination and Internalization (SECI) model of Knowledge Management (KM) serves as a tool for the improvement of service delivery in libraries.

M

Method: The approach employed in this study is the critical review of literature.

R

Result: The effective management of knowledge reflected in its creation, organization, sharing and use significantly influences service delivery in libraries. Also, the paper revealed that the SECI model serves as an effective guide in adopting KMP for the improvement of service delivery in libraries.

Conclusion: KMP is an influencing factor in the improvement of service delivery in libraries regardless of their type and size.

Introduction

Libraries across all types, sizes, geographical locations, and parenting bodies are commonly tasked with the fundamental requirement of ensuring quality in their service delivery. This makes service delivery central to the operations of libraries while their resources are geared toward delivering services that are adjudged to be of high quality. The need for quality service delivery in libraries stems from the service-centric nature of libraries where users' satisfaction is the gauge to measuring how well the library is fulfilling its objectives. Such users' satisfaction according to Agrawal (2011) is considered to be supreme and capable of sustaining the future of libraries. Consequently, the sustainability of libraries is to a significant measure dependent on the satisfaction of the users, which according to Gyau, Liu and Kwakye (2021) is predicted by the quality of services delivered in the library.

The concept of service delivery in libraries entails the act of providing library users with the necessary professional assistance required to meet their information needs. This assistance is fragmented into different direct and indirect services which constantly need to be improved upon to catch up with the ever-changing information needs of the 21st century library users. In a collaboration of the aforementioned, Akpokodje and Lawal (2015) called on libraries to constantly seek ways to deliver enhanced services to the users. Enhancing library services for the users aims to provide them with a quality service. Service quality in libraries at its most basic level connotes library users' comparison of their service expectation and perception of the actual service received (Parasuraman et al. in Alzaydi, Al-Hajla, Nguyen & Jayawardhena, 2018). The authors further affirmed that the quality of service has become the top priority to service-oriented institutions like libraries, and its assessment has become imperative. It is, therefore, pertinent to have a glimpse at the importance of improving service delivery in libraries.

A substantial amount of effort in scholarship has been placed on unraveling how an improved, enhanced or quality service delivery in libraries significantly influences their outcome. Service quality has been revealed to influence library users' satisfaction (Amanullah, Hasan & Hafez, 2021), increase use of library resources (Khaola & Mabilikoane, 2015), boost users' loyalty towards the library (Oh, 2020) and is extremely beneficial to both the library and the user community (Reddy, 2017). Thus, libraries are taking measures to improve their service delivery to achieve and sustain quality. In improving quality of service delivery in libraries, Partap (2019) suggested an increase in fund/budget allocation, training programs, raising the qualification of the staff and better library facilities. Not much exists in literature on explicitly improving the quality of service delivery in libraries through the management of knowledge which is the core and operational resource of every library.

Thus, the management of knowledge otherwise termed Knowledge Management (KM) can be explored as a strategy towards improving service delivery in libraries.

Knowledge management (KM) is defined by Nonaka and Takeuchi in Ugwu and Ekere (2018) as an organization's capacity to create and share new knowledge across the organization, and integrate it into the service and product flow/structure of the organization. Therefore, KM is considered as the effective management of knowledge for organizational gain. This management of knowledge cuts across knowledge creation, capturing, organization, sharing, storage and use, which are referred to as knowledge management practices (KMP).

In libraries, KM is required to accomplish high quality service delivery and generation of new and innovative services. The correlation between KM and service delivery was shown by Mayekiso (2013) who posited that the application of KMP by librarians within the library could greatly improve the quality of service delivered in the library. Therefore, proper KMP reflected in knowledge acquisition, organization, sharing, use and storage by library personnel will positively influence and improve the quality of service delivery and subsequently, enhance the ability of the library to meet its objective.

The concept of KM has been explained by several theories and models which can be applied to understand the principles behind KM's capacity and possible strategies for improving library's service delivery. Library is a knowledge-based institution. This indicates that knowledge is the basic element for its operations and service transactions. Consequently, the "Socialization, Externalization, Combination and Internalization (SECI) model" which emphasizes organizational knowledge creation using four dimensions situates itself as the most relevant model for a study of this kind. In addition, the SECI model is considered as one of the most widely accepted and applicable theory of KM (Adesina & Ocholla, 2019) and the most pertinent and comprehensive KM proposal (Farnese, Barbieri, Chirumbolo & Patriotta, 2019). Therefore, for the libraries to achieve their aims and objectives, it is necessary to explore the SECI model of KM as it relates to the quality of the delivery of library services.

Purpose of the Study

The paper critically examines the nexus between KMP and the service delivery in libraries through a detailed review of relevant literature. Special attention was placed on university libraries given their relatively robust system and structures for KMP. It also explores how the SECI model of KM serves as a tool for the improvement of service delivery in libraries.

Knowledge management practices and service delivery in libraries

Libraries are adopting several management approaches including KM, in a bid to ensure they deliver services more effectively, invariably meeting their

objectives and maintaining their place of relevance as information providers in the 21st century. This is why Tasmin, Rusuli, Takala and Norazlin (2012) opined that university libraries should 'think outside of the box' in exploring better strategies that improve the quality of services delivered, by discovering best practices for knowledge internalization and externalization within the library. They added that the application of KM in university libraries will ensure that services are delivered in the most appropriate and timely manner.

Kumara and Narasimhaiah (2016) averred that KM in libraries is focused on delivering high-quality services to patrons in an effort to enhance the production, dissemination, and application of knowledge. This corroborates the assertion of Rknuzzaman and Umemoto (2009) that one of the major drivers of KM in academic libraries is the improvement of library practices and the provision of quality services to the clientele. Therefore, the application of KM activities like knowledge acquisition, organization, sharing, use and storage by information professionals in university libraries enhances their improvement of information products and services delivery in an economy driven majorly by knowledge (Uzohue & Yaya, 2016). Therefore, KMP are considered as strong determinants of effective and innovative service delivery in university libraries.

Ogola (2012) carried out a study on KMP using the personnel of eight university libraries in Kenya. It was revealed that none of the university libraries had formal KM programs except for some informal KM programs or activities like staff rotation in managing know-how. However, from the informal KM programs, the result showed that KM is thought to help information professionals do their jobs better and provide better information services. Also, Jain (2012) investigated KM in university libraries of Southern African Development Communities (SADC). The results revealed that 100% of the respondents indicated KM as a tool for improving library services while 92% said they used KM to increase service productivity by consistently providing time and cost-effective services around the clock that centered on library users. This implies that KM could sustain the consistency at which productive and user-centered services are delivered in libraries.

Ismail and Yusof (2009) carried out a study to ascertain the "relationship between knowledge sharing, performance and service delivery in Malaysian public library". The study revealed that knowledge sharing among personnel helps to improve their performance which invariably causes them to provide quality services to the clientele across all levels. In the same Malaysian context, Tasmin et. al. (2012) empirically investigated "KMP and users' satisfaction at Malaysian university libraries" and their results indicate that the understudied university libraries need to enhance their services through KMP to achieve a higher level of usage. Thus, KM is a significant factor in stimulating library patronage. Jain (2015 p.3) in a study carried out using academic libraries in South Africa posited that "KM provides academic libraries numerous opportunities to rise from stereotype status and change their service delivery approach by establishing new alliances with

students, academic staff and researchers in new creative and dynamic spaces to create a customer-centered environment". These aforementioned studies imply that KMP is capable of endearing the library to the users. In other words, it increases the patronage of libraries regardless of alternative information sources.

Nazim and Mukherjee (2013) examined the perception of librarians toward KM using thirty out of the forty-two central university libraries in India. The authors combined qualitative and quantitative methods, while the questionnaire was adopted as an instrument of data collection analyzed using descriptive statistics. According to the results of the analysis, most of the respondents (constituting 53.3%) believed that KMP should be incorporated into reference and information services. Also, KMP was considered as an influencing factor in technical services and library administration. It was also discovered that the majority of the respondents (93.3%) opined that KM will add value to academic library service delivery. This is because KM equips library personnel with tools to capture, store, organize and disseminate information and information resources to library users at the right time. Also, 47% of the respondents indicated that knowledge management will help academic libraries be more relevant to their parent institutions. This study revealed the application of KM in two critical aspects of library operations which are administration and technical services. A meticulous glance at a library shows that knowledge is a common denominator in all its housekeeping operations. As such, KM applies to all operations and services of libraries regardless of their type and size.

Ugwu and Ekere (2018) investigated KM for improving library services in Nigerian Federal Universities. Their studies revealed that librarians at Nigerian university libraries were highly engaged in the creation, acquisition, identification, and dissemination of knowledge. The study also showed that KMP influenced library service delivery depicted by quality services, user centered services and innovative services. Furthermore, the study revealed that knowledge creation, sharing and use all positively influenced innovation in library services. The study also found that KMP is generally a strong predictor of innovative service delivery in university libraries. It is, however, necessary to investigate the various knowledge management processes, dimensions, or practices as they relate to service delivery in university libraries. These practices cut across knowledge creation, capturing, organization, sharing, use and storage.

Regarding knowledge creation and service delivery in libraries, Islam, Argarwal and Ikeda (2017) in their study of library adoption of knowledge management found that knowledge creation and its application have a strong correlation with service innovation and delivery in academic libraries. Thus, knowledge creation is an essential and initial step in KM that focuses on developing new skill sets and product designs, better ideas, and more efficient ways of doing things (Asogwa, 2012) and for better service delivery in university libraries where knowledge is a vital ingredient for their operations. When knowledge is acquired in the library, there

is a need for organization, which as a process of KM could also influence service delivery in university libraries.

Knowledge organization is important in ensuring that information resources in the library are not lost on the shelf, i.e., these materials can be easily accessible and retrieved. Saumure and Shiri (2008) defined knowledge organization as the field of study that deals with “cataloguing, classifying, indexing, abstracting, thesauri, and authority lists.” Lekay (2012) carried out a mini-thesis where it was discovered that in the library, when collection or information resources are not properly catalogued (which is an aspect of knowledge organization), it adversely affects the smooth delivery of library services. Daneshgar and Bosanquet (2010) carried out a study on organizing customer knowledge in academic libraries in Australia. The study showed that librarians work with an enormous amount of knowledge that is organized and systematically accessed by customers (library users) and librarians themselves. For librarians, this helps in the knowledge application that births innovative idea which can be used for designing new and better services for library users.

Orbih and Aina (2014) inferred a correlation between knowledge organization and the delivery of library service in Lagos State University, Nigeria. The authors stated that the application of information technologies in cataloguing (an aspect of knowledge organization) has stimulated the delivery of quality services in libraries. According to Abdulsalami, Okezie, and Agbo (2013), the feature of libraries hinges on the collection, organization and dissemination of information which serve as means of offering specialized services to a specialized clientele. The implication of this is that knowledge organization as a part of the KMP would influence library service delivery to the users. There are, however, very few investigations that examined the connection between knowledge organization and library service delivery.

After the organization of knowledge in libraries, there is a need for sharing. Knowledge sharing has been considered as a strong correlate of service delivery by several researchers. For instance, Okonedo and Popoola (2012) affirmed that knowledge sharing allows librarians to exchange their knowledge and experiences in order to provide their users with quality information services. This corroborates the assertion of Ismail and Yusof (2009) that the quality of service delivery within an organization is improved through knowledge sharing. Anasi, Akpan and Adedokun (2014) carried out an investigation on the knowledge sharing among academic library personnel in South-west Nigeria and discovered that 88% of the respondents which constitutes the majority, do share knowledge mainly through e-mails, Facebook, personal interactions and intercom. It was also discovered that effective service delivery in libraries is facilitated by knowledge sharing. This finding is supported by the study of Tahleho (2016) on how library service delivery can be improved in the National University of Lesotho, through knowledge sharing. The findings showed that knowledge sharing does occur at the understudied library. Also, it was discovered that 60% of the participating librarians affirmed that knowledge sharing is instrumental to the delivery of services adjudged to be of good quality.

It can be extrapolated that knowledge sharing among the personnel in university libraries will enhance their service delivery, hence the need to develop a knowledge sharing culture.

Parirokh, Daneshgar and Fattahi (2008) opined that building an organizational culture where knowledge sharing is emphasized is the bedrock of KM's success and the knowledge sharing skills of the university libraries' personnel are a vital success component of this endeavor. The implication of this is that university libraries that wish to be successful in obtaining their goals and objectives must embrace knowledge sharing as a practice of KM. When knowledge is shared, use naturally follows, which makes use of knowledge the next KMP for consideration vis-à-vis service delivery. Davenport and Punsakand in Bello (2018) averred that one of the objectives of KM is to enhance knowledge environment that is conducive for knowledge use in order to promote innovation for effective service delivery. Thus, in the view of Raja, Ahmad, and Sinha (2009), librarians in university libraries use KM to provide better services to users, invariably achieving the objectives of the university libraries. This paper in this section has shown that while KMP will generally improve library service delivery, each of the dimensions in the KMP also has the capacity to stimulate the quality of service delivery in libraries.

The SECI Model and Library Service Delivery

This model was initially developed by Nonaka in 1990 and thereafter modified by Nonaka and Takeuchi in 1995. The SECI model argues that knowledge creation which is the most important element of the knowledge management process (Natek & Zwilling, 2016) is a spiral process of continuous interplay between tacit and explicit knowledge by which new knowledge is created (Nonaka and Takeuchi, 1995). The model presents four dimensions of "Socialization, Externalization, Combination and Internalization (SECI)" which in the opinion of Nonaka, Toyama and Hirata (2008) functions as a hub for the transformation of implicit and explicit knowledge.

The SECI model shows that "new knowledge is created by the interaction between tacit and explicit knowledge, allows for the postulation of four modes of knowledge conversion which are socialization (from tacit knowledge to tacit knowledge), externalization (from tacit knowledge to explicit knowledge), combination (from explicit knowledge to explicit knowledge) and internalization (from explicit knowledge to tacit knowledge). An upward spiral process, based on social interactions amongst individuals, groups and organizations, constitutes the knowledge creation process" (Nonaka et al., 1994). This was further buttressed by Dlamini (2017) when he asserted that by combination, exiting knowledge can be put together to create new knowledge, through socialization, tacit knowledge is combined via interactions, while externalization and internalization ensure knowledge capturing.

Though the SECI model tends to cater more to knowledge creation (externalisation and internalisation) and knowledge transfer (combination and socialisation), the model technically covers all aspects of knowledge processes or practices. This is in

line with Easa (2012) who affirmed that the SECI model is a well interconnected KM approach that brings together a diverse set of KMP of generating, codifying, storing, sharing and use. The author went further to state that knowledge generation takes place by different socialization (tacit to tacit) mechanism. Knowledge codification (tacit to explicit) is the essence of the externalization process of SECI. Knowledge storage is the combination (explicit to explicit) aspect of the model as it converts explicit knowledge into more complicated sets of explicit knowledge. Knowledge sharing through face-to-face communication is socialization, and sharing through the networks is combination.

The SECI model of knowledge creation has received a great scholarly attention and is widely applicable as seen from the previous literature. Easa (2012) investigated the use of the SECI model in the Banking Industry and how it affects innovation in Egypt. The study employed both qualitative and quantitative methods to administer two hundred and ten copies of questionnaire and twenty-six semi-structured face-to-face interviews. The study revealed that SECI processes infused into the banking operations positively enhanced innovation through the generation of novel concepts for improved banking services. Also, Kassem, Hammami and Alhousary (2015) carried out a study on the SECI model's application for knowledge creation in the e-learning environment in Syria. The study used the descriptive survey approach to gather responses from students at the Syrian Virtual University. The study discovered a link between the e-learning environment and the SECI Model, with the e-learning environment accounting for 59% of the variation in the SECI model.

In Saudi Arabia, Almuayqil and Sharp (2017) also applied the SECI model for self-management and education. The authors ascertained the possibility of applying the four modes of SECI in a web-based environment. The study found that the SECI model through web tools provides a mechanism that supports people with diabetes. In the library domain, Muchaonyerwa and Mutula (2017) applied the SCEI model for investigating the knowledge sharing strategies among the personnel at selected university libraries in KwaZulu-Natal, South Africa. The lack of trust, lack of knowledge sharing culture and policies were discovered to be some of the factors impeding knowledge sharing in the university libraries.

This model has an implication for university libraries by ensuring that they strive to become a knowledge-creating institution by consciously promoting the interaction between tacit and explicit knowledge. This continuous interaction is depicted in KMP of knowledge creation, capturing, organization, sharing, use and storage. All of which are achieved by the four different modes of the SECI model. It should be stated that all KMP in university libraries are catered for by one or two modes of the SECI model. Consequently, the SECI model depicts the sharing of knowledge, capturing and codifying of tacit knowledge, improvement on already existing knowledge via combination and internalizing available explicit knowledge to increase the knowledge base of the library and library personnel's capacity for effective service delivery.

Conclusion and Recommendations

The delivery of quality service is at the heart of service-oriented institutions like libraries and as such the need to constantly improve service delivery should be at the core of library operations. This paper has shown that KMP is an influencing factor in the improvement of service delivery in libraries of all types. It also increases users' loyalty to the library and sustains the consistency at which quality services are delivered. The effective management of knowledge, reflected in its creation, organization, sharing and use, significantly influences service delivery in libraries. However, there seem to be a dearth of studies linking knowledge capturing and storage to the quality of service delivery in libraries, thus opening up an area for further investigation in this regard. Furthermore, the SECI model presents a working guide for libraries for adopting knowledge management practices to improve their service delivery and ultimately fulfill their goals and objectives.

Based on the aforementioned, the following recommendations are made:

1. Libraries management should treat their personnel as knowledge asset through capacity building and reward for exceptional practice of KM within the library.
2. Libraries should consciously set up structures, strategies and systems that manage their knowledge, and periodically monitor the success of these structures in order to make adjustments where necessary, for the desired outcome.
3. Knowledge sharing culture should be stimulated by library management and every formal/informal means of socialization should be adopted in making the library a social space.
4. Library management and personnel should constantly seek to address the challenges in service delivery from the perspective of KM.

References

- Abdulsalami, L.T., Okezie, Q. I., & Agbo, A. D. (2013). The role of the library in the promotion of knowledge societies in Nigeria. *Advances in Applied Science Research*, 4(1), 58-70.
- Adesina, A. O., & Ocholla, D. N. (2019). The SECI model in knowledge management practices: Past, present and future. *Mousaion: South African Journal of Information Studies*, 37(3), 1-34. <https://doi.org/10.25159/2663-659X/6557>.
- Agrawal, P. R. (2011). Application of 'Six Sigma' in libraries for enhancing service quality. *International Journal of Information Dissemination and Technology*, 1(4):203-206.
- Akpokodje, V. N., & Lawal, V. (2015). The Changing Nature of Academic Libraries Service Delivery: Taking the Library with You!, *Asian Journal of Education and e-Learning*, 3(1), 10-17.

- Almuayqil, S. Atkins, A., & Sharp, B. (2017). Application of the SECI model using web tools to support diabetes self-management and education in the kingdom of Saudi Arabia. *Intelligent Information Management*, 9(5), 156-176.
- Alzaydi, Z. M., Al-Hajla, A., Nguyen, B., & Jayawardhena, C. (2018). A review of service quality and service delivery. *Business Process Management Journal*, 24(1), 295–328. <https://doi.org/10.1108/bpmj-09-2016-0185>.
- Amanullah, M., Hasan, M., & Hafez, M. (2021). The impact of service quality on user satisfaction: A case study of selected public libraries in Bangladesh. *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research*, 7(1), 309-316. <https://doi.org/10.36713/epra6218>.
- Anasi, S. N. I., Akpan, I. J., & Adedokun, T. (2014). Information and communication technologies and knowledge sharing among academic librarians in south-west Nigeria. *Library Review*, 63(4/5), 352-369. <http://dx.doi.org/10.1108/LR-10-2013-0124>.
- Asogwa, B. E. (2012). Knowledge management in academic libraries: librarians in the 21st century. *Journal of Knowledge Management Practice*, 13(2), 1-11. <http://www.tlinc.com/articl301.htm>.
- Bello, A. A. (2018). Knowledge management in academic libraries: Trends, issues and challenges. *World Journal of Research and Review (WJRR)*, 6(2), 20-25.
- Daneshgar, F., & Bosanquet, L. (2010). Organizing customer knowledge in academic libraries. *Electronic Journal of Knowledge Management*, 8(10), 21-32.
- Dlamin, P. (2017). Applying the knowledge creation model to the management of indigenous knowledge research. *Inkanyiso, Jnl Hum & Soc Sci*, 9(1), 75-86.
- Easa, N. F. H. (2012). Knowledge management and the SECI model: A study of innovation in the Egyptian banking sector . PhD thesis submitted to the Stirling Management School, University of Stirling.
- Farnese, M. L., Barbieri, B., Chirumbolo, A., & Patriotta, G. (2019). Managing Knowledge in Organizations: A Nonaka's SECI Model Operationalization. *Front Psychol*, 10, 2730. <https://10.3389/fpsyg.2019.02730>.
- Gyau, E. B., Liu, J., & Kwakye, O. (2021). Evaluation of user satisfaction with academic libraries services based on students' perspectives. *Open Access Library Journal*, 8(8), 1-17. <https://doi.org/10.4236/oalib.1107783>.
- Islam, M. A., Argarwal, N. K., & Ikeda, M. (2014). Library adoption of knowledge management using Web 2.0: A new paradigm for libraries. *IFLA Journal*, 40(4), 317-330.
- Ismail, M. B., & Yusof, Z. M. (2009). The relationship between knowledge sharing, employee performance and service delivery in public sector organizations: a theoretical framework. *Public Sector Review*, 3(1), 37-45.
- Jain, P. (2012). *An empirical study of knowledge management in university libraries in SADC Countries, New Research on Knowledge Management Applications and Lesson Learned*. HueiTseHou (Ed.). <http://www.intechopen.com/books/new-research-on-knowledgemanagement-applications-and-lesson-learned/>

an-empirical-study-of-knowledge-management-in-universitylibraries-in-sadc-countries.

- Kassem, S., Hammami, S., & Alhousary, T. (2015). Applying SECI model to encourage knowledge creation in E-learning environment. *IJER Serials Publications*, 12(4), 1601-1611.
- Khaola, P., & Mabilikoane, M. (2015). Perception of library service quality, satisfaction and frequency of use of library resources. *Inkanyiso, Jnl Hum & Soc Sci* 2015, 7(1), 44-52.
- Kumara, S. U., & Narasimhaiah, S. (2016). Concepts of knowledge management in library & information services at Central Forest Library: A case study. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (QQML)*, 5, 141-148.
- Lekay, L. L. (2012). *Exploring knowledge sharing and creation practices among a selected of library staff at the University of the Western Cape*. A mini-thesis submitted to the Department of Library and Information Science, University of the Western Cape, South Africa. Pg1-65.
- Mayekiso, N. (2013). *Knowledge sharing practices in academic libraries with special reference to the Unisa Library*. MLS dissertation, Faculty of the Humanities, University of Cape Town, South Africa.
- Mohammad N., & Bhaskar Mukherjee (2013) Librarians' perceptions of knowledge management in developing countries: A case with Indian academic libraries. *International Information & Library Review*, 45(1-2), 63-76. <http://10.1080/10572317.2013.10766372>.
- Muchaonyerwa, N., & Mutula, S. (2018). Knowledge-Sharing Strategies among Library Staff at Selected University Libraries. *Mousaion: South African Journal of Information Studies*, 35(3), 1-24. <http://10.25159/0027-2639/2003>.
- Natek, S., & Zwilling, M. (2016). Knowledge management systems support SECI model of knowledge-creating process. *Managing innovation and diversity in knowledge society through turbulent time: Joint International Conference, 25-27 May 2016, Romania*. <https://www.toknowpress.net/ISBN/978-961-6914-16-1/papers/ML16-251.pdf>.
- Nonaka, I., Byosiere, P., Borucki, C. C., & Konno, N. (1994). Organizational knowledge creation theory: a first comprehensive test. *Int. Bus. Rev.* 3, 337–351. [http://10.1016/0969-5931\(94\)90027-2](http://10.1016/0969-5931(94)90027-2).
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). *The knowledge-creating company*. New York: Oxford University Press.
- Nonaka, I., Toyama, R., & Hirata, T. (2008). *Managing Flow, A Process Theory of Knowledge Based Firm*. Palgrave Macmillan.
- Nonaka, I. (1994). A dynamic theory of organizational knowledge creation. *Organization Science*, 5(1), 14-37.
- Ogola, S. A. (2012). *Knowledge management practices in university libraries in Kenya*. PhD thesis submitted to Department of Library, Records Management and Information Science, School of Information Sciences, Moi University, Kenya.

- Oh, D. G. (2020). Beyond providing information: An analysis on the perceived service quality, satisfaction, and loyalty of public library customers. *LIBRI*, 70(4), 345-359. <https://doi.org/10.1515/libri-2020-0006>.
- Okonedo, S., & Popoola, S. O. (2012). Effect of self-concept, knowledge sharing and utilization on research productivity among librarians in public universities in South-west, Nigeria. *Library philosophy and practice (e-journal)*, 865. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/865>.
- Orbih, D. E., & Aina, A.J. (2014). Benefits and challenges of original cataloguing versus copy cataloguing: The experience at the Lagos State University. *International Journal of Library and Information Science*, 16(5), 88-97.
- Parirokh, M. Daneshgar, F., & Fattahi, R. (2008). Identifying knowledge-sharing requirements in academic libraries. *Library Review*, 57(2), 107-122.
- Partap, B. (2019). A review of service quality assessment of library and information centres. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, paper 2333. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/2333>.
- Raja, M. W., Ahmad, M. Z., & Sinha, A. K. (2009). *Knowledge Management and Academic Libraries in IT Era: Problems and Positions*. ICAL – POSTER PAPERS, 701-704. http://crl.du.ac.in/ical09/papers/index_files/ical-124_198_418_2_RV.pdf.
- Saumure, K., & Shir, A. (2008). Knowledge organization trends in library and information studies: A preliminary comparison of the pre- and post-web eras. *Journal of Information Science*, 34(5), 651-666.
- Tahleho, T. E. (2016). *Improving service delivery at the National University of Lesotho library through knowledge sharing*. Masters dissertation submitted to the Department of Information Science, University of South Africa, South Africa.
- Tasmin, R., CheRusuli, M.S., Takala, J. & Norazlin, H. 2012. Relationship between knowledge management practices and library users' satisfaction at Malaysian university libraries: A Preliminary Finding. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 6(12), 30-40.
- Reddy, P. R. (2017). Measuring of Quality Services in the Libraries. *International Journal of Library and Information Studies*, 7(1), 144-149.
- Roknuzzaman, M. & Umemoto, K. (2009). How library practitioners view knowledge management in libraries: A qualitative study. *Library Management*, 30(8/9), 643- 656.
- Ugwu, C. I., & Ekere, J. N. (2018). The role of knowledge management in providing innovative services in university libraries in Nigeria: A structural equation modeling approach. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 67(6/7), 350-376. <https://doi.org/10.1108/GKMC-10-2017-0086>.
- Uzohue, C. E., & Yaya, J. A. (2016). Knowledge management competencies required for library and information professionals in 21st century Nigerian libraries. *American Journal of Business and Society*, 1(3), 90-97.

Magnus Osahon Igbinovia

Uniwersytet Ambrose Alli, Nigeria

E-mail: magnus.igbinovia@aauekpoma.edu.ng

ORCID: 0000-0001-9104-2991

Poprawa świadczenia usług bibliotecznych dzięki instrumentarium praktyk zarządzania wiedzą: krytyczny przegląd

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.002>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przysłany: 30 V 2022

Zaakceptowany: 3 VIII 2022

Magnus Osahon Igbinovia jest obecnie bibliotekarzem zasobów elektronicznych na Uniwersytecie Ambrose Alli w Ekpomie. Jest również adiunktem na Wydziale Biblioteki i Nauk Informacyjnych Uniwersytetu Ambrose Alli. Obecnie odbywa studia doktoranckie na Uniwersytecie Ibadan w Nigerii. Autor napisał ponad 25 artykułów naukowych opublikowanych w renomowanych czasopismach międzynarodowych i lokalnych. Wygłaszał również referaty na konferencjach związanych z bibliotekoznawstwem i informacją naukową. Jest członkiem niektórych organizacji zawodowych, takich jak Nigeryjskie Stowarzyszenie Bibliotek (NLA), Grupa Adwokatów Bibliotek (LAG) i jest certyfikowany przez Radę Rejestracji Bibliotekarzy Nigerii (LRCN). Igbinovia jest laureatem nagrody 2016 Young Library and Information Professionals (yLIPs) nadawanej przez NLA.

Słowa kluczowe: biblioteki; zarządzanie wiedzą; praktyki zarządzania wiedzą; dostarczanie usług; model SECI

S **treszczenie. Cel:** Artykuł krytycznie analizuje związek między praktykami zarządzania wiedzą (*Knowledge Management Practices – KMP*) a dostarczaniem usług w bibliotekach poprzez szczegółowy przegląd odpowiedniej literatury. Szczególną uwagę zwrócono na biblioteki uniwersyteckie ze względu na ich stosunkowo solidny system i struktury dla KMP. Artykuł analizuje również, w jaki sposób model zarządzania wiedzą (KM), socjalizacji, eksternalizacji, łączenia i internalizacji (*Socialisation, Externalisation, Combination and Internalisation – SECI*) służy jako narzędzie poprawy świadczenia usług w bibliotekach.

M **etoda:** Zastosowanym podejściem w niniejszym opracowaniu jest krytyczny przegląd literatury.

W

ynik: Efektywne zarządzanie wiedzą, przekładające się na jej tworzenie, organizację, udostępnianie i wykorzystywanie, znacząco wpływa na dostarczanie usług w bibliotekach. Artykuł ujawnił również, że model SECI służy jako skuteczny przewodnik w adaptacji KMP do poprawy świadczenia usług w bibliotekach.

folia

W

niosek: KMP jest czynnikiem wpływającym na poprawę świadczenia usług w bibliotekach niezależnie od ich rodzaju i wielkości.

Magnus Osahon Igbinovia

Ambrose Alli Universität in Ekpoma, Nigeria

E-mail: magnus.igbinovia@aauekpoma.edu.ng

ORCID: 0000-0001-9104-2991

Die Verbesserung der Bibliotheksdienste mithilfe der Instrumente zum praktischen Wissensmanagement: Eine kritische Übersicht

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.002>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 30 V 2022

Angenommen: 3 VIII 2022

Magnus Osahon Igbinovia ist zurzeit Bibliothekar der E-Ressources an der Ambrose Alli Universität in Ekpoma, wissenschaftlicher Mitarbeiter an der Fakultät für Bibliotheks- und Informationswissenschaften derselben Universität und Doktorand der Ibadan Universität in Nigeria. Autor von über 25 wissenschaftlichen Beiträgen, die in den bekannten internationalen und regionalen Zeitschriften erschienen. Er hielt auch Vorträge auf den Tagungen zum Bibliothekswesen und zur Wissenschaftsinformation, ist Mitglied einiger Berufsorganisationen wie etwa des Nigerianischen Bibliotheksverbands (NLA), der Gruppe der Bibliotheksrechtsanwälte (LAG) und Diplombibliothekarin in der Registrierungsstelle für Nigerianische Bibliothekare (LRCN). 2016 war er Preisträger von Young Library and Information Professionals (yLIPs) im Bereich des NLA.

S

tichworte: Bibliotheken; Wissensmanagement; Wissensmanagement-Praktiken; Lieferung von Diensten; SECI-Modell

Z

usammenfassung. These/Ziel: Der Beitrag analysiert den Zusammenhang zwischen den Wissensmanagement-Praktiken (Knowledge Management Practices – KMP) und der Lieferung von Bibliotheksdiensten aufgrund einer kritischen Übersicht über die entsprechende Fachliteratur. Eine besondere Aufmerksamkeit wurde auf die Universitätsbibliotheken gelegt, und zwar wegen ihres relativ soliden Systems und ihrer für die Wissensmanagement-Praktiken notwendigen Strukturen. Im Beitrag wird untersucht, wie das Wissensmanagement im Bereich der Sozialisation, Externalisierung, Kombination und Internalisierung (Socialisation, Externalisation, Combination and Internalisation – SECI) als Werkzeug zur Verbesserung der Lieferung von Bibliotheksdiensten fungiert.

F

orschungsmethode: Die angewandte Methode ist im Falle dieses Beitrags eine kritische Literaturübersicht.

E

gebnisse: Das effektive Wissensmanagement, das sich in der Gestaltung, Organisation, Erschließung und Nutzung vom Wissen widerspiegelt, beeinflusst wesentlich die Lieferung von Bibliotheksdiensten. Der Beitrag bestätigt, dass das SECI-Modell als ein effizienter Führer in der Einführung von Wissensmanagement-Praktiken im Bereich der Verbesserung der Lieferung von Bibliotheksdiensten gelten kann.

niensia

S

chlussfolgerungen: Die Wissensmanagement-Praktiken üben Einfluss auf die Verbesserung der Lieferung von Bibliotheksdiensten unabhängig von der Art und Größe aus.

Rafał Leńniczak

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

e-mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

Z

astosowanie arystotelesowskiej koncepcji toposu w badaniach wizerunku medialnego liderów politycznych i religijnych – przyczynek do dyskusji

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.003>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłączonej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przysłany: 14 X 2021

Zaakceptowany: 3 VIII 2022

Rafał Leńniczak – doktor habilitowany nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach (UMCS 2020), profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, kierownik Katedry Komunikacji Społecznej, Public Relations i Nowych Mediów Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie. Jest autorem ponad 70 publikacji naukowych z zakresu mediów, religii i polityki. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół komunikowania politycznego, analizy wizerunku prasowego instytucji, organizacji, liderów politycznych, procesów personalizacji i mediatyzacji, public relations oraz teorii komunikowania masowego.

S

Słowa kluczowe: *topoi*; ramy interpretacyjne; wizerunek; lider religijny; lider polityczny

S

Streszczenie. Teza/cel: Tekst ma charakter przeglądowy i jest próbą wskazania użyteczności arystotelesowskiej teorii „miejsc” retorycznych w medioznawczych badaniach wizerunku liderów politycznych i religijnych. Uwzględniono podział *topoi* na naturalne (antropologiczne) i kulturowe (ideologiczne). Pierwsze z nich rozumiane są jako świadomie bądź nieświadomie głęboko zakorzenione we wspólnej ludzkiej naturze, dotyczą zatem wszystkich ludzi. Drugie z kolei badają sposób realizacji ludzkiej natury w przestrzeniach kultury różnych epok historycznych. Tekst jest głosem w dyskusji i próbą udowodnienia, że teorię toposów można uznać za komplementarną wobec teorii framingu w analizie medialnego wizerunku liderów politycznych i religijnych.

Metoda badawcza: W podjętej analizie uwzględniono m.in. kwestie tożsamości, stereotypizacji oraz wybrane wizerunkowe i komunikologiczne wymiary przywództwa politycznego i religijnego. Posłużono się metodą analizy i syntezy. Odwołano się do teoretycznych prac badawczych nad zastosowaniem koncepcji *topoi* w naukach o komunikacji społecznej i mediach oraz *framing analysis* takich medioznawców, jak m.in. Norberto González Gaitano, Terézia Rončáková, Piotr Studnicki, Douglas Walton, Chris Reed, Fabrizio Macagno.

Wyniki/Wnioski: Toposy mogą być stosowane zarówno do budowania wizerunku pozytywnego jak i negatywnego liderów politycznych i religijnych. Zastosowanie tych samych struktur argumentacyjnych w tekście daje możliwość spotkania się zwolennikom i przeciwnikom określonych osób bądź instytucji. Toposy mają zastosowanie w budowie klucza kategorizacyjnego i stanowią istotną pomoc w interpretacji tekstu. Można je uznać za teorię komplementarną wobec framingu w analizie medialnego wizerunku liderów politycznych i religijnych.

Wprowadzenie

Istotnym wymiarem arystotelesowskiej koncepcji procesu komunikowania jest jego aspekt retoryczny. Chodzi zatem o przyjęcie „istnienia specyficznie ludzkiej zdolności przyswajania i stosowania środków argumentacji i wpływania na ludzi, którzy znajdują się w oddziałujących wzajemnie na siebie układach” (Douglass, 1977, s. 203). Takie formy współzależności oraz współoddziaływania występują w zhierarchizowanych strukturach partyjnych oraz strukturach kościołów bądź związków wyznaniowych (Jasiewicz-Betkiewicz i Betkiewicz, 2013, s. 221; Borecki, 2005, s. 159-209; Szlachta, 2016, s. 11-31).

Zasadnicze elementy procesu komunikowania (nadawca, odbiorca oraz komunikat) domagają się jakiejś wspólnej kategorii łączącej. Jak słusznie zauważają Rodney Douglass oraz John Herman Randall, Arystoteles postrzegał komunikowanie jako proces, w którym należy poszukiwać czynników i struktur możliwych do wyróżnienia w badanym temacie, przyjmując ich znaczenie w aspekcie funkcjonalnym. Starożytny filozof szukał odpowiedzi na pytanie, jakie funkcje pełnią one w kontekście podjętego tematu (Douglass, 1977, s. 203-204; Randall, 1960, s. 297 [za: Douglass, 1977, s. 204]). Proces komunikacji traktował Arystoteles jako podstawową aktywność specyficznie ludzką, która przyjmuje charakter dialogiczny, uwzględniającą relacyjność i interakcyjność jej podstawowych komponentów:

Retoryka jest antystrofą dialektyki. Obie przecież dotyczą tego rodzaju spraw, które do pewnego stopnia znane są wszystkim ludziom i nie stanowią przedmiotu żadnej określonej nauki. Wszyscy więc w jakimś stopniu posługujemy się jedną i drugą sztuką, gdyż każdy człowiek w pewnej mierze ma do czynienia z podważaniem lub udowadnianiem jakiegoś sądu, z oskarżeniem lub z obroną (Arystoteles, 1988, 1354a).

W każdym bowiem wydarzeniu komunikacyjnym odnotowuje się determinujący wpływ kontekstu, w którym proces interakcji zachodzi. Komunikowanie międzyludzkie cechuje perswazyjność, a jednocześnie zachowuje ono swój charakter personalny i interpersonalny, dążący do odnalezienia prawdy:

Jest więc rzeczą oczywistą, że właściwa sztuka retoryczna dotyczy sposobów uwierzytelnienia, które z kolei są rodzajem dowodzenia, ponieważ wtedy jesteśmy najbardziej o czymś przekonani, kiedy wierzymy, że jest to udowodnione. (...) Sama natura zresztą w dostatecznym stopniu rozwinęła w ludziach dążenie do prawdy i większość swego czasu poświęcają oni na jej poszukiwanie, a przeciwieństwo to samo usposobienie ma człowiek dążący do odkrycia prawdopodobieństwa, co dążący do prawdy (Arystoteles, 1988, 1355a).

Nadawca przekazu wpływa na sposób jego interpretacji oraz zakłada stopień współzależności od innych osób, odbiorców. Retoryczny charakter komunikowania daje możliwość dowodzenia, dyskusji, deliberacji pomiędzy dyskutantami (Douglass, 1977, s. 206). Proces komunikacji międzyludzkiej ujawnia zatem aspekt humanistyczny – wspólną przestrzeń komunikującego i odbiorcy bazującą na ludzkiej naturze i niezbywalnej godności ludzkiej, oraz aspekt kulturowy, który umożliwia właściwe zrozumienie sensu przekazu. Jak trafnie zauważa Emanuel Kulczycki, komunikacja jest fenomenem swoiście ludzkim, a zatem jest ona zawsze „czyjaś”, nie istnieje niezależnie od działających i doświadczających podmiotów (Kulczycki, 2012, s. 22). Z jednej strony, komunikacja zakłada relatywizm kulturowy, z drugiej zaś, przywołując Hansa Georga Gadamera, jest ona „zanurzona w tradycji, rozumianej jako moment dziejów, który potrzebuje potwierdzenia, uchwycenia i kultywacji” (Gadamer, 2007, s. 388 [za: Kulczycki, 2012, s. 23]).

Koncepcja *topoi*

Arystoteles dowodzi użyteczności retoryki z kilku powodów. Możemy mieć bowiem do czynienia z sytuacją, kiedy to słuchacz akceptuje siłę merytoryczności kwestii czy argumentów dyskursu, ponieważ są one autentyczne ze swej natury.

(...) retoryka jest to umiejętność metodycznego odkrywania tego, co w odniesieniu do każdego przedmiotu może być przekonywujące. Takiego zadania nie spełnia żadna inna sztuka. (...) Tylko retoryka zdaje się być umiejętnością odkrywania w każdym – można powiedzieć – przypadku tego, co przekonywujące, i dlatego właśnie mówimy, że jako sztuka nie ogranicza się do jednego, określonego rodzaju przedmiotów (Arystoteles, 1988, 1355a).

Posługując się językiem Stagiryty można powiedzieć, że argumenty są logiczne, czyli racjonalne i zasadne, ponieważ wiążą porządek poznania i uzasadniania ze strukturą bytu. Z kolei umiejętność opanowania języka określał pojęciem gramatyki. W retoryce dostrzegał efektywność wyrażania myśli:

Jest więc rzeczą oczywistą, że właściwa sztuka retoryczna dotyczy sposobów uwierzytelniania, które z kolei są rodzajem dowodzenia, ponieważ wtedy jesteśmy najbardziej o czymś przekonani, kiedy wierzymy, że jest to udowodnione. Retoryczny dowód jest entymematem, który – można powiedzieć – stanowi najwyższą formę uwierzytelnienia. Skoro entymem jest rodzajem sylogizmu, a każdy sylogizm jest przedmiotem rozważań dialektyki czy to jako całość, czy jakiejś jej części, to jasne, że ten kto

doskonale potrafi poznać przesłanki i działania sylogizmu, będzie równie uzdolniony do posługiwania się entymemem, pod warunkiem, że rozumie, do jakich przedmiotów się stosuje i czym się różni od sylogizmu logicznego (Aristoteles, 1988, 1355a; Gaitano, 2010, s. 44).

Aristoteles zdawał sobie bowiem sprawę, że przed niektórymi słuchaczami nawet posiadanie najdokładniejszej wiedzy oraz stosowanie argumentów odwołujących się do wiedzy nie sprawi, że komunikat zostanie przyjęty (Rhys, 2014, s. 2153). Nawiązanie do starożytnego *trivium* (gramatyka, logika, retoryka) (Woleński, 2009, s. 164) pokazuje obecność miejsc spotkania czytelnika z tekstem, czyli z nadawcą komunikatu. Stagiryta podkreśla także doniosłość doboru stosownych argumentów do sytuacji:

Skoro wszyscy, jak widzimy, w ten sposób mogą coś udowodnić, niezależnie od tego, czy ich rozumowanie jest bardziej czy mniej ściśle – wykorzystują bowiem nie wszelkie fakty, lecz tylko dotyczące interesującego ich przedmiotu – i skoro jest jasne, że w inny sposób niczego w mowie nie da się udowodnić, jesteśmy oczywiście zmuszeni (...) dokonać przede wszystkim odpowiedniego dla każdej sytuacji doboru gotowych już argumentów, które są dla danej sytuacji możliwe i najbardziej przydatne. W podobny sposób musimy również dobierać argumenty w sprawach najświeższej daty. Nie należy rozglądać się za nimi byle gdzie, lecz szukać ich wśród faktów rzeczywistości, której dotyczy nasza mowa, i zebrać ich możliwie najwięcej, i najbliższych przedmiotowi naszej mowy (Aristoteles, 1988, 1396b).

Zdaniem Piotra Studnickiego powyższe miejsca spotkania, zwane toposami, dotyczą idei, które są przyjmowane jako pewnik i co do których autor i czytelnicy zwykle się zgadzają. Służą dziennikarzowi i innym osobom zaangażowanym w procesy komunikowania jako przesłanka rozumowania i podstawa argumentacji (Studnicki, 2018, s. 153). Z kolei Norberto González Gaitano rozumie toposy jako rodzaj argumentów użytych w każdej argumentacji, które w sensie technicznym działają jak pytania umożliwiające poszukiwanie argumentów i kontrargumentów¹. Hiszpański medioznawca rozróżnia toposy naturalne (antropologiczne), czyli schematy argumentacyjne odpowiadające podzielanej świadomości lub nieświadomości strukturze społecznej, jako głęboko zakorzenione we wspólnej naturze człowieka, oraz toposy kulturowe, czyli sposoby, w jakich przestrzenie antropologiczne realizują się historycznie w danej kulturze i jak ją kształtują, zwłaszcza w kulturowym nurcie (Gaitano, 2011 [za: Studnicki, 2018, s. 153-154]).

Termin topos tłumaczony jako „miejsce wspólne” ma czytelne odniesienie do myśli Cycerona i jego opisu toposów jako „intuicyjnych miejsc umysłu”, czyli tych obszarów ogólnie przyjętej wiedzy, które pozwalają na wzajemne zrozumienie członków danej wspólnoty społecznej (Rončáková, 2012, s. 466; Walton, Reed i Macagno, 2008, s. 275-276). Teresa Rončáková zauważa, że w dyskursie publicznym to właśnie wspólne „korzenie” społeczeństwa można uznać za topos (Rončáková,

¹ „(...) the types of arguments used in each argumentation which – in rather technical sense – work as questions, which facilitate the search for arguments and counterarguments” (Gaitano, 2008, s. 12).

2012, s. 466). Jakub Lichański, powołując się na dzieła Diogenesa Laertiosa oraz Kwintyliana zauważa, że „antyczni posługiwali się toposami, aby zapewnić jedność audytorium” (Lichański, 2017, s. 36). Toposy zatem pełnią funkcję unifikującą mówcę i audytorium. Kwintilian ujmował istotę toposu funkcjonalnie. Postrzegał topos jako swoistego rodzaju siedlisko pomysłów czy źródło inwencyjne, z którego rozwija się odnośna argumentacja: *locos apella sedes argumentorum in quibus latent, ex quibus sunt patenda* (Quintilianus, 1975-1980, 5.10 [za: Gondek, 2017, s. 28-29]).

Miejsca wspólne (*common places, topoi*) zostają zatem potraktowane w niniejszym artykule jako miejsca spotkania w dyskursie. Chodzi o typowe wzorce argumentacyjne, które odnoszą się do wartości podzielanych przez całe społeczeństwo. Ich uniwersalizm i jednoznaczne rozumienie znaczenia przez interlokutorów wpływają na właściwe przekazywanie i interpretację kluczowych idei w dyskursie.

Mass media obfitują w toposy i stereotypy, także te związane z obszarem religii i polityki, przyczyniając się do oceny osoby ludzkiej, jej społecznych i politycznych zachowań. Tytułem przykładu można wskazać następujące *clichés* religijne:

- „instytuty religijne czynią dobro społeczne, w przeciwnym razie nie są autentyczne”;
- „tolerancja jest owocem prawdziwej religii”;
- „zjawiska nadprzyrodzone są w takim samym stopniu częścią religii ludowej, jak obce autentycznemu dziennikarstwu”;
- „upadek religii ma charakter endemiczny” (Gaitano, 2010, s. 45).

Badacze myśli Arystotelesa podkreślają przyporządkowanie toposom potencjału epistemicznego w wynajdywaniu i odkrywaniu argumentów w dyskursie, co można asocjować z obszarem retorycznego *inventio* (Miller, 2000, s. 130-131), a to, jak zauważa Jakub Lichański, wiąże się z poszukiwaniem źródeł argumentów oraz powiązaniem argumentów z celem tekstu/dyskursu (Lichański, 2012, s. 8). Znaczenie *inventio* wskazuje dwa hipotetyczne obszary argumentów: te, które już istnieją lub które można odkryć ludzkimi zmysłami (*discovery*) oraz te, które nigdy wcześniej nie istniały, a zatem zostały wymyślone (*invention*) (Miller, 2000, s. 130). Obszar argumentacji związanej z *discovery* wskazuje na stosowanie toposów antropologicznych, zaś obszar *invention* – toposów kulturowych.

Kwestie definicyjne: lider polityczny – lider religijny – przywództwo – wizerunek

Pod pojęciem lidera politycznego autor rozumie osobę stojącą na czele partii, która dąży do realizacji celów politycznych lub też osobę, która w sposób nieformalny ma największy wpływ na decyzje polityczne podejmowane przez społeczeństwo. Z kolei pod pojęciem lidera religijnego przyjęto rozumienie osoby mającej instytucjonalne przywództwo w realizacji celów danego kościoła lub związku wyznaniowego. Przyjęto założenie, że liderzy polityczni i religijni posiadają cechy

wspólne związane z posiadaniem i realizowanym przywództwem, które w literaturze przedmiotu przyjmuje nazwy przywództwa politycznego bądź religijnego. Jest ono wielowymiarowe, odwołuje się do tożsamości osoby/instytucji oraz sposobu jej komunikowania odbiorcom (Marciniak, 2001, s. 97-112; Marciniak, 2018, s. 78-99; Potz, 2019, s. 277-291). Krystyna Wojcik zauważa, że tożsamość osoby (instytucji, lidera) oraz sposób komunikowania jego własnej tożsamości otoczeniu stanowią dwa istotne elementy wizerunku (Wojcik, 2015, s. 41-44). Należy zatem integralnie oceniać i traktować wymiar wizerunkowy i komunikacyjny lidera, a jednocześnie dostrzec, że w literaturze przedmiotu odnotowuje się próby teoretycznego podziału wymiarów przywództwa politycznego (ideologiczny, partyjny, moralnościowy, komunikacyjny, wizerunkowy) (Marciniak, 2018, s. 78). Wymiary przywództwa wzajemnie się przenikają i to w różnym stopniu w zależności od tożsamości lidera oraz kontekstu jego aktywności. Badania politologiczne i medioznawcze dowodzą, że istnieją istotne różnice między tożsamością oraz wizerunkiem. Nasilenie różnic zależy od stopnia zgodności między tym, co instytucja/osoba deklaruje, a tym, co w rzeczywistości oferuje/kim jest (Brenner, 2010, s. 117-132; Wąsikiewicz-Firlej, 2017, s. 571-585).

Komunikacyjny wymiar przywództwa przyjmuje cechy wspólne, do których należą m.in. personalizacja polityki (skoncentrowanie społecznej i medialnej uwagi na liderach politycznych i religijnych oraz podejmowanych przez nich decyzjach, wypowiedziach dotyczących spraw społecznych, ideologicznych, politycznych), strategii komunikacyjne liderów (zadania komunikujących podmiotów, tworzenie opinii publicznej, ustalanie agendy publicznej, stosowanie perswazji oraz dążenie do legitymizacji kwestii natury ideologicznej), tworzenie relacji i konstruowanie znaczeń w wyniku interakcji procesów komunikowania (Marciniak, 2018, s. 79, 84-87).

W pracy przyjęto rozumienie pojęcia wizerunku autorstwa Krystyny Wojcik, która twierdzi, że jest to „wyobrażenie, jakie jedna lub wiele publiczności ma o osobie, przedsiębiorstwie lub instytucji. Nie jest to obraz rzeczywisty, dokładnie i szczegółowo nakreślony, ale raczej mozaika wielu szczegółów, podchwyconych przypadkowo, fragmentarycznie, o nieostrych różnicach” (Wojcik, 1997, s. 44).

Niniejsza publikacja ma charakter przeglądowy i stanowi próbę wskazania użyteczności arystotelesowskiej teorii „miejsc” retorycznych w medioznawczych badaniach wizerunku liderów politycznych i religijnych. Dokonano przeglądu literatury tych współczesnych medioznawców (m.in. M. Mazur, I. Borkowski, A. Walecka-Rynduch, P. Studnicki, N. González Gaitano, T. Rončáková, R. Leśniczak), którzy w badaniach nad komunikowaniem politycznym i public relations odwołują się do koncepcji toposów.

Tekst jest głosem w dyskusji i próbą udowodnienia, że teorię toposów można uznać za komplementarną wobec teorii framingu. W podjętej analizie, w której posłużono się metodą analizy i syntezy oraz metodą analizy i krytyki piśmiennictwa, uwzględniono m.in. kwestie tożsamości, stereotypizacji oraz wybrane wizerunkowe i komunikologiczne wymiary przywództwa politycznego i religijnego.

Badania medioznawcze w obszarze teorii *topoi* – egzemplifikacja zagadnienia

W badaniach medioznawczych odnajdujemy liczne próby zastosowania koncepcji toposu w rozumieniu wspólnej semantycznej płaszczyzny tekstu odnoszącej się do zmediatyzowanego obrazu osób, instytucji, wydarzeń religijnych i politycznych.

Krystian Suchorab, analizując wizerunek uchodźców w dyskursie medialnym polskiej i niemieckiej prasy opinii w drugiej dekadzie XXI w. (Suchorab, 2021, s. 243-255) i wykorzystując krytyczną, lingwistyczną i socjologiczną analizę dyskursu, zauważa, że wypracowanie jednoznacznego rozumienia słowa *Flüchtling* umożliwia badaczom medialnego obrazu uchodźców uzyskanie wiarygodnych wyników. Attila Mészáros w badaniach dyskursu na temat uchodźstwa w niemieckich i słowackich tytułach prasy opinii stosuje metodologię toposu, wyodrębniając następujące *topoi*: topos solidarności, topos korzyści, topos prawa stanowionego czy topos niebezpieczeństwa (Mészáros, 2016, s. 251-260). Norberto González Gaitano w książce *Public Opinion and the Catholic Church* analizuje wybrane europejskie i amerykańskie tytuły prasy opinii, tj. „The International Herald Tribune”, „Le Monde”, „El Pais” i „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, pod kątem wizerunku śmierci i pogrzebu Jana Pawła II, jak również sposób postrzegania podróży Benedykta XVI do Stanów Zjednoczonych w kwietniu 2008 r. na podstawie analizy tekstów zamieszczonych w „Washington Post”, „Fox News”, „ABC News”, „CBS News” (Gaitano, 2010, s. 49-108). Celem badań hiszpańskiego medioznawcy było m.in. skonfrontowanie opinii publicznej dotyczącej postrzegania lidera religijnego i instytucji Kościoła katolickiego z ich obrazem prasowym funkcjonującym w ważnych opiniotwórczych tytułach. González Gaitano dokonuje udanej próby wyodrębnienia w materiale badawczym naturalnych i funkcjonalnych *topoi*. Do tych pierwszych zaliczył te, które traktują religię jako naturalny element życia społecznego, które publiczną obecność religii uważają za coś oczywistego, niewymagającego uzasadnienia. Z kolei funkcjonalne *topoi* traktują religię jako czynnik wpływający na dobrostan społeczny, czynnik promujący np. akcje dobroczynne czy doskonalący kompetencje moralne swoich członków będących częścią narodu czy też określonej społeczności lokalnej (Gaitano, 2010, s. 101).

W badaniach wizerunku medialnego Kościoła katolickiego do koncepcji toposu odwołuje się również Terézia Rončáková (2012, s. 457-484). Badaczka ze Słowacji zauważa, że na przestrzeni ostatnich trzydziestu lat naukowa analiza dotycząca relacji mediów i religii nie koncentruje się wyłącznie na zrozumieniu technicznego sposobu wykorzystania mediów przez grupy religijne, ale na poszukiwaniu płaszczyzny spotkania mediów i religii. Zdaniem Rončákovéj *topoi* można postrzegać jako argumenty oparte na wspólnych wartościach podzielanych przez całe społeczeństwo. Komunikacja, której fundamentem są toposy, jest istotnym warunkiem wzajemnego rozumienia interlokutorów oraz akceptacji sposobu

argumentowania własnych racji². Toposy stanowią ważny łącznik – miejsce spotkania przekazu religijnego i mediów o charakterze świeckim. Stosowane *common places* umożliwiają ponadto badania relacji sacrum – profanum, weryfikację tego, czy *secular media* są uprzedzone wobec treści religijnych oraz zrozumienie zasadności stosowanych ram interpretacyjnych (Rončáková, 2012, s. 458).

Interesujący przykład wykorzystania koncepcji schematów argumentacyjnych opisanych przez Arystotelesa stanowią badania Piotra Studnickiego nad obrazem ojca rodziny w polskiej, włoskiej i amerykańskiej prasie opinii. Krakowski medioznawca analizował teksty opublikowane w „New York Times”, „Il Corriere della Sera”, „Gazecie Wyborczej” oraz „Rzeczpospolitej”, poszukując w nich toposów, ram interpretacyjnych oraz *social virtues* – inklinacji ludzkiej natury wyodrębnionych przez św. Tomasza z Akwinu, dowodząc ich wzajemnych odniesień i komplementarności (Studnicki, 2016; 2018, s. 152-173).

Jeśli chodzi o stosowanie koncepcji *topoi* w badaniach wizerunku liderów politycznych odnotowuje się w literaturze naukowej obecność publikacji politologicznych i medioznawczych. Przykładowo warto wskazać analizy autorstwa Agnieszki Waleckiej-Rynduch. W publikacji *Budowa wizerunku Pierwszego w świetle „literatury faktu” i „scripted docu”* polska medioznawczyni przeprowadza analizę dotyczącą zmiany paradygmatu współczesnego komunikowania politycznego i mechanizmów budowania wizerunku polityków (Walecka-Rynduch, 2016, s. 59-84). Walecka-Rynduch prezentuje dwa istotne pojęcia związane z wizerunkiem, tj. MediaPolis i MediaEgo. Pierwsze z nich wskazuje konieczność uwzględnienia w badaniach spraw związanych z tzw. „bulwarem”, czyli stabilizowaną przestrzenią publiczno-polityczną, jak i z „parlamentem”, który stanowi platformę aktywnego uczestnictwa w politycznych wydarzeniach. Drugie z kolei pojęcie oznacza nowego medialnego polityka, który łączy w sobie cechy znanych typów (celebryta, gwiazda, showman, ojciec narodu, heros) oraz dodaje do nich nowe. Jest politykiem medialnie nieznanym, który w konkretnej sytuacji politycznej ma za zadanie zdobyć jak najszybciej rozpoznawalność i publiczne zaufanie (Walecka-Rynduch, 2016, s. 60-61). Na podstawie materiału źródłowego, którego głównym obiektem zainteresowań był prezydent Andrzej Duda, Walecka-Rynduch eksponuje siedem najważniejszych jej zdaniem toposów tworzących komunikacyjny przekaz wizerunkowy polityka: „Rodzina – korzenie, pochodzenie (komponent emocjonalny i psychologiczny)”, „Narty Andrzeja (komponent epistemiczny, efekt zwykłego 40-lątka)”, „Religia, wiara (efekt odwołania się do wyższej, nadprzyrodzonej siły)”, „Żona i córka (efekt aureoli)”, „Młody, zdolny doktor nauk prawnych (komponent epistematyczny)”, „Odwołanie się do autorytetu (figura autorytetu, efekt świecenia blaskiem odbitym)”, „Wejście do polityki (efekt śniegowej kuli)” (Walecka-Rynduch, 2016, s. 68-82). W innej publikacji, zatytułowanej *MediaEgo w MediaPolis. Lokalizm i regionalizm w pierwszym jasnogórskim przemówieniu Andrzeja Dudy jako przykład strategii wizerunkowej*

² „Any communication, whether religious or secular, that attempts to address an audience in such a way so as to seek their consent, and shape their attitudes, must be based on the *topoi*” (Rončáková, 2012, s. 457).

badaczka wskazuje topozy obecne w przemówieniu prezydenta, których celem jest trwały efekt oddziaływania politycznego na elektorat (Walecka-Rynduch, 2018, s. 11-29). Badaczka wyodrębnia następujące struktury argumentacyjne: „Topos wiary i wspólnej modlitwy”, „Odwołanie do wspólnej przeszłości, do historii Polski”, „Topos wspólnoty, budowanie wspólnego świata z odbiorcami przekazu”, „Topos chłopów, rolników jako soli ziemi polskiej i źródła patriotyzmu”, „Topos wsi (w biedzie i ruinie), analogia do sytuacji w całym kraju”, „Topos bohatera ludu, heroizmu zwykłego człowieka”, „Topos Unii Europejskiej” (Walecka-Rynduch, 2018, s. 22-27).

Koncepcja *topoi* w badaniach medioznawczych jako komplementarne narzędzie wobec teorii ramowania (framingu)

Za Robertem Entmanem przyjęto następujące rozumienie framingu:

Framing jest procesem wybierania i podkreślania niektórych aspektów wydarzeń lub problemów oraz nawiązywania między nimi połączeń, w celu promowania określonej interpretacji, oceny i/lub rozwiązania. Słowa i obrazy tworzące ramę można odróżnić od reszty wiadomości dzięki ich zdolności do stymulowania poparcia lub sprzeciwu stron w konflikcie politycznym³.

González Gaitano dostrzega w powyższej definicji cztery funkcje, które spełniają *frames*: definiują problem; oferują jego przyczynową interpretację; zawierają moralną opinię na ten temat; obiecują rozwiązania, środki zaradcze lub linię działania (Gaitano, 2010, s. 35). Na tym etapie analizy dokonano próby odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim zakresie powyższe funkcje, które pełnią *frames*, są również realizowane przez arystotelesowskie *topoi*. Tym samym zostanie wskazany zakres wzajemnej komplementarności dwóch narzędzi badawczych w badaniach jakościowych wizerunku liderów politycznych i religijnych.

Mechanizm definiowania problemu, dokonywany przez media przy zastosowaniu ram interpretacyjnych, dość często jest obecny w zmediatyzowanych przekazach. Medialne doniesienia o liderach politycznych czy religijnych zwiększają wartość poznawczą dotyczącą ich życia, wykształcenia, poglądów, publikacji. W przypadku dziennikarstwa obiektywnego przywoływane fakty mają odniesienie do prawdy. To oznacza, że czytelnik ma pewność, że informacje nie są fake newsami, ale cechuje je zgodność z rzeczywistością. To nie wyklucza jednak różnych form interpretacji, najczęściej związanych z profilem politycznym danego medium.

Wiele europejskich mediów w okresie powojennym zajmowało się tematem konfrontacyjnych działań politycznych, które prowadzili przywódcy państw Europy Zachodniej wobec Związku Radzieckiego. Do ważnych tematów agendy politycznej i medialnej w czasie po 1945 r. należały m.in. normalizacja stosunków Republiki

³ „Framing entails selecting and highlighting some facets of events or issues, and making connections among them so as to promote a particular interpretation, evaluation, and/or solution. The words and images that make up the frame can be distinguished from the rest of the news by their capacity to stimulate support of or opposition to the sides in a political conflict” (Entman, 2003, s. 417).

Federalnej Niemiec z Izraelem, integracja europejska czy plan Marshalla. Liderami politycznymi realizującymi powyższe projekty byli m.in. Robert Schuman, Alcide De Gasperi, Konrad Adenauer (Audisio i Chiara, 1999; Greta, Kowalski i Tomczak-Woźniak, 2016; Frankowiak, 2017, s. 85-92; Gaziński, 2018, s. 46-59).

Definiowanie problemu obecne w publikacjach prasowych jest zazwyczaj nierozłącznie związane z pozostałymi funkcjami, które pełnią *frames*, tzn. z ich kontekstualizacją, prezentowaniem czytelnikowi możliwych form interpretacji, moralną opinią i sugerowanymi rozwiązaniami.

W publikacjach prasowych państw cieszących się demokracją wyżej wymienionym architektom projektu integracji powojennej Europy atrybuowana była rama męża stanu, z kolei w prasie będącej pod kontrolą politycznych liderów państw socjalistycznych (m.in. w prasie propagandowej PRL) – rama wroga narodu polskiego. Mariusz Mazur przedstawia następujący obraz Konrada Adenauera w pierwszych latach po II wojnie światowej w prasie Polski Ludowej:

Spektrum cech przypisywanych Adenauerowi jest szerokie, choć monochromatyczne. Wszystkie są niekorzystne, wręcz wrogie. Wiele z nich było całkowicie nieprawdziwymi insynuacjami, ewentualnie tak je zinterpretowano, że budowały obraz fałszywej rzeczywistości. (...) Najczęściej przywoływanymi, choć zazwyczaj pośrednio, cechami psychologicznymi Adenauera uczyniono: konserwatyizm, radykalizm i agresywność. Wszelkie inne rozpatrywać należy jako ich pochodne. Determinowały one poglądy: reakcyjność, nacjonalizm, szowinizm i militarystykę leżące podobno u podstaw całej jego aktywności (Mazur, 2008, s. 227-228).

W „Trybunie Ludu” można było przeczytać, że Adenauer miał zasłynąć przemówieniami, w których „nieprzerwanie podzegał do wojny i pochwalał agresję” (Mazur, 2008, s. 228). Z kolei redakcja „Sztandaru Ludu” prezentowała kanclerza RFN jako polityka z „długoletnią praktyką w zdradzaniu interesów swego narodu i wysługiwaniu się wielkiemu kapitałowi międzynarodowemu” (Mazur, 2008, s. 229).

Tiziana Di Maio, na podstawie analizy włoskich i niemieckich tytułów prasy opinii z lat 1949-1952 (m.in. „Aachener Nachricht”, „Badisches Tageblatt”, „Der Neue Tag”, „Die Neue Zeitung”, „Die Welt”, „Frankfurter Neue Presse”, „Il Popolo”, „Kölner Stadt Anzeiger”, „Kölner Tageblatt”, „Mannheimer Morgen”, „Süddeutsche Zeitung”), prezentuje medialny wizerunek Adenauera i De Gasperiego jako chadeckich mężów stanu, którzy stali się budowniczymi nowego ładu politycznego i gospodarczego w Europie (Di Maio, 2018, s. 57-89).

Odmienność stosownych ram interpretacyjnych wobec danego lidera politycznego w publikacjach prasowych nie musi być powiązana z zastosowaniem odmiennych toposów. W rozpatrywanej powyżej analizie wizerunku konstruktorów Unii Europejskiej można odnotować antropologiczny topos przywództwa politycznego czy topos władzy.

Analizując wizerunek lidera politycznego bądź religijnego przy zastosowaniu *framing analysis* warto zastanowić się, czy tekst zogniskowany jest na właściwym nazwaniu głównego problemu, o którym traktuje: czy jest to wątek główny czy tylko

wątek poboczny, drugorzędny, nieistotny? Przy tej okazji zwykle czytelnik odnajduje uzasadnienie, dłużej dany *frame* zostaje przyporządkowany publikacji prasowej traktującej o liderze politycznym bądź religijnym.

Komplementarne stosowanie *frames* i toposów w badaniach medioznawczych wizerunku *political* i *religious leaders* daje możliwość pełniejszej interpretacji zmediatyzowanych form przekazu, lepszego odczytania intencji autora publikacji i zrozumienia klucza, w jakim autor chciałby, aby czytelnik podjął lekturę. Dobrze to oddają dość liczne publikacje dotyczące papieża Franciszka.

Igor Borkowski, rekonstruując wizerunek biskupa Rzymu, zwraca uwagę na świadome porzucenie przez niego tradycyjnych atrybutów stroju pontyfikalnego (np. po wyborze na Stolicę Piotrową Bergoglio zrezygnował ze złotego pierścienia i krzyża na wykonane ze srebra, zrezygnował również z czerwonych trzewików) oraz podjęcie decyzji o nieprzenoszeniu się do apartamentów papieskich czy spożywanie posiłków we wspólnej z kardynałami stołówce. Medioznawca zauważa na spójność gestów wysyłanych przez papieża (np. troska o uchodźców, dowartościowanie roli kobiet w Kościele katolickim, skromny styl życia) z przekazem słownym. Owa spójność komunikacyjna uwiarygadnia autentyczność wizerunku, który nie jest jedynie „na pokaz”, ale cechuje go odniesienie do prawdy (Borkowski, 2017, s. 27-39). W owej skrótowej rekonstrukcji obrazu Franciszka komplementarne w badaniach medioznawczych będą granice stosowalności wobec papieża interpretacyjnych ram „papieża jako człowieka bliskiego osobom biednym i wykluczonym” czy też „papieża – autentycznego świadka Ewangelii” z atrybuowaniem toposów miłości bliźniego czy godności człowieka tym publikacjom w mediach, które dotyczą osoby Franciszka (Gralczyk, Marcyński i Laskowska, 2015, s. 72-84; Frankowiak, 2018, s. 157-170; Kollárová i Ungerová, 2019, s. 1-8).

Z kolei dobrym narzędziem analizy publikacji prasowych prezentujących relacje państwo-kościół, stopień respektowania prawa kanonicznego i wyznaniowego, ewentualne nadużycia liderów politycznych wobec wyznawców danej religii, są toposy kulturowe. Tu można przyporządkować relacjonowane przez media kwestie stroju kobiet i ich praw w sferze publicznej w krajach muzułmańskich. Aleksandra Grąbkowska w pracy doktorskiej zatytułowanej *Obraz islamu i muzułmanów w prasie słoweńskiej po 11 września 2001 roku* wskazuje, że w literaturze naukowej wyodrębniane są ramy interpretacyjne, które łączą się z typowym, opartym na stereotypach, obrazem tej religii w cywilizacjach Zachodu. Są to np. ataki przemocy, międzynarodowy terrorizm, złe traktowanie kobiet (Grąbkowska, 2019, s. 57). Stosowana w analizach medioznawczych rama muzułmanina-obcego, dominujące ramy negatywnego sentymentu dotyczące islamu, silnie uproszczony wizerunek muzułmanów w prasie zachodniej stanowią w opinii Daniela Meiera przyczynę „jednostronnego postrzegania wszystkich wyznawców tej religii oraz pomijania zdecydowanej większości aspektów związanych z życiem codziennym oraz indywidualną religijnością” (Meier, 2013, s. 40 [za: Grąbkowska, 2019, s. 57]). W tym przypadku odnotowuje się komplementarność użytych ram interpretacyjnych z toposami kulturowymi, np. toposem alienacji religijnej, toposem fundamentalizmu,

toposem roli profetycznej islamu w świecie. Konsekwencją tak budowanej agendy medialnej będzie m.in. pomijanie bądź marginalizowanie innych aspektów życia państw muzułmańskich, choćby aspektów życia gospodarczego czy jakości szkolnictwa wyższego.

Innym przykładem jest topos finansowania kościołów i związków wyznaniowych, który stanowi użyteczne narzędzie w rozumieniu np. istnienia Funduszu Kościelnego w Polsce, działalności komisji majątkowych przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji czy też kryzysów wizerunkowych Watykanu w pierwszych dwóch dekadach XXI w. (Leśniczak, 2013, s. 11-38; Hofman, 2017, s. 752-753). Odnotowuje się szereg publikacji naukowych, które nie tylko prezentują medialne oblicze ekonomicznych kwestii kościołów i związków wyznaniowych, ale wskazują różne perspektywy wyjaśniające, a zatem oferują wielość interpretacji, np. szukają odpowiedzi na pytanie, czy działalność kościelnych komisji majątkowych należy traktować w kategoriach sprawiedliwości społecznej czy też chciwości instytucji kościelnej (Mądel, Baran et al., 2009, s. 93-114). Wydaje się rzeczą słuszną, że interpretacyjna rama „kościół jako instytucji” będzie adekwatnym narzędziem do sklasyfikowania publikacji prasowych wyjaśniających doczesny wymiar kościoła, niezwiązany z perspektywą nadprzyrodzoną.

Kryzys uchodźczy drugiej dekady XXI w. stał się dobrą okazją do wyeksponowania spolaryzowanego stanowiska mediów w Polsce. Tytuły prawicowe w kraju posługiwały się toposem strachu przed obcym czy patriotyzmu jako obrony terytorium i kultury, celem wsparcia stanowiska podważającego zasadność przyjmowania uchodźców. Aleksandra Różalska zwraca uwagę, że liderzy polskiej prawicy powyższe toposy wykorzystują do budowania narracji lęku przed islamem jako zagrożeniem wobec chrześcijaństwa i demokracji:

W wypowiedziach polskich polityków taka retoryka była niezwykle popularna w latach 2015-2017. W tym czasie można było usłyszeć następujące sformułowania odnoszące się do uchodźców: „Idą fale” (Beata Kempa), które mają nas „podbić” (Miriam Shaded), „najechać” (Zbigniew Girzyński), „skolonizować” (Janusz Korwin-Mikke), „zislamizować” (Zbigniew Ziobro), „wprowadzić szariat” (Mariusz Błaszczak), „zaimplementować dżihad” (Tomasz Rzymkowski) (Różalska, 2020, s. 159).

Różalska udowadnia, na podstawie analizy okładek „Do Rzeczy”, „W Sieci”, „Gazety Polskiej”, „Niedzieli” z lat 2015-2018, że „społeczeństwo i media w Polsce podtrzymują dominujący dyskurs, który definiuje uchodźcę jako *Innego*, wroga, terrorystę czy najeźdźcę. Przekazy medialne budzące współczucie czy chęć pomocy należą do rzadkości. Jednostronnie negatywne nastawienie wzmacnia stereotypowe i generalizujące postrzeganie kultur muzułmańskich oraz kreuje obraz uchodźcy jako drastycznie odmiennego od nas, wzbudzającego nieufność i podejrzliwość” (Różalska, 2020, s. 166).

Z kolei polskie media liberalne odwoływały się zasadniczo do toposu miłości bliźniego i godności ludzkiej:

Lewicowe i liberalne media oraz grupy prospołeczne odwołują się do diametralnych różnic między pojęciem „uchodźca” i „imigrant”. Bohaterowie przekazów medialnych to kobiety i dzieci (np. zdjęcie chłopca wyłowionego z morza czy dramatycznego filmu z „chłopcem z Aleppo”), osoby przebywające w obozach dla uchodźców, „uciekające przed śmiercią”. (...) Retoryka solidarności ma na celu ukazanie ludzkiego wymiaru cierpienia, wskazanie, że to uchodźcy są ofiarami zarówno w swoich krajach, jak i państwach, do których przybywają. Kształtowaniu obrazów towarzyszą reportaże z obozów uchodźców, ukazujące odhumanizowane warunki i potrzebę niesienia pomocy (Strupiechowska, 2018, s. 147).

Odmienne zatem topoty służyły do wyrażenia przeciwstawnych interpretacji fenomenu uchodźstwa: narracji akceptującej bądź odrzucającej zasadność przyjmowania uchodźców (Pasamonik, 2017, s. 15-45).

W badaniach wizerunku Kościoła katolickiego Diego Contreras grupuje ramy interpretacyjne jako nacechowane pozytywnie bądź negatywnie. Do tych pierwszych zalicza następujące: „Kościół jako organizacja, która czyni dobro”, „Kościół jako rzeczywistość duchowa i ludzka, która działa uczciwie”. Z kolei w drugiej grupie sytuują się: „Kościół jako instytucja, która w rzeczywistości nie jest tym, za co się podaje”, „Kościół jako struktura, która podkreśla aspekty niezgodne z nowoczesnym i demokratycznym społeczeństwem, z postępem i tolerancją”, „Kościół jako instytucja religijna, której członkowie wykazują niewiele zachowań ewangelicznych”, „Kościół jako instytucja marginalna, mająca niewielki wpływ na społeczeństwo, zajmująca się problemami, które zasadniczo nie interesują ludzi”, „Kościół jako struktura wyłącznie ludzka” (Contreras, 2007, s. 121-136).

Topoty umożliwiają krytyczną analizę przekazów medialnych, ułatwiając zrozumienie przyczyn ich powstania, zarówno tych prawdziwych, jak i fikcyjnych. Jak zauważa Rončáková, topoty mają szerokie spektrum zastosowania, uwyrażniając w zmieniających się okolicznościach atrybuty liderów politycznych czy religijnych oraz ich poglądy (Rončáková, 2013, s. 6-17). Słowacka medioznawczyni poddała analizie przekazy medialne dotyczące usunięcia w dniu 2 lipca 2012 r. abp. Róberta Bezáka z urzędu ordynariusza diecezji Trnava przez Benedykta XVI. Sprawa hierarchy, jak zauważa Martin Uhál, wywołała wiele emocji i różnorodność reakcji, zarówno po stronie kościelnej, jak i społecznej. Bezák przedstawił w negatywnym świetle pracę swojego poprzednika i popadł w konflikt z pozostałymi biskupami w Konferencji Episkopatu Słowacji. W imię otwartości, przejrzystości i uczciwości przekazał opinii publicznej informacje o zaniedbaniach natury finansowej w diecezji (Uhál, 2013, s. 60-64). Rončáková porównała schematy argumentacyjne dotyczące relacji dymisji słowackiego hierarchy obecne w mediach świeckich i religijnych. Do doniosłych wątków refleksji należały m.in. wątpliwe przepływy finansowe w archidiecezji związane z Vatileaks, brak oficjalnego zakomunikowania opinii publicznej przyczyn odejścia abp. Bezáka, refleksja nad naturą wspólnoty kościelnej i formami nowej ewangelizacji, finansowanie Kościoła, predyspozycje osobowościowe hierarchów. Podjęta analiza pozwoliła lepiej zrozumieć wartości i filozofię mediów relacjonujących wydarzenia w diecezji Trnava. W serwisie mediów świeckich do najczęstszych struktur argumentacyjnych należały następujące:

- „wartości ewoluują” (to, co jest uznawane za dozwolone, dobre itp.);
- „Kościół jest przestarzały, nie odzwierciedla potrzeb ludzi i ogranicza ich wolność”;
- „wezwanie skierowane do Kościoła, by był doskonałym i prawdziwie moralnym autorytetem”;
- „religia (duchowość) jest konieczna, jest ona wsparciem, zachętą, inspiracją”;
- „pragnienie autentycznych wartości” (miłość, szczęście, cnota, wielkoduszność, solidarność, pracowitość);
- „człowiek i wartość człowieka” (wartość wolności, równości, godności ludzkiej, sprawiedliwości).

Z kolei w mediach konfesyjnych zidentyfikowano następujące, najczęściej pojawiające się, toposy:

- „prawo naturalne” (prawo Boże, bez którego wszystko zawodzi);
- „Bóg i Kościół znają i chcą dobra człowieka”;
- „człowiek potrzebuje Boga, który jest miłością i zbawieniem oraz Kościoła”;
- „kluczowe wartości” (miłość, szczęście, godność człowieka; cnoty jako warunki do osiągnięcia tych wartości: miłosierdzie, pokora, jedność, solidarność, prawdomówność, wierność, szacunek dla innych, czystość);
- „człowiek a wartość człowieka” (integralność osoby ludzkiej: jej godność, wielkość, wolność);
- „stronniczość wobec Kościoła” (Rončáková, 2013, s. 9-10).

Odmienność zastosowanych struktur argumentacyjnych dowodzi odmiennych kryteriów oceny moralnej zdymisjonowanego biskupa Trnavy. W relacjonowaniu wydarzeń o charakterze kościelnym, czy szeroko pojętym religijnym, istnieje możliwa zbieżność wartościowania osoby i działań lidera religijnego w sytuacji, gdy media świeckie i religijne odwołują się do toposów bazujących na ludzkiej naturze. Media konfesyjne nie podważają wartości ogólnoludzkich, ale na nich nadbudowują wartości chrześcijańskie i doktrynę religijną, przez pryzmat których dokonują oglądu i oceny hierarchów Kościoła.

W kontekście czwartej funkcji pełnionej przez *frames* i wskazanej przez Gonzáleza Gaitano (sugerowanie wyboru rozwiązania, doboru środków zaradczych i linia działania), warto rozważyć kilka kwestii fundamentalnych:

1. zastosowane ramy interpretacyjne i toposy wpływają na sposób postrzegania liderów politycznych i religijnych przez opinię publiczną. Uzasadnia to teoria *agenda-setting*: tematy mocno podkreślane w mediach stają się z czasem ważne dla odbiorców; agenda mediów ustala agendę publiczną, następuje przeniesienie hierarchii ważności agendy medialnej do agendy publicznej (McCombs, 2008, s. 3-7). Interpretacje medialne odgrywają kluczową rolę w konstruowaniu naszych obrazów rzeczywistości, choć nie należy ich traktować w sensie bezwarunkowego determinizmu medialnego. Dowodzą tego liczne badania empiryczne, także dotyczące wpływu mediów na postrzeganie przez opinię publiczną liderów politycznych oraz ich aktywności społeczno-politycznej, np. badania opinii publicznej z okresu kampanii wyborczych przed elekcją prezydencką w Stanach Zjednoczonych w 1972

i 1976 r. autorstwa Donalda Shawa i Maxwella McCombsa (McCombs, 2008, s. 8-11) czy też badania porównawcze agendy medialnej i publicznej w Niemczech w 1986 r. autorstwa Hansa-Bernda Brosiusa i Hansa Mathiasa Keplingera (Brosius i Keplinger, 1990, s. 183-211 [za: McCombs, 2008, s. 12-13]).

Wzajemne relacje agendy medialnej i publicznej odnotowuje się także w przypadku postrzegania liderów religijnych, co dość trafnie pokazuje choćby analiza komunikowania politycznego hierarchów różnych kościołów i związków wyznaniowych dotyczących kryzysu migracyjnego w Europie w 2015 r. (Leśniczak, 2018c, s. 5-19) czy też analiza wypowiedzi polskich biskupów w sprawach społecznych w okresie wyborczych kampanii prezydenckich i parlamentarnych (Leśniczak, 2016, s. 268-285; Leśniczak, 2018b, s. 37-56; Leśniczak, 2020, s. 499-524).

W sprawach dyskusyjnych, w których głos zabierają liderzy religijni, kluczowym wydaje się odkrycie toposu, który stanowi fundament narracji medialnej. W kwestiach obrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci kluczowym toposem może być topos naturalny „obrony życia ludzkiego” bądź topos kulturowy (topos wyboru – ludzka wolność). Dość dobrze obrazują to zróżnicowane medialne narracje pro-life i pro-choice (Franczak, 2014, s. 143, 154).

2. analiza ram interpretacyjnych i toposów pozwala określić skalę zainteresowania mediów świeckich tematyką religijną oraz mediów religijnych (konfesyjnych) tematyką świecką. Badania prowadzone w tym obszarze uwyraźniają, że świeckie media opinii w znaczącej mierze interesują się instytucją kościołów i związków wyznaniowych, kształtując wizerunek liderów religijnych⁴. Z kolei media konfesyjne wpływają na sposób percepcji liderów politycznych. Dobrym tego przykładem są rezultaty badań z obszaru zaangażowania politycznego katolickich mediów w Polsce po roku 1989, w szczególności toruńskiego Radia Maryja i jej dyrektora, o. Tadeusza Rydzika (Krzemiński, 2016, s. 85-112).

3. warto rozważyć postulat oceny wizerunku medialnego lidera religijnego bądź politycznego wyodrębniając najważniejsze kategorie toposów w badanej próbie. Analogicznie do *framing analysis*, przeprowadzanej według najbardziej typowych *frames* (rama konfliktu, rama ludzkich spraw, rama ekonomii, rama moralności, rama odpowiedzialności), a wyodrębnionych m.in. przez Holli Semetko i Patti Valkenburga (Semetko i Valkenburg, 2000, s. 95–96), można próbować zdefiniować fundamentalne toposy służące ocenie tekstu prasowego i dotyczące lidera politycznego bądź religijnego. Toposy mogą służyć jako badane cechy lub kategorie w konstruowanym kluczu kategoryzacyjnym, podstawowym i najważniejszym elemencie ilościowej analizy treści, narzędziu bardzo często stosowanym w analizach medioznawczych. Rončákova zauważa, że dwa następujące toposy szczególnie często obecne są w materiałach medialnych dotyczących liderów religijnych: „religia jest naturalnym czynnikiem życia społecznego” (publiczna obecność religii) oraz „religia jest przydatna

⁴ R. Leśniczak, *Mediatyzacja katolickiej sfery religijnej oraz działań instytucjonalnego Kościoła katolickiego a obiektywizm przekazu. Analiza wybranych publikacji tygodnika „Newsweek Polska” (2005–2006)*, [w:] *Etyka w komunikacji*, red. G. Habrajska, Łódź 2018, s. 155-173.

w życiu społecznym” (pozytywny wpływ religii na dobrostan społeczny) (Rončáková, 2013, s. 11; Rončáková, 2022, s. 127-153; Leśniczak, 2022, s. 175-195).

Przywoływany już González Gaitano wskazuje obszerny katalog 23 kategorii toposów, stanowiących w jego opinii użyteczne narzędzie w badaniach medioznawczych wizerunku Kościoła katolickiego i jego liderów, do których zalicza m.in.:

- „fundamentalizm jest nieodłączny od religii”;
- „Kościół katolicki jest ekonomiczną potęgą”;
- „Kościółowi katolickiemu brakuje demokracji w rządzeniu”;
- „księża nie są normalnymi ludźmi”;
- „duchowieństwo jest często niemoralne”;
- „konflikty między religią a polityką są nieuniknione”;
- „religia jest źródłem dziedzictwa kulturowego”;
- „Kościół jest znakiem sprzeciwu” (Gaitano, 2010, s. 98-99).

Zakończenie

Stosowanie toposów można wykorzystać jako komplementarne narzędzie wobec *framing analysis* w badaniach wizerunku liderów politycznych i religijnych. Topoi stanowią pomoc w budowaniu klucza kategorizacyjnego, w specyfikacji cech i kategorii, a to służy lepszemu zrozumieniu tego, co zostało zakomunikowane na temat przywódców religijnych czy polityków, jak również ocenie linii redakcyjnej oraz zrozumieniu jej wpływu na opinię publiczną. Ten sam topos może być stosowany zarówno do budowania pozytywnego i negatywnego wizerunku osób i instytucji. Zastosowanie tych samych struktur argumentacyjnych w tekście daje możliwość spotkania się zwolennikom i przeciwnikom określonych liderów politycznych bądź religijnych.

Próba zdefiniowania i ujednoczenia kanonu toposów naturalnych i kulturowych w badaniach wizerunku liderów politycznych i religijnych może przyczynić się do podejmowania analiz komparatywnych celem lepszego zrozumienia mechanizmów społecznego budowania obrazu oraz postrzegania *political and religious leaders*.

Bibliografia

- Arystoteles. (1988). *Retoryka* H. (Podbielski (tłum.)). Wydawnictwo PWN.
- Audisio, G. & Chiara, A. (1999). *I fondatori dell'Europa unita: secondo il progetto di Jean Monnet: Robert Schuman, Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi* (Vol. 4). Editore Effatà.
- Borecki, P. (2005). Modele relacji między państwem a Kościołem i ich wyraz we współczesnym konstytucjonalizmie. *Mazowieckie Studia Humanistyczne*, 1-2, 159–209.
- Borkowski, I. (2010). Papież Franciszek. Jaki jest, jakim go postrzegamy? – wizerunek w przestrzeni komunikacji konfesyjnej. *Dziennikarstwo i Media*, 7, 27–39.
- Brenner, M. (2010). Zjawisko personalizacji politycznej. *Studia Politologiczne*, 16, 117–132.

- Brosius, H.-B. & Kepplinger, H. M. (1990). The agenda-setting function of television news: Static and dynamic views. *Communication Research*, 17(2), 183–211.
- Contreras, D. (2007). „Framing” e „news values” nell’informazione sulla Chiesa cattolica. W J. M. Mora, D. Contreras & M. Carroggio (Red.), *Direzione strategica della comunicazione nella Chiesa* (s. 121–136). EDUSC.
- Di Maio, T. (2018). Alcide De Gasperi and Konrad Adenauer: A New Approach. W P. Kosicki & S. Łukasiewicz (Red.), *Christian Democracy Across the Iron Curtain* (s. 57–89). Palgrave Macmillan.
- Douglass, R. (1977). Arystotelesowska koncepcja komunikacji retorycznej. *Pamiętnik Literacki: czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej*, 68(1), 203–210.
- Entman, R. (2003). Cascading Activation: Contesting the White House’s Frame After 9/11. *Political Communication*, 20(4), 415–432.
- Franczak, K. (2014). Perspektywa framing analysis – oferta analityczna dla badań nad dyskursem? *Przegląd Socjologiczny*, 63(3), 135–156.
- Frankowiak, A. (2017). Oblicza tożsamości europejskiej na łamach „Gazety Wyborczej” w dwóch pierwszych latach po podpisaniu przez Polskę traktatu akcesyjnego. W A. Dudziak & J. Orzechowska (Red.), *Język i tekst w ujęciu strukturalnym i funkcjonalnym. Księga jubileuszowa dedykowana prof. Aleksandrowi Kiklewiczowi z okazji 60. Urodzin* (s. 85–92). Centrum Badań Europy Wschodniej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Frankowiak, A. (2018). Wizerunek papieża Franciszka na łamach tygodnika „Newsweek Polska” w 2013 roku. W W. Misztal, R. Nęcek & M. Radej, *Papież Franciszek i współczesność: z refleksji nad fenomenem komunikowania się* (s. 157–170). Wydawnictwo Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.
- Gadamer, H.-G. (2007). *Prawda i metoda* (B. Baran (tłum.)). Wydawnictwo PWN.
- Gaitano N. G. (2010). *Public Opinion and the Catholic Church*. EDUSC.
- Gaitano N. G. (Red.). (2011). *Famiglia e Media. Il detto e il non detto*. EDUSC.
- Gaziński, B. (2018). Konrad Adenauer jako mąż stanu oraz współtwórca powojennego ładu w Europie. *Confrontation and Cooperation. 1000 Years of Polish-German-Russian Relations*, 1(4), 46–59.
- Gondek, M. J. (2017). Techniki doskonalenia krytycznego myślenia na przykładzie retorycznego ćwiczenia anaskeuē i kataskeuē. *Forum Artis Rhetoricae*, 4, 23–44.
- Gralczyk, A., Marcyński, K. & Laskowska, M. (2015). Wizerunek papieża Franciszka na Facebooku. *Biuletyn Edukacji Medialnej*, 2, 72–84.
- Grąbkowska, A. (2019). *Obraz islamu i muzułmanów w prasie słoweńskiej po 11 września 2001 roku* [Uniwersytet Warszawski] <https://depotuw.ceon.pl/handle/item/3782>.
- Greta, M., Kowalski, J. & Tomczak-Woźniak, E. (2016). *Doktryny zjednoczeniowe Ojców Europy drogą do pogłębionej integracji (smart specialisation) Wielkie nazwiska–wielkie marki*. Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej.

- Hofman, I. (2017). Dziennikarstwo poważne w wydaniu księdza Adama Bonieckiego. *Zeszyty Prasoznawcze*, 4(232), 743–759.
- Horyń, E. & Walecka-Rynduch, A. (2015). Współczesny Pan a Logo. Wizerunek dżentelmena w prasie dla mężczyzn. Ujęcie diachroniczne. W B. Skowronek, E. Horyń & A. Walecka-Rynduch (Red.), *Język a Media. Zjawiska komunikacyjne we współczesnych mediach* (s. 41–53). Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.
- Jasiewicz-Betkiewicz, A. & Betkiewicz, W. (2013). Udział i rola partii politycznych w polskiej polityce wielkomiejskiej. *Studia Politologica Ucraino-Polona*, 3, 218–229.
- Kollárová, D. & Ungerová, M. (2019). Media image of Pope Francis. *European Journal of Science and Theology*, 15(2), 1–8.
- Krzemiński, I. (2016). Radio Maryja and Fr. Rydzyk as a Creator of the National-Catholic Ideology. W S. Ramet & I. Borowik (Red.), *Religion, Politics, and Values in Poland* (s. 85–112). Palgrave Macmillan.
- Kulczycki, E. (2012). *Teoretyzowanie komunikacji* (Vol. 2). Wydawnictwo Naukowe Instytutu Filozofii UAM.
- Leśniczak, R. (2013). *News values i framing w kształtowaniu obrazu Kościoła katolickiego na podstawie prasy polskojęzycznej w 2012 roku*. *Warszawskie Studia Pastoralne*, 18, 11–38.
- Leśniczak, R. (2016). The communicative role of the Catholic Church in Poland in the 2015 presidential election and its perception by the public. *Church, Communication and Culture*, 1(1), 268–285.
- Leśniczak, R. (2018a). Mediatyzacja katolickiej sfery religijnej oraz działań instytucjonalnego Kościoła katolickiego a obiektywizm przekazu. Analiza wybranych publikacji tygodnika „Newsweek Polska” (2005–2006). W G. Habrajska (Red.), *Etyka w komunikacji* (s. 155–173b). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Leśniczak, R. (2018b). Polish Catholic Press and political communication of the Church on the basis of the 2000-2015 presidential election. *Political Preferences*, 18, 37–56.
- Leśniczak, R. (2018c). Polish political and religious leaders on the migrant crisis and terrorist attacks in 2015 reality versus mediatized communication. *Romanian Journal of Journalism & Communication*, 13(1), 5–19.
- Leśniczak, R. (2020). Komunikowanie polityczne Konferencji Episkopatu Polski podczas kampanii parlamentarnej 2019 r. w kontekście procesów mediatyzacji. W G. Habrajska (Red.), *Teorie i praktyki komunikacji* (s. 499–524). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Leśniczak, R. (2022). News coverage of Christian churches and other religious bodies dealing with the Covid-19 pandemic: An analysis of newspapers in German and English. *Church, Communication and Culture*, 7(1), 175–195.
- Lichański, J. (2012). Jak Kwintylijan rozumiał retorykę: zapomniana definicja. *Forum Artis Rhetoricae*, 1, 5–11.

- Lichański, J. (2017). Identyfikacja w dawnej i współczesnej retoryce: studium przypadku na wybranych przykładach. *Forum Artis Rhetoricae*, 2, 31–38.
- Marciniak, E. (2001). Kompetencje przywódcy politycznego. *Studia Politologiczne*, 5, 97–112.
- Marciniak, E. (2018). Komunikacyjny wymiar przywództwa politycznego. W E. Marciniak & J. Szczupaczyński (Red.), *Przywództwo – etyka – polityka* (s. 78–99). Dom Wydawniczy Elipsa.
- Mazur, M. (2008). Obraz Konrada Adenauera w propagandzie polskiej lat 1949-1955. *Echa Przeszłości*, 9, 227–240.
- Mądel, K., Baran, Z., Czerwosz, M., Piesiur, M. & Wolski, M. (2009). Między panem, wójtem a plebanem. Spór o odzyskanie majątków. *Znak*, 655, 93–114.
- McCombs, M. (2008). *Ustanawianie agendy. Media masowe i opinia publiczna* (B. Radwan (tłum.)). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Meier, D. (2013). Looking for the positive: Islam in the Media. W M. L. Pirner & J. Lahmann, *Media Power and Religions – The Challenge facing intercultural dialogue and learning* (s. 39–50). Peter Lang.
- Mészáros, A. (2016). Zwischen Willkommen und Ablehnung. Eine kontrastive Analyse der Migrationsdebatte im Spiegel der deutschen und der slowakischen Presse. W V. Janíková, A. Brychová, J. Veličková & R. Wagner (Red.), *Sprachen verbinden. Beiträge der 24. Linguistik- und Literaturtage* (s. 251–260). Verlag Dr. Kovac.
- Miller, C. (2000). The Aristotelian *Topos*: Hunting for Novelty. W A. Gross & A. Walzer (Red.), *Rereading Aristotle's Rhetoric* (s. 130–146). Southern Illinois University Press.
- Pasamonik, B. (2017). Malowanie straszego diabła – metamorfoza obrazu uchodźcy w Polsce. W B. Pasamonik & U. Markowska-Manista (Red.), *Kryzys migracyjny. Perspektywa społeczno-kulturowa* (Vol. 1, s. 15–45). Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
- Potz, M. (2019). Perspektywy badawcze w politologii religii. *Studia Religiosa. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*, 52(4), 277–291.
- Quintilianus. (1975-1980). *Institutio oratoria* (J. Cousin (Red.), Vol. 1-7)). CUF.
- Randall, J. H. (1960). *Aristotle*. Columbia University Press.
- Rhys, R. W. (2014). Rhetoric. W J. Barnes (Red.), *Complete Works of Aristotle* (Vol. 2, s. 2152-2269). Princeton University Press.
- Rončáková, T. (2012). Mass Media Coverage of Religious Topics: Understanding Topoi in Religious and Media Arguments. W M. Valčo & D. Slivka (Red.), *Christian Churches in Post-Communist Slovakia: Current Challenges and Opportunities* (s. 457–484). Center for Religion and Society, Roanoke College.
- Rončáková, T. (2013). Argumentation Schemes in Media Coverage of Religious Topics. Media Coverage of the Removal of Archbishop Robert Bezak from the Management of Trnava Archdiocese. *Revista Româna de Jurnalism si Comunicare*, 8(2/3), 6–17.

- Rončáková, T. (2022). The image of Christian churches in the Slovak and Czech media during the first wave of the Covid-19 pandemic. *Church, Communication and Culture*, 7(1), 127–153.
- Różalska, A. (2020). Ofiary czy terroryści? Wizerunki uchodźców na okładkach polskich prawicowych tygodników opinii. W I. Kończak, M. Lewicka & A. Nalborczyk (Red.), *Świat islamu w perspektywie współczesnej i historycznej* (s. 155–168). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Samovar, L., Porter, R., McDaniel, E.R. & Roy, Carolyn S. (2016). *Communication between cultures*. Cengage Learning.
- Semetko, H. & Valkenburg, P. (2000). Framing European politics: A content analysis of press and television news. *Journal of Communication*, 50(2), 93–109.
- Strupiechowska, M. (2018). Media jako katalizator społecznych lęków. Przypadek paniki moralnej. *Media i Społeczeństwo*, 8, 139–150.
- Studnicki, P. (2016). *L'immagine del padre di famiglia nella stampa: l'analisi del „detto” e del „non detto” in The New York Times, Corriere della Sera, Gazeta Wyborcza e Rzeczpospolita* [Pontificia Universitas Sanctae Crucis].
- Studnicki, P. (2018). Less Oedipus, more Telemachus: the framing of fatherhood in international press. *Church, Communication and Culture*, 3(2), 152–173.
- Suchorab, K. (2021). Das Bild des Flüchtlings in aktuellen Diskursen in Deutschland und in Polen–Vorstellung des Forschungsprojekts. W G. Schuppener, V. Jic̣inská & M. Kałasznik (Red.), *Germanistische Forschungsfragen in Trnava, Ústí nad Labem und Wrocław* (s. 243–255). Leipziger Universitätsverlag.
- Szlachta, B. (2016). Kościół rzymski jako pierwszy „suwerenny byt polityczny”? *Horyzonty Polityki*, 18, 11–31.
- Uhál, M. (2013). Słowacja i lata wolności Kościoła słowackiego w perspektywie Roku Wiary. *Teologia Praktyczna*, 14, 53–65.
- Walecka-Rynduch, A. (2016). Budowa wizerunku Pierwszego w świetle literatury faktu i scripted docu. *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne*, 3, 59–84.
- Walecka-Rynduch, A. (2018). MediaEgo w MediaPolis Lokalizm i regionalizm w pierwszym jasnogórskim przemówieniu Andrzeja Dudy jako przykład strategii wizerunkowej. W M. Mazur & M. Kornacka-Grzonka (Red.), *Komunikowanie lokalno-regionalne w dobie społeczeństwa medialnego* (Vol. 2, s. 11–29). Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Walton, D., Reed, Ch. & Macagno, F. (2008). *Argumentation schemes*. Cambridge University Press.
- Wąsikiewicz-Firlej, E. (2017). Tożsamość a wizerunek i reputacja przedsiębiorstwa na przykładzie koncernu Monsanto. *Scripta Neophilologica Posnaniensia*, 17, 571–585.
- Wojcik, K. (2015). *Public relations. Wiarygodny dialog z otoczeniem*. Oficyna Wolters Kluwer.
- Woleński, J. (2009). Dwa pojęcia nauki: metodologiczne i socjologiczne. *Prace Komisji Historii Nauki PAU*, 9, 163–175.

Rafał Leśniczak

Cardinal Stefan Wyszyński University

e-mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

The use of the Aristotelian concept of topos in the study of the media image of political and religious leaders – a contribution to the discussion

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.003>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Received: 14 X 2021

Accepted: 3 VIII 2022

Rafał Leśniczak – has a post-doctoral degree in social sciences in the discipline of social communication and media science (UMCS 2020), professor at the Cardinal Stefan Wyszyński University, head of the Department of Social Communication, Public Relations and New Media at the Institute of Media Education and Journalism at the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw. He is the author of over 70 scientific publications in the field of media, religion, and politics. His research interests focus on political communication, analysis of the media image of institutions, organizations, political leaders, processes of personalization and mediatization, public relations, and the theory of mass communication.

K

Keywords: topoi; interpretative framework; image; religious leader; political leader

A

Abstract. Purpose: The text is a review and is an attempt to indicate the usefulness of the Aristotelian theory of rhetorical “places” in media studies of the image of political and religious leaders. The division of topoi into natural (anthropological) and cultural (ideological) is taken into consideration. The first one is understood as consciously or unconsciously deeply rooted in the common human nature, and therefore concerns all people. The second one, in turn, examines the way of realization of the human nature in cultural spaces of different historical epochs. The text is a voice in the discussion and an attempt to prove that the theory of topos can be considered complementary to the theory of framing in the analysis of the media image of political and religious leaders.

M

Method: The analysis took into consideration, among others, issues of identity, stereotyping and selected image and communicological dimensions of political and religious leadership. It uses the method of analysis and synthesis. Reference was made to theoretical research work on the application of the concept of topoi in the sciences of social communication and media and framing analysis of such media experts as, among others, Norberto González Gaitano, Terézia Rončáková, Piotr Studnicki, Douglas Walton, Chris Reed, Fabrizio Macagno.

R

Result/Conclusion: Topoi can be used to build both a positive and a negative image of political and religious leaders. The use of the same argumentative structures in the text provides an opportunity to meet supporters and opponents of specific people or institutions. Topoi are used in the construction of the categorization key and are an important help in the interpretation of the text. They can be considered as a theory complementary to framing in the analysis of the media image of political and religious leaders.

Rafał Leśniczak

Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Polen

E-Mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

Die Anwendung des aristotelischen Konzeptes von topos in den Untersuchungen zum Medienbild der politischen und religiösen Anführer. Ein Beitrag zur Diskussion

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.003>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 14 X 2021

Angenommen: 3 VIII 2022

Rafał Leśniczak, habilitierter Doktor der Sozialwissenschaften im Bereich der Sozialkommunikations- und Medienwissenschaft (Maria-Curie-Skłodowska-Universität 2020), Professor der Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Leiter des Lehrstuhls für Sozialkommunikation, Public Relations und Neue Medien des Instituts für Medienbildung und Journalismus derselben Universität in Warschau. Er ist Autor von über 70 wissenschaftlichen Publikationen aus dem Bereich der Medien, Religion und Politik. Seine Wissenschaftsinteressen beziehen sich auf die politische Kommunikation, die Analyse von Medienbildern der Institutionen, Organisationen, politischer Anführer, von Prozessen der Personalisierung und Mediatisierung, Public Relations und der Theorie der Massenkommunikation.

S **tichworte:** Topoi; Interpretationsrahmen; Medienbild; religiöser Anführer; politischer Anführer

Z **usammenfassung. These/Ziel:** Der Beitrag gilt als eine Übersicht und versucht, auf die Nutzbarkeit der aristotelischen Theorie von rhetorischen Topoi in den Untersuchungen zum Medienbild der politischen und religiösen Anführer hinzuweisen. Man berücksichtigte die Teilung der Topoi in die natürlichen (anthropologischen) und kulturellen (ideologischen). Die ersten von ihnen werden als bewusst bzw. unbewusst tief in der gemeinsamen menschlichen Natur eingewurzelte Topoi verstanden, beziehen sich also auf alle Leute. Die zweitgenannten untersuchen dagegen die Art und Weise, wie sich die menschliche Natur in den Kulturräumen unterschiedlicher historischer Epochen verwirklicht. Der Text gehört zu einer

breiteren Diskussion und versucht zu beweisen, dass die Theorie der Topoi gegenüber der Framing-Theorie in der Analyse des Medienbildes der politischen und religiösen Anführer als komplementär zu betrachten ist.

Forschungsmethode: In der durchgeführten Analyse berücksichtigte man u.a. die Fragen der Identität, der Stereotypisierung sowie die gewählten Image- und Kommunikationsdimensionen der politischen und religiösen Führung. Man bediente sich der Methode der Analyse und Synthese, griff auf die theoretischen Forschungsarbeiten zur Anwendung der Theorie von *topoi* in den Kommunikations- und Medienwissenschaften sowie auf die *framing analysis* verschiedener Medienwissenschaftler wie etwa Norberto González Gaitano, Terézia Rončáková, Piotr Studnicki, Douglas Walton, Chris Reed, Fabrizio Macagno zurück.

Ergebnisse/Schlussfolgerungen: Die Topoi finden im Aufbau sowohl eines positiven als auch eines negativen Bildes der politischen und religiösen Anführer Anwendung. Die Benutzung von gleichen Argumentationsstrukturen im Text gibt den Befürwortern und Gegnern bestimmter Personen bzw. Institutionen die Möglichkeit, miteinander zu verkehren. Die Topoi sind im Bau vom Kategorienschlüssel anzuwenden und gelten als eine große Hilfe bei der Textinterpretation. Man kann sie für eine Theorie halten, die gegenüber der Framing-Theorie in der Analyse des Medienbildes der politischen und religiösen Anführer komplementär ist.

Iguehi Joy Ikenwe

Ambrose Alli University

E-mail: iguehi.ikenwe@aauekpoma.edu.ng

ORCID: 0000-0002-6478-4532

Obiora Kingsley Udem

Nnamdi Azikiwe University

E-mail: ok.udem@unizik.edu.ng

ORCID: 0000-0003-0597-6435

I

Innovative Digital Transformation for Dynamic Information Service Sustainability in University Libraries in Nigeria

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.004>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Received: 15 III 2022

Accepted: 24 VIII 2022

Iguehi Joy Ikenwe (PhD) is a Senior Lecturer and researcher in the Department of Library and Information Science, Ambrose Alli University, Ekpoma, Edo State. She holds a B.Sc. in Library and Information Science, Delta State University, Abraka; MSc in Library, Archival and Information Science, University of Ibadan, and PhD at the Nnamdi Azikiwe University, Awka, Nigeria. She is a Chartered Librarian with Library Registration Council of Nigeria, and a member of the Nigeria Library Association. She has written many book chapters and articles in national and International reputable journals and presented papers at national and international conferences. Her areas of interest are Information/Digital Literacy, Digital Libraries, Information Behavior, ICTs, Library/Information Management, Knowledge Management, and Emerging Technologies in Libraries.

Obiora Kingsley Udem (PhD) is a Senior Lecturer and researcher at the Department of Library and Information Science, Nnamdi Azikiwe University, Awka, Anambra State. He holds a Bachelor of Education Degree (B.Ed) in Library and Information Science; Master's Degree in Library and Information Science (MLIS), and PhD in Nnamdi Azikiwe University Awka. He is a member of the Nigeria Library Association. He has written book chapters and articles both in national and reputable international journals. His areas of interest include ICT in libraries, information/digital literacy, social media, and digital libraries.

K

Keywords: Digital Transformation; Dynamic Information Services; Library Service; Sustainability; University Libraries; Nigeria

Abstract. Aim: Technologies have ushered in a significant innovative digital transformation to sustain dynamic information services in modern libraries. This has prompted the assessment of innovative digital transformation for dynamic information service sustainability in university libraries in Nigeria. Specifically, the research examined the nature of digital transformation, universities and digital transformation, innovative digital transformation in university libraries, dynamic modern information services in university libraries for sustainability, and the essentials for dynamic information service sustainability in university libraries.

Conclusion: Libraries globally, and particularly in developing countries, must be re-positioned in this era of digital transformation due to technology adoption to offer valuable information services for their sustenance and to retain their relevance in the lives of the public. Moreso, there is a great need for innovative digital transformation in libraries to sustain modern information services as well as to increase their efficacy in information use as part of their mandate to leverage digital technology systems. The study, therefore, recommends that more sophisticated technologies are used in university libraries. University libraries in developing countries like Nigeria need more funding to fully exploit the opportunities introduced by digital technologies. Thus, university management should work hand in hand with libraries to enable them to fully connect to the opportunities of the digital era. The continuous human resource development is necessary to equip universities with appropriate digital competencies useful in the digital context.

Introduction

In recent years, technological revolutions have created a novel dimension in which constant change is visible and unmistakable. Thus, the technological revolution has triggered significant changes in all sectors around the globe. “The world has undergone drastic innovations due to technologies in the 21st century and today, it is referred to as the knowledge age or information society” (Ikenwe & Anaehobi, 2020, 2). However, the prime of this technological revolution is the “digital transformation (DT).” From Vial’s (2019) perspective, digital transformation is a process aimed at improving an entity by triggering significant changes to its properties through combinations of information, computing, communication, and connectivity technologies. In other words, DT offers extensive opportunities for using advanced technologies. According to Ikenwe, Adetona, and Ose-Abame (2021), the DT, where technologies are now used for better services and activities, is the grassroots of transformation. Deja and Bell (2021) opined that a significant component of DT is using modern digital technologies to remain competitive. A vital sector influenced by digital transformation recently are universities. Their digital transformation was generated from a shift in policy at a “supranational level” (Deja & Bell, 2021). Consequently, adoption of digital transformation by universities may be traced to smart, intelligent, and sustainable development in a knowledge-based economy. However, the library as a knowledge-based institution is a crucial component of the university system and is referred to as the “university library.” One must adjust to and integrate with the evolving innovative technologies brought

about by digital transformation if one wants to be relevant in the university system and experience in science.

Over time, university libraries have advanced in the technological revolution, introducing an innovative and transformative change in the library as an information center, influencing how their community users now use the library and its dynamic information services. The essence of this innovative transformation in university libraries is to sustain dynamic information services and retain their relevance as information centers in the modern society. Ilyasu, Usman, and Kasim (2019) posited that information service delivery is an activity of the library intended for providing information or assisting users in finding information within and outside the confinement of the library, delivered through face-to-face, web applications, social networking, or instant messaging applications.

Technologies have revolutionized the traditional information services and enhanced the productivity and sustainability in libraries to a more advanced level (Ikenwe, Adetona & Ose-Abame, 2021). The motor of this change is the digital transformation. As a result of this development, university libraries are continually responding to the opportunities of the digital era through re-thinking and re-tooling approaches for dynamic information services provided to satisfy the ever-changing information needs of their community members. Researchers like Anuradha (2018) identified external factors that forced the transformative information service innovations in university libraries as shifts in scholarly communication, access to information without intermediation via technology, and globalization. Accordingly, the innovative digital transformation in libraries is referred to as “Smart University Libraries” with five dimensions of “Smart Librarians,” “Smart Users,” “Smart Information Services,” “Smart Information Resources,” and “Smart Environment.”

Some scholars, such as Ebert and Duate (2018); Deja, Rak, and Bell (2021), observed that organizations are embracing the digital transformation and integrating the digital technologies to improve their services. As a result, it is envisaged that all types of libraries, particularly university libraries, will continue to engage in cutting-edge digital transformation initiatives. Offering information services is the primary goal of university libraries as information hubs. They run the risk of losing their position if they do not change to meet the demands of their users in the digital age. This study revealed the need for this creative digital change for ensuring the sustainability of dynamic information services in university libraries.

Research Objectives

The main aim of this study is to unravel the innovative digital transformation for dynamic information service sustainability in university libraries. Specifically, the research objectives are to examine the:

1. Concept of digital transformation,
2. Universities and digital transformation,
3. Innovative digital transformation in university libraries,

4. Dynamic modern information services in university libraries aimed at sustainability,
5. Essentials for dynamic information service sustainability in university libraries.

Concept of Digital Transformation

Scholars like Ebert and Duarte (2018) have indicated that the digital transformation can be shortened as DX. However, the researchers would use DT as an acronym for the digital transformation, which means integrating digital technologies into organizations or individual activities to improve processes and routines. Ebert and Duarte (2018, 1) asserted that DT focuses on disruptive technology adoption to “increase productivity value, creation, and social welfare.” Mazurek, cited in Deja and Bell (2021), presented the digital transformation as an organizational change implemented in operations, services provision, technology use, information management, and internal and external corporations. Leszek and Bianka (2021) mentioned that DT does not mean digitizing information; instead, digitization is an indispensable component of DT, and DT uses digital data, but the transformation process begins with its use. In other words, DT focuses on technology usage to radically improve and change organizations’ processes and boost customers’ experiences and values using many digitally intensive methods (i-SCOOP, n.d). DT is geared towards increasing profitability, productivity, and outstanding value.

As reported by Westerman, Bonnet and Miafee (2014), the three building blocks of DT are: “digital modifications, digital globalization, and the creation of new digital businesses.” As noted by Bukht and Heeks (2017), the foundation of DT is information and communication technologies. Wirtz and Lovelock (2018) presented two factors of DT innovation as “interconnectivity and interoperability,” while Cassar, Health, and Micallef (2020) traced “hyper-connectivity” as its cornerstone. This shows that a vital element of DT is technology, enabling innovation associated with connectivity. Ebert and Duarte (2018) divided DT objectives into “social and economic.” The social objectives focus on collaborative and innovative culture; new skill provision for better digital work; digital communication maintenance; improved service access and strengthened protection of the data; while the economic benefits are innovative and new organization models; increased productivity; income and value-added economy; and enhanced technical standards and regulatory framework. The Enterprisers Project (2020) highlighted some DT trends: the rapid adoption of digital operating models; big data; better use of AI and machines; continued acquisition of IT; digital partnership; cloud adoption; and digital initiative.

Universities and Digital Transformation (DT)

Recently, universities have experienced a significant transformation by keying into technological advancement through the digital revolution (Ikenwe, Adetona &

Ekpenisi, 2020). From this indication, DT of the university education is an integral part of the modern education system, which requires developing mechanisms for its digital transformation. The strategy for DT in the university system should involve modernizing corporate information technology architecture, executed as a cloud-based platform (Kaminskyi, Yereshko & Kyrychenko, 2018). Deja, Rak and Bell, (2021, 1) reported that studies on universities and DT identified two DT levels in universities: “the administrative level and influencing the degree of modern technology usage in learning.” This learning may be through social media, e-learning, video conferencing, amongst others.

According to Sousa and Rocha (2019), learning in DT is defined by network involvement, collaborative learning, and cooperative learning. They also defined the learning as being done through e-learning, blended learning, and mobile learning. In addition, the essence of this learning is knowledge sharing, the development of staff, and competencies. Kaminskyi, Yereshko, and Kyrychenko (2018) opined that the impact of DT on the system involves: satisfaction of needs; retrieving, storing, and processing new business models and better relationships; creation of educational content; digital collaboration and interaction between staff and students. Other impactful elements are interactive classrooms, personalized learning, virtual learning, and cloud-based learning.

Innovative Digital Transformation in University Libraries

The principal purpose of any university library system is to support the mission and vision of its parent institution. However, in an educational environment changing at a breakneck pace triggered by technology, the purpose of the university library has been enhanced. Furthermore, innovative technologies have entirely changed the trends in university libraries due to users’ ever-evolving information needs and the digital era, forcing the libraries to change their pattern of services. Anuradha (2018) asserted that university libraries must now remodel and reimagine how they create and deliver services and programs. Ebert and Duate (2018) pointed out that organization such as libraries have re-organized their functions into two modes: “standard mode” (traditional operations) and “disruptive mode” (innovative technologies). Idhalama and Ikenwe (2021) asserted that technologies today have brought numerous benefits and assistance to universities, affecting how information is handled and is now used to aid their services.

University libraries have emerged in the digital transformation era as collaborators, experts, and connectors to resources and services in the university (Longmeier & Murphy 2021). Anuradha (2018) outlined some DT requirements for university libraries, including developing innovative services, catering to users’ needs, supporting innovative research, offering user-friendly technology and services, promoting the institution’s mission and academic culture, and encouraging private learning. Other needs of DT in a university library are to satisfy users’ information curiosity and needs; provide innovative services; promote independent learning;

facilitate collaboration; and easy access. Innovative digital transformation efforts are continuously evolving and ongoing in university libraries, particularly in developed countries compared to developing countries. Some innovative digital transformations in university libraries are discussed below.

- 1. Internet Of Things (IOT):** Pujar and Satyanarayana (2015) stated that the concept moved from “internet of communication to Internet of Things, due to broadband, WIFI, and technology.” Nag and Nikam (2016, 181) defined “Internet of Things” as “the use of intelligently connected devices and systems to obtain data gathered by embedded sensors, actuators in machines, and other physical devices.” “Internet of Things,” shortened as IOT is advancing in this digital era as a global technology for a knowledge society facilitating modern services, and it uses smart technologies and the internet to provide innovative services in libraries. It also helps to connect with the users. According to Patel and Patel (2016), IOT are wireless sensor networks, microcontrollers, WIFI, GPS, RFID, GPRS, GSM, and 2/3/4 G. Bansal, Arora, and Suri (2018, 3) identified ways IOT can be applied in libraries as: “inventory control, theft management, fire detection and prevention, mobile reference, tracking the movement of resources, virtual library, reservation of books, user identification, and circulation desk.” In addition, IOT can also be applied in libraries through communication and transfer of information, access to library services and resources, OPAC, overdue notices and fines, resource verification, resource management, user education, information literacy, current awareness services (CAS), Selective Dissemination of Information (SDI), and statistics. Princh (2020, 1) listed other applications of IOT to include: “Radio frequency identification for item identification and security, machine to machine communication; semantic search technologies including discovery tools and metadata.”
- 2. Information and Communication Technologies (ICTs):** ICTs, as innovation adopted in university libraries, have improved information services to enhance sustainability in the knowledge economy. ICTs are technologies used for information creation, preservation, access, and dissemination. According to Ikenwe, Adetona, and Ose-Abame (2021, 399), “ICT continues to exist as a major constructive energetic force in the digital economy and there has been a steady headway in ICT utilization in libraries.” Ikenwe, Idhalama, Elogie, and Saliu (2017) opined that ICTs are increasingly used in university libraries to acquire, process, manage, store, and disseminate information and other information services. Aiyebelehin, Ikenwe, and Okpetu (2017) posited that ICTs have changed information management in university libraries and determined that the ICTs used

for service delivery by university librarians in Edo State in Nigeria were computers, printers, and telephones.

- 3. Cloud Computing (CC):** This is a web-based computing application available to many users on the internet. Suman and Singh (2016, 125) defined cloud computing as a “service where cloud resources are dynamically allocated to multiple users as per demand over a network.” Cloud technologies enhance cloud learning through data, software, and storage provision and access in the online environment. Subscriptions are required in cloud environments because they allow paying on the go and provides= users with quick services. Examples of CC applications in libraries as stated by Bansal, Arora, and Suri (2018) are OCLC, Ex-Libris Cloud, Dura Spaces, Dura Cloud, and OSS Labs. As a result, CC necessitates the use of computers, laptops, or smartphones, as well as the internet, a remote server, users, electricity, a host provider, infrastructure, or software. According to Suman and Singh (2016), CC can be used in university libraries for acquisitions, cataloguing, process systems, digital content, digital media, cutting-edge technology, supporting standards, digital library hosts, web conferences, e-mail, and OPAC. Dutt (2015) identified the services CC enhances as e-book lending, shared catalogue, CAS, document sharing, downloading, digital preservation, scanning, social interaction, and collection development. CC helps libraries to uphold data records and have an easy access to e-resources.
- 4. Social Media:** Social media is a recent major innovative technology that has changed human communication and information sharing (Idubor, Elogie & Ikenwe 2016). Idhalama and Ikenwe (2021) defined social media as networking sites where people connect with each other for knowledge advancement and to effectively perform a task. Examples of social media platforms are Twitter, Facebook, e-mail, YouTube, Instagram, Myspace, blogs, web, WhatsApp, wikis, and LinkedIn. Social media is helpful in promoting services and resource usage, information and knowledge sharing, interaction, user service, information literacy, and user education. Omekwu (2019) supported this stance by stating that social media provides a vast and flexible channel for communication, connection, cooperation, and friendliness.
- 5. Block chain:** Block chain stores a list of records as blocks in several databases referred to as chains in a connected network. Block chain applications in libraries, according to Hassan (2021, 29), involve “digital preservation and tracking, library cards, library records keeping, data management, intellectual properties, information literacy, inter-library loan and financial transactions.” Similarly, Chingath and Rajenara (2020) suggested that block chains can be used in libraries to protect digital-first sales rights, for digital peer-to-peer sharing, to enhance metadata systems,

to build a network of library connections, and to share partnerships across the organization.

6. **Robotics:** Robotics is a subset of Artificial Intelligence that performs automatic tasks as a robotic technology based on pre-conceived programs or unmediated human control using the artificial intelligence approach. As mentioned by Vysakh and Rajendra (2020), the three parts of robots are “controller, sensor, and mechanical controller (the brain).” Robotics has a direct effect on libraries’ information delivery, librarians, and the library environment (Abram 2019), and robotics is increasingly advancing libraries, particularly in developed continents. A good example, as stated by Harada (2019), are Japanese libraries. Harada further presented the types of robots as human pepper robots, guidance robots, koro robots (installed at the entrance of Konan library in 2016), Sofa (questions and answers for library use, learning, and material search), rabbit type library guidance, robot suit hal (interlibrary loan), THOUZER, and Automatic Tracking Book-Transport Robot. Some robots work behind the scenes in libraries, like the technical division of libraries. Examples, as given by Harada, are auto-tracking book tracks and the robot suit Hybrid Assistive Limb. At the same time, some are installed at the library entrance to protect against theft by the users; some for users’ conversation; the guidance in library use; there also are interactive robots (a practical example is the University of Electro-Communications).
7. **Artificial Intelligence (AI):** AI is a promising new technology with colossal prospects when applied in libraries. The reasons for AI application in libraries include natural language processing, expert systems, and robotics (Sridevi & Shanmugam, 2017), it being less prone to errors, working 24 hours/7 days, maximizing speed, efficient and effective library resource processing, information retrieval, subject indexing, radio frequency identification, research development, and enhanced services (Omame & Alex-Nmecha, 2020). Thus, AI applications in libraries lead to efficiency of library operations; enhance research visibility and productivity; provide a quick and round-the-clock access to information sources; save space; maximize staff effort; and promote a better user experience. Harada (2019) reported that AI technologies are now used in programming classes and for reading assistance in libraries.
8. **Big Data (BD):** Kamupunga and Chunting (2019) described big data using 3 V’s as “volume, velocity, and variety.” BD is not processed with the conventional data management tools because of its size. Its scale needs new tactics, architectures, explicates, and algorithms to manage and its embodiments include the amount of data, speed of data creation, processing, and analysis, managing multiple data sets, and reliability of data. For example, Harada-Japan uses BD rapidly.

Garoufallou and Gaitanou (2021) asserted that BD in libraries helps with user experience improvement, user recommendations, user data management, library service satisfaction, innovative decisions, and cost-effectiveness. According to Weining (2020), BD application in libraries enhances information management of books, book enquiries, recycling, and sorting, and enhances service and work efficiency. Big data can be used to develop library resources, improve services, track library materials usage, retrieve information, manage libraries, analyze data, and make data-driven decisions.

9. **Makerspace:** Makerspace is a space created for “people to share creative intelligence, which, by extension, leads to new knowledge” (Idhalama, Ikenwe & Omigie, 2020). Wong and Patridge (2016) asserted that makerspaces are established to invent, create, recreate, explore, tinker, and use different materials to attain specific skills. The space should be attractive and inviting to library users, and it should be goal-driven to satisfy the ever-changing information needs of users.
10. **Smartphones:** Smartphones are technologies that allow people to connect socially with one another. In libraries, they can be used for voice calls, text messaging, interaction among staff, and between staff and the users; information sharing; staff/user training; educational purposes; recording videos, and so on. According to Elogie, Ikenwe, and Idubor (2015), one popular feature of smartphones is its inclusion of social media platforms like YouTube, Facebook, WhatsApp, Twitter, and others.

Dynamic Modern Information Services in University Libraries for Sustainability

Generally, university libraries as information centers are primarily established to provide information services. In this regard, university libraries are at risk of slipping into extinction if they fail to transform into modern information services regarding users' demands and expectations (Flexiprep.com, n.d). Thus, the needs for modern library and information services in universities are driven by increased user expectations and demand; shifts in users' information behavior; availability and access to modern technology; and maintenance and survival as information centers to remain competitive in the conditions of the technological revolution. Anuradha (2018) asserted that additional library services through technology are now offered by university libraries, such as managing and maintaining online reading lists. Longmeier and Murphy (2021) listed university library services like digital and information literacy, data analysis, digitization, scholarly communication, teaching and learning, innovative resources, and technology experience. Other services are:

Document Service Delivery: Document Service Delivery is of paramount importance to university libraries. It focuses on providing information documents to users

based on demand. According to the Library and Information Science Network (2021), Document Service Delivery is the process of locating required documents and supplying them to users in the desired form. There is digital document service delivery in modern libraries, which provides an opportunity to use technology to deliver information documents anytime and anywhere.

Web OPAC: Web OPAC is the current information technology in the modern era. It can simply be defined as a web-enabled catalogue that allows users to search and access specific documents anytime and anywhere. Hence, users can search for any information or document with internet connectivity via Web OPAC in a particular library of their choice. Kumar (2021) opined that web OPAC facilitates “library member’s access to OPAC through their search for the ease of borrowing instead of searching through card catalogue.” He further identified three requirements of Web OPAC as “web technology, computer reader catalogue and computer networking technology”.

Digital library services: Ikenwe, Adetona and Ekpenisi (2020) mentioned that many university libraries introduced digital libraries with the use of ICT. This introduction of digital libraries has brought along so many services such as virtual reference services, e-journal service, e-books service, electronic theses and dissertations, subject gateways, digital archives, institutional repositories, and so on.

Other modern services are OPAC, marketing Services, ICT services, Information Literacy Education, Current awareness services, reference services, information services, referral services, inter-library loan services, internet services, selective dissemination of information, user ICT training services, helpdesk services, web-based services, etc.

Essentials for Dynamic Information Service Sustainability in University Libraries

If libraries are to thrive in the scenario of digital transformation supported by cutting-edge technology, they must plan to adapt to the requirements of modern information services. The following success factors were listed by Osmundsen, Iden, and Bygstad (2018) as essential for achieving digital transformation: supportive organizational culture; developed strategy; developed dynamic capabilities; engaged employees and managers; leveraged knowledge; well-managed transformation activities. Other essentials are:

1. **Information/digital literacy:** Information/digital literacy is the basis for empowerment and self-efficacy, which are crucial for personal success in the face of technological changes. Information/digital literacy focuses on a set of skills to access, evaluate, find, create and use, handle, program, manage, and disseminate digital content. Ikenwe and Anaehobi (2020, 265) opined that information literacy “homogenizes a set of skills nexus to embark on an information-related task, and to function efficiently in the

information/digital environment.” Information/digital literacy empowers and underlies the high-level of sustainability of current information services, translated directly or indirectly into the digital transformation. Therefore, the effective use of technologies for information services depends on the level of librarians’ information/digital literacy.

- 2. Human Resource Development (HRD):** HRD involves support, training, and continuous training. HRD is about enhancing the capabilities of staff through knowledge or skills acquisition, either formal or informal. Examples are mentoring programs, on-the-job training, online programs, and teamwork. The achievement of the objectives required to reposition university libraries to sustain dynamic information services and handle the current inventive digital transformation is crucial for human resource development. In order to handle knowledgeable library customers who are “digital immigrants” or “digital natives,” librarians must be prepared to land library activities.
- 3. Service Quality (SQ):** In the library context, SQ is viewed from the perspective of library services that satisfy users’ expectations, information needs, or demands. According to Partap and Neogi (2021, 35), SQ is the “difference between the outcome of the service and what the customer expected prior to the service.” Libraries are service-oriented and must ensure high service quality. Thus, SQ is measured from the perspective of users’ needs. Udem, Ikenwe, and Ugwuamoke (2020) asserted that the better the users’ needs are met, the more satisfied they become with the services, and users’ satisfaction is an indicator of value and quality services in libraries. Additionally, according to Ikenwe and Adegbilero-Iwari (2021), it is crucial for libraries to provide users with pertinent information sources and services in order to meet their information needs. Even if the users’ information needs are partially or completely met, they may not be satisfied if the services provided are not pertinent. Quality, as noted by Partap and Neogi (2021, p. 6), is anchored in library activities, practices, and beliefs. This relates to the five laws proposed by the renowned Indian librarian Ranganathan.
- 4. Good Public Relations and advocacy.** Public relations are a series of carefully planned efforts to establish a positive reputation, sustain awareness, and better understanding between libraries and the public. Advocacy, on the other hand, is the act of persuasion for more library support to enhance better information service delivery to the public. Some tactics that can be used are outreach, branding, marketing of information services, branding and special programs like news talks on television, radio, or any electronic medium. Some public relations media are library websites, public lectures, direct mail, social media, electronic media, notice boards, spoken words, exhibitions, and display.

5. **Physical facilities and Equipment:** Facilities and equipment like modern chairs and tables, computers, printers, internet connectivity, cables, high power UPS, servers, scanners, routers, hubs, switches, inverters, power supplies, and software are very essential for dynamic information service sustainability in university libraries.
6. **Financing:** Financing is crucial and the bedrock of achieving the aforementioned essentials for dynamic information service provision. Financing (money) is needed for the acquisition of modern facilities and equipment (hardware and software), relevant information resources (both print and electronic resources), training of staff, and hiring technical experts, amongst others.

Conclusion and Recommendation

Libraries globally, and particularly in developing countries, must be re-positioned in this era of digital transformation through the adoption of technology to offer up-to-date information services to ensure sustainability and to retain their relevance to the public. There is a great need for innovative digital transformation in university libraries to sustain modern information services as well as to increase the efficacy of information use, as their mandate is to leverage the digital or technology systems.

The researchers recommend the following:

- More sophisticated technologies should be used in university libraries.
- University libraries in developing countries like Nigeria need more financing to migrate fully into the opportunities introduced by digital technologies. Thus, university management should work hand in hand with libraries to enable them to fully connect to opportunities of the digital era.
- There is room for university libraries to re-assess their priorities in the digital transformation to sustain modern information services.
- Continuous human resource development is necessary for the library staff to be equipped with appropriate digital competencies useful in the digital context.

References

- Abram, S. (2019). *Robotics in Libraries: Technology Trends That Aren't That Out-There Anymore*. <https://Lucidea.com>.
- Aiyebilehin, J. A., Ikenwe, I. J., & Okpetu, C. (2017). Survey of attitude towards ICTs and use of ICTs for service delivery by librarians in university libraries in Edo State. *Journal of Applied Information Science and Technology*, 10(2), 42-48. <https://www.jaistonline.org/10vol2/5.pdf>.
- Anuradha, P. (2018). Digital technology of academic libraries: Opportunities and challenges. *IP India Journal of Library Science and Information Technology*, 3 (1), 8-10. <https://doi.org/10.18231/2456-9623.2018.0002>.

- Bansal, A., Arora, D., & Suri, A. (2018). Internet of things: Beginning of new era for libraries. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/2081/>.
- Bukht, R. & Heeks, R. (2018). Digital economy policy in developing countries. *Development Implications of Digital Economies*. <https://diodeweb.files.wordpress.com/2018/03/digital-economy-policy-diode-paper.pdf>.
- Bukht, R., & Heeks, R. (2017). Defining, conceptualizing and measuring the digital economy. *International Organisations Research Journal*, 13(2), 143-172. <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2018-02-07>.
- Cassar, C., Heath, D., & Micallef, L. (2020). What is the digital economy? Unicorns, transformation and the internet of things. *Deloitte*. <https://www2.deloitte.com/mt/en/pages/technology/articles/mt-what-is-digital-economy.html>.
- Chingath, V., & Rajendra, B. (2020). Advantage of block chain technology for the libraries. *International Conference on Digital Transformation: A cognitive Learning Towards Artificial Intelligence*. https://www.researchgate.net/publication/341725555_Advantage_Blockchain_Technology_for_the_Libraries.
- Deja, M. Rak, D., & Bell, B. (2021). Digital transformation readiness: Perspectives on academia and library outcomes in information literacy. *The Journal of Academic Librarianship*. 47(5). <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102403>.
- Dutt, M. (2015). Cloud computing and its application in libraries. *International Journal of Librarianship and Administration*, 6(1), 19-31.
- Ebert, C., & Duarte, C. H. (2018). Digital transformation. *IEEE Software*, 35(4), 16-21. <https://doi.org/10.1109/MS.2018.2801537>.
- Elogie, A. A., Ikenwe, I. J., & Idubor, I. (2015). Factors influencing the adoption of smartphones by undergraduate students at Ambrose Alli University, Ekpoma, Nigeria. *An International Journal of Information and Communication Technologies (ICTS): The Information Technologist*, 12(1), 19-30. <https://www.ajol.info/index.php/ict/article/view/121119>.
- Flexiprep.com (n.d). Modern library services: Introduction and the modern library. <https://www.flexiprep.com/NIOS-Notes/Senior-Secondary/Library-Science/NIOS-Library-Science-Unit-14-Modern-Library-Services-Part-1.html>.
- Garoufallou, E., & Gartanou, P. (2021). Big data: opportunities and challenges in libraries, a systematic literature review. *College and Research Libraries*, 82(3). <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/24918/32769>.
- Harada, T. (2019). Robotics and artificial intelligence in Japanese Libraries. *International Federation of Library Association WLIC: Information Technology Satellite Meeting "Robots in libraries: challenge or opportunity?" 21-22 August 2019. Technical University of Applied Sciences Wildau, Berlin, Germany*. <http://library.ifla.org/id/eprint/2695/1/s08-2019-harada-en.pdf>.
- Hassan, N. (2021). *Block chain technology and its application in libraries*. https://library.iitd.ac.in/arpit_2020-2021/Week%2016%20-%20Module%2040%20-%20PPT-%20Blockchain%20Technology%20and%20Its%20Application%20in%20Libraries.pdf.

- Heeks, R. (2018). Digital economy policy strategy brief. *Development Implications of Digital Economies*. https://www.researchgate.net/publication/334614942_Digital_Economy_Policy_Strategy_Brief.
- Idhalama, O. U., & Ikenwe, I. J. (2018). Relevance of the 21st century library in the actualization of sustainable development goals (SDGs): A case study. *International Journal of Library Science*, 16(3), 39-49. https://www.researchgate.net/publication/326044973_Relevance_of_The_21st_Century_Library_in_the_Actualization_of_Sustainable_Development_Goals_Sdgs_A_Case_Study.
- Idhalama, O. U., & Ikenwe, I. J. (2021). Reinventing social media for increased educational roles and a smarter country. *European Journal of Science, Innovation and Technology*, 1(3), 1-8. <http://ejsit-journal.com/index.php/ejsit/article/view/16>.
- Idhalama, O. U., Ikenwe, I. J., & Omigie, C. A. (2020). Adoption of makerspace by public libraries for National Rebirth: Edo State in Focus. *Sumerianz Journal of Social Science*, 3(1), 1-7. [https://www.sumerianz.com/pdf-files/sjss3\(1\)1-7.pdf](https://www.sumerianz.com/pdf-files/sjss3(1)1-7.pdf).
- Idubor, I., Elogie, A. A., & Ikenwe, I. J. (2016). Influence of social media network usage and addiction on self-perception of undergraduate students at University of Ibadan, Nigeria. *British Journal of Education, Society & Behavioural Science*. 12(1): 1-9. Available at <https://doi.org/10.9734/BJESBS/2016/19040>.
- Iiyasu, J. A., Usman, I., & Kasim, A. (2019). Delivery of information services by practitioners in the 21st century. In K. N. Igwe, S. A. Sadiku, & I. B. Edam-Agbor (Eds). *Themes and Trends in Information Science*. Zeh Communications.
- Ikenwe, I. J., Idhalama, O. U., Elogie, A. A., & Saliu, F. (2017). An investigation of the Information and Communication Technology (ICT) proficiency of librarians in University libraries in the 21st century, Edo State, Nigeria. *The International Journal of Humanities and Social Studies*, 5(6), 172-179. <http://www.internationaljournalcorner.com/index.php/theijhss/article/view/125425>.
- Ikenwe, I. J., & Anaehobi, S. E. (2020). Ability to identify extent of information need and access information as correlates of utilization of digital library resources by lecturers. *Digital Library Perspective*. 36(3), 265-279. <https://doi.org/10.1108/DLP-03-2020-0015>.
- Ikenwe, I. J., Adegbilero-Iwari, I., & Adegbilero-Iwari, Oluwaseun (2021). A survey of COVID-19 information dissemination behavior of library and information professionals in Nigeria. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 5506. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/5506/>.
- Ikenwe, I. J., Adetona, C. O., & Ose-Abame, F. O. (2021). Influence of information and communication technologies on the digital economy. In B. J. Holland (ed.), *Handbook of Research on Knowledge and Organization Systems in Library and Information Science* (pp. 398-418). IGI Global. <https://doi.org/10.4018978-1-79998-7258-0-ch021>.
- Ikenwe, I. J., Adetona, O. C., & Ekpenisi, C. (2020). Perceived ease of use and extent of use of digital information resources by library and information science undergraduates in university of Benin. *Journal of Applied Information Science and Technology*, 13(1), 247- 259. <https://www.jaistonline.org/13vol1/21.pdf>.

- Ikenwe, J. I., & Anaehobi, E. S. (2020). Skill to apply legal and ethical issues of information as correlate of utilization of digital library resources by academics in federal universities in Southern, Nigeria. *Library Philosophy And Practice* (e-journal), 4172. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/4172>.
- i-SCOOP. (n.d). What is digital business transformation? The essential guide to DX. *i-SCOOP*. <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/>.
- Kaminskyi, O. Y., Yereshko, Y., & Kyrychenko, S. (2018). Digital transformation of university education in Ukraine: Trajectories of Development in the conditions of new technological and economic order. *Information Technologies and Learning Tools*, 64(2), 128.
- Kamupunga, W., & Chunting, Y. (2019). Application of big data in libraries. *International Journal of Computer Application*, 178(16), 34-38. <https://doi.org/10.5120/ijca2019918955>.
- Kumar, R. (2021). Lifecycle of library catalogue: An overview. In B. Partap, P. Neogi, & R. Kumar, *Emerging Trends in Library and Information Services in Digital Era*. Satish Serial Publishing House.
- Leszek, K., & Bianka, P. (2021). Digital transformation. *Brainhub*. www.brianhub.com/en/library/digitaltransformation.
- Library and Information Science Network. (2021). Information services. *Library and Information Science Network*. <https://www.lisn.com>.
- Longmeier, M. M., & Murphy, S. A. (2021). Framing outcomes and program assessment for digital scholarship services: A logic model approach. *College and Research Libraries*. 82(2), 142-157. <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/24829/32666>.
- Nag, A., & Nikam, K. (2016). Internet of things applications in academic libraries. *International Journal of Information Technology and Libraries*, 5(1), 1-7. https://www.ripublication.com/ijitls16/ijitlsv5n1_01.pdf.
- Omame, I. M., & Alex-Nmecha, J. C. (2020). Artificial Intelligence in Libraries. In N. Osuigwe (Ed.), *Managing and Adapting Library Information Services for Future Users* (pp. 120-144). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-1116-9.ch008>.
- Omekwu, C. O. (2019). Smart schools: +New frontiers for education in the digital age. Paper presented at the Faculty of Education distinguished lecture, Ambrose Alli University Ekpoma, Edo State, Nigeria, 14th May, 2019.
- Osmundsen, K., Iden, J., & Bygstad, B. (2018). Digital transformation: Drivers, success factors and implication. *Mediterranean Conference on Information Systems (MCIS) 2018 Proceedings*, 37. <https://aisel.aisnet.org/mcis2018/37/>.
- Partap, B., & Neogi, P. (2021). Measuring library service quality. In B. Partap, P. Neogi, & R. Kumar. *Emerging Trends in Library Information Services in Digital Era* (pp. 32-49). Satish Serial Publishing House.

- Patel, K. & Patel, S. (2016). Internet of things: definition, characteristics, architecture, enabling technologies application and future challenges. *International Journal of Engineering Science and Computing*, 6(5). <https://doi.org/10.4010/2016.1482>.
- Princh. (2020). Internet of things technologies in libraries. *Princh*. www.princh.com/iot.technologies/.
- Pujar, S., & Satyanarayana, K. (2015). Internet of things and libraries. *Annals of Library and Information Studies*. 62, 186-190. <https://doi.org/10.56042/alis.v62i3.9800>.
- Sousa, M. J., & Rocha, A. (2019). Digital learning: Developing skills for digital transformation of organizations. *Future Generation Computer Systems*. 91, 327-334. <https://doi.org/10.1016/j.future.2018.08.048>.
- Sridevi, P. C., & Shanmugam, A. P. (2017). Artificial intelligence and its applications in libraries. In A. P. Shanmugam (ed.), *E-Resources Management* (pp.61-63). Department of Library, Thiruvalluvar University College of Arts & Science Villupuram.
- Suman, A., & Singh, P. (2016). Cloud computing in libraries: An overview. *International Journal of Digital Library Services*, 6(1), 121-127.
- The Enterprisers Project. (2020). What is digital transformation? Your top questions answered. *The Enterprisers Project*. https://enterprisesproject.com/sites/default/files/what_is_digital_transformation_2020.pdf.
- Udem, O. K., Ikenwe, I. J., & Ugwuamoke, E. C. (2020). Undergraduates perception of library service quality and value in the 21st century in Southeast Nigeria: A case study. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 4501. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3731835.
- Vial, G. (2019). Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), 118-144. <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2019.01.003>.
- Vysakh, C., & Rajendra, B. (2020). Application of artificially intelligent robot in libraries. In: R. Sarangapani, V. Rajendran, & K. Karunai Ragavan (eds.), *E-Proceedings of the International Conference on Reshaping Librarianship : Innovations and Transformations (ICRLIT – 2019) 16th & 17th August 2019* (pp. 59-63). <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.10259441.v1>.
- Weining, H. (2020). Application Analysis of Big Data in Library Management and Service. In: Kountchev, R., Patnaik, S., Shi, J., Favorskaya, M. (Eds.) *Advances in 3D Image and Graphics Representation, Analysis, Computing and Information Technology. Smart Innovation, Systems and Technologies, vol 180*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-15-3867-4_11.
- Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). The nine elements of digital transformation. *MIT Sloan Management Review*, 55(3), 1-6.
- Wirtz, J., & Lovelock, C. (2018). *Essentials of Service Marketing (3rd Ed.)*. Pearson.
- Wong, A., & Patridge, H. (2016). Making as learning: Makerspace in universities. *Australian Academic Research Library* 47(3), 143-159. <https://doi.org/10.1080/00048623.2016.1228163>.

Iguehi Joy Ikenwe

Uniwersytet Ambrose Alli, Nigeria
E-mail: iguehi.ikenwe@aauekpoma.edu.ng
ORCID: 0000-0002-6478-4532

Obiora Kingsley Udem

Uniwersytet Nnamdi Azikiwe, Nigeria
E-mail: ok.udem@unizik.edu.ng
ORCID: 0000-0003-0597-6435

Innowacyjna transformacja cyfrowa na rzecz zrównoważonego rozwoju dynamicznych usług informacyjnych w bibliotekach uniwersyteckich w Nigerii

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.004>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przysłany: 15 III 2022

Zaakceptowany: 24 VIII 2022

Dr Iguehi Joy Ikenwe jest starszym wykładowcą i pracownikiem badawczym w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Ambrosego Alli, Ekpoma, stan Edo (Nigeria). Posiada tytuł licencjata w zakresie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (Uniwersytet Stanowy Delta, Abraka), tytuł magistra w zakresie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (Uniwersytet Ibadan) oraz doktorat (Uniwersytet Nnamdi Azikiwe w Awka). Jest dyplomowanym bibliotekarzem przy Radzie Rejestracji Bibliotek Nigerii i członkiem Stowarzyszenia Bibliotek Nigerii. Napisała wiele rozdziałów książek i artykułów w renomowanych czasopismach krajowych i międzynarodowych oraz wygłaszała referaty na konferencjach krajowych i międzynarodowych. Jej zainteresowania to: informacja/umiejętność cyfrowa, biblioteki cyfrowe, zachowanie informacyjne, technologie informacyjno-komunikacyjne (ICTs), zarządzanie bibliotekami/informacjami, zarządzanie wiedzą i nowe technologie w bibliotekach.

Dr Obiora Kingsley Udem jest starszym wykładowcą i pracownikiem badawczym w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Nnamdi Azikiwe w Awka, stan Anambra (Nigeria). Posiada tytuł licencjata w zakresie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, tytuł magistra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej oraz doktorat zdobyte na Uniwersytecie Nnamdi Azikiwe w Awka. Członek Stowarzyszenia Bibliotek Nigerii. Jest autorem rozdziałów książek i artykułów zarówno w krajowych, jak i w renomowanych czasopismach międzynarodowych. Jego zainteresowania obejmują technologie

informacyjno-komunikacyjne (ICTs) w bibliotekach, alfabetyzację informacyjną/cyfrową, media społecznościowe i biblioteki cyfrowe.

S

Słowa kluczowe: cyfrowa transformacja; dynamiczne usługi informacyjne; usługi biblioteczne; zrównoważony rozwój; biblioteki uniwersyteckie; Nigeria

S

Streszczenie. Cel: Technologie zapoczątkowały znaczącą innowacyjną transformację cyfrową w celu utrzymania dynamicznych usług informacyjnych w nowoczesnych bibliotekach. To skłoniło do oceny innowacyjnej transformacji cyfrowej dla dynamicznego zrównoważenia usług informacyjnych w bibliotekach uniwersyteckich w Nigerii. W szczególności zbadano kwestie: transformacji cyfrowej uniwersytetów, innowacyjną transformację cyfrową w bibliotekach uniwersyteckich, dynamiczne nowoczesne usługi informacyjne w bibliotekach uniwersyteckich pod kątem zrównoważonego rozwoju oraz podstawy dynamicznego zrównoważonego rozwoju usług informacyjnych w bibliotekach uniwersyteckich.

W

Wniosek: Biblioteki na całym świecie, a szczególnie w krajach rozwijających się, muszą ulec reformie w erze transformacji cyfrowej ze względu na przyjęcie technologii, aby oferować cenne usługi informacyjne dla ich utrzymania i zachować ich znaczenie w życiu publicznym. Co więcej, istnieje duże zapotrzebowanie na innowacyjną transformację cyfrową w bibliotekach, aby utrzymać nowoczesne usługi informacyjne, a także zwiększyć ich skuteczność w wykorzystaniu informacji w ramach ich mandatu do wykorzystania systemów technologii cyfrowych. W związku z tym badanie zaleciło stosowanie w bibliotekach uniwersyteckich bardziej zaawansowanych technologii. Biblioteki uniwersyteckie w krajach rozwijających się, takich jak Nigeria, potrzebują więcej funduszy, aby w pełni wykorzystać możliwości oferowane przez technologie cyfrowe. W związku z tym kierownictwo uczelni powinno współpracować z bibliotekami, aby umożliwić im pełne wykorzystanie możliwości ery cyfrowej. Ciągły rozwój zasobów ludzkich jest niezbędny, aby wyposażyć uczelnie w odpowiednie kompetencje przydatne w kontekście transformacji cyfrowej.

Iguehi Joy Ikenwe

Ambrose Alli Universität in Ekpoma, Nigeria

E-mail: iguehi.ikenwe@aauekpoma.edu.ng

ORCID: 0000-0002-6478-4532

Obiora Kingsley Udem

Nnamdi Azikiwe Universität, Nigeria

E-mail: ok.udem@unizik.edu.ng

ORCID: 0000-0003-0597-6435

Die innovative digitale Transformation zur nachhaltigen Entwicklung der dynamischen Informationsdienste in den Universitätsbibliotheken in Nigeria

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.004>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 15 III 2022

Angenommen: 24 VIII 2022

Dr. Iguehi Joy Ikenwe ist Seniorlehrerin und wissenschaftliche Mitarbeiterin im Institut für Bibliothekswissenschaft und Wissenschaftliche Information der Ambrose Alli Universität in Ekpoma, Nigeria. Sie hat den Bachelortitel im Bereich der Bibliothekswissenschaft und Wissenschaftlichen Information (Delta Universität in Abraka), den Magistertitel im selben Bereich (Ibadan Universität) und den Dokortitel (Nnamdi Azikiwe Universität in Awka, Nigeria). Sie ist Diplombibliothekarin in der Registrierungsstelle für Nigerianische Bibliothekare (LRCN) und Mitglied des Nigerianischen Bibliotheksverbands. Sie ist Autorin von zahlreichen Artikeln in Sammelbänden und bekannten inländischen und internationalen Zeitschriften und hielt Referate auf den inländischen und internationalen Tagungen. Ihr Interesse: Information / digitale Fertigkeit, Digitalbibliotheken, Informationsverhalten, Informations- und Kommunikationstechnologien (ICTs), Management von Bibliotheken und Informationen, Wissensmanagement und neue Technologien in den Bibliotheken.

Dr. Obiora Kingsley Udem ist Seniorlehrer und wissenschaftlicher Mitarbeiter im Institut für Bibliothekswissenschaft und Wissenschaftliche Information der Nnamdi Azikiwe Universität in Awka, Nigeria. Er hat den Bachelortitel im Bereich der Bibliothekswissenschaft und Wissenschaftlichen Information, Magistertitel im selben Bereich und den Dokortitel derselben Universität. Er ist Mitglied des Nigerianischen Bibliotheksverbands, Autor von Beiträgen in Sammelbänden und in den inländischen und internationalen Zeitschriften. Sein

Interesse umfasst die Informations- und Kommunikationstechnologien (ICTs) in den Bibliotheken, die Informations-/Digitalalphabetisierung, soziale Medien und Digitalbibliotheken.

S **tichworte:** digitale Transformation; dynamische Informationsdienste; Bibliotheksdienste; ausgeglichene Entwicklung; Universitätsbibliotheken; Nigeria

Z **usammenfassung. Ziel:** Die Technologien begannen eine bedeutende innovative digitale Transformation genau mit dem Ziel, die dynamischen Informationsdienste in den modernen Bibliotheken aufrechtzuerhalten. Das führte dazu, dass die innovative digitale Transformation zur dynamischen Ausgleichung von Informationsdiensten in den Universitätsbibliotheken in Nigeria bewertet werden musste. Man untersuchte vor allem die Fragen der digitalen Transformation, den Zusammenhang der Universitäten und der digitalen Transformation, der innovativen digitalen Transformation in den Universitätsbibliotheken im Hinblick auf die ausgeglichene Entwicklung und die Grundlagen einer dynamischen ausgeglichenen Entwicklung der Informationsdienste in den Universitätsbibliotheken.

S **chlussfolgerung:** Die weltweiten Bibliotheken, und zwar insbesondere in den sich entwickelnden Ländern, müssen sich in der Zeit der digitalen Transformation ändern, um die wertvollsten Digitaldienste zu bieten und ihre Bedeutung im öffentlichen Leben zu bewahren. Es gibt eine große Nachfrage nach einer innovativen digitalen Transformation in den Bibliotheken, wodurch die modernen Informationsdienste aufrechtzuerhalten sind und ihre Effektivität im Bereich der Informationsnutzung im Rahmen der Systeme von digitalen Technologien verbessert werden kann. Aus diesem Grund empfahl die Untersuchung, die mehr fortgeschrittenen Technologien in den Universitätsbibliotheken anzuwenden. Diese Bibliotheken in den sich entwickelnden Ländern wie Nigeria brauchen mehrere finanzielle Mittel, um die Möglichkeiten, die sich vonseiten der digitalen Technologien bieten, vollständig zu nutzen. Die Führung der Hochschulen sollte mit den Bibliotheken zusammenarbeiten, um ihnen die vollständige Nutzung der Digitalepoche zu ermöglichen. Die ständige Entwicklung der Humanressourcen ist notwendig, um die Hochschulen mit den entsprechenden digitalen Kompetenzen im Bereich der digitalen Medien auszustatten.

Dóra Szabó

University of Debrecen, Hungary

E-mail: szabo.dora@arts.unideb.hu

ORCID: 0000-0002-1547-2073

Erzsébet Dani

University of Debrecen, Hungary

E-mail: dani.erszebet@arts.unideb.hu

ORCID: 0000-0002-8771-8335

S

Smartphones and social media as status symbol of Gen Z

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.005>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Received: 13 V 2022

Accepted: 2 IX 2022

Dóra Szabó is a PhD student at the Doctoral Program on Educational and Cultural Sciences at the University of Debrecen (Hungary). She graduated in 2020 as a Teacher of German language and culture and a Teacher of Library and Information Science. During her university years, she began discovering the Information and Communication Technologies (further: ICT), digital competence, and digital literacy of future teachers based on online information, as well as fake news. Her research field focuses on future teachers and their digital attitude, digital education skills. The main question is what kind of impact fake news and influencers have on education.

Dani Erzsébet is a Habilitated Associate Professor at the University of Debrecen (Hungary). She is the Head of the Department of Library and Information Science and the Director of the Bács-Kiskun County Library. Her research topics are reading research/digital reading narratives, dissemination of scientific results, cultural identity, and institutional history in the Carpathian Basin.

K

Keywords: status symbol, smartphone, social media, media literacy, influencer

A

Abstract: Smartphones have led to the formation of new habits and behavioral patterns and are the most widespread infocommunication tool today. They also appear as status symbols among the Z and Alpha generations. This tool performs an important role in the lives of the younger generation and impacts social media platforms; which has led to further questions. This is a particularly important topic nowadays because the area of media awareness does not only refer to the family, but also encompasses educational institutions that contribute

to the promotion of conscious use of the media. A PILOT survey was used with the goal of mapping out how students relate to their phones. This survey was the right choice because it is one of the cornerstones of education for proper media behavior and critical thinking. In the course of the research, I asked young people aged 13-19 what they thought about status symbols, how they related to their smartphones, what role they took on social media when they encounter a multitude of influencers.

Introduction

In the 21st century, with the advancement of technology, we are constantly being judged by our fellow human beings. The information society has created a virtual world where most people can no longer imagine their daily lives without a smartphone or the internet. After all, today we can use these tools to pay in stores, keep in touch with our friends, and to do many additional leisure activities.

The emerging Z and Alpha generations have already socialized in this virtual society; leading to a situation where the ways in which they move on the Internet are more secure than in reality (András, 2014). For these generations, it matters more and more how much a phone knows, how modern it is, and how trendy it is. This situation makes it harder for parents to decide whether to buy an expensive cell phone as desired by the child because they feel their child may be ostracized by their peers. It also leads to difficult decisions about how much to check their child's online presence.

Status – Status symbol

The question arises as to what may be the factors that socially delimit and differentiate. One of the main examples of this is clothing, as we it is what we see first on our fellow human beings, and we can immediately draw conclusions about their financial situation and the line of work they are in (Isaken & Roper, 2012). However, even those with poorer financial situation are more likely to strengthen their appearances by buying bigger branded products. A research paper from 2017 showed that material goods also perform a major role in social relationships, as they impact the formation and intensity of friendships (Islam, Wie, Sheikh, Hameed, Azam, 2017).

More research shows that the media influence attitudes about material goods, as the more advertising we see, the more materialistic we are (Oprea, 2014). Therefore, good advertising means proper marketing. However, the company must also take into account the consumer and their behavior. Due to this, companies are continually refocusing on the wishes and demands of the consumer, their success in this has a direct impact on their sales success (Szakál, 2018).

Not only can we talk about commercials on TV, but also about following the lives of media personalities, celebrities, and other famous people which positively influence the feelings of materialism (La Ferle and Chan, 2008). It can be assumed

that the interpretation of success is closely related to the possession of material goods. This relation is one way for young people to demonstrate their achievements in life (Gil, Kwon, Good & Johnson, 2012).

Constant internet access and smartphones have made it even easier to influence customers and spread advertisements. These technological advances have brought about a rapid change in demand. Due to this young people form a strong “consumer shield” and can find themselves in the crosshairs of companies (European Commission, 2014). Their consumer behavior is mainly influenced by price and quality related to the technology (Mura, Lincényi, 2015).

Kotler and Keller (2012) have summarized the characteristics of a consumer society and its model in previous research. The purchase decision, as shown in the figure below, was divided into several phases. They were the first to formulate rules that could influence the consumer and make them buy a product or a service. Then, the consumer is characterized by the decision-making process (Kotler, Keller, 2012).

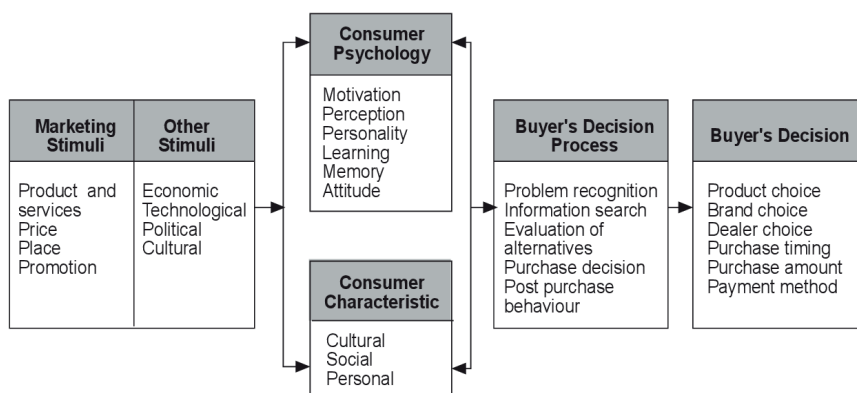

Figure 1. The consumer decision process

Source: Kotler P. – Keller K. (2012). *Marketingmenedzsment*. Akadémia kiadó.

Cultural Factors	Social Factors	Personal Factors	Psychological factors
<ul style="list-style-type: none"> • Culture • Subculture • Social Class 	<ul style="list-style-type: none"> • Reference group • Family • Role & Status 	<ul style="list-style-type: none"> • Age & Stage of Life Cycle • Occupation • Economic conditions • Life Style • Personality and Selfconcept 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivation • Perception • Learning • Beliefs and attitude

Table 1. The factors influencing consumer behavior

Source: Kotler P. – Keller K. (2012). *Marketingmenedzsment*. Akadémia kiadó.

Figure 2 shows the factors that influence consumption. Among these characteristics, culture has been given a prominent role. The subculture includes differences in nationality, religion, and geography (Wills, Storcksdieck genannt Bonsmann, Kolka, & Grunert, 2012). Friends, family, relatives, acquaintances can also form a reference group that influences our behavior. Status expresses the level of esteem accepted in the society (Törőcsik, 2017). These three areas make up the social characteristics. The personal characteristics of the model include the lifestyle of the consumer; the individual's field of interest, activity, opinion, and self-image and personality also perform an important role. Among the psychological characteristics is motivation, to which Maslow's hierarchy of needs model is closely related. In addition, the different behavior is displayed by perception of a given item. Learning involves the knowledge, behavior, and development of the individual. Attitude is especially important as it is the most difficult to change in one person (Malhotra & Simon, 2009). These models explain an individual's decisions about what resources they have, how they use them, what consumer items they buy, and how they behave on the consumer market. Consumer research has expanded these issues to include the pre-, post-, and post-purchase stages (Solomon, 2006).

Nevertheless, content consumption is much better traced among high culture and young people. Their consumption characteristics are different from previous generations, internet content is preferred. The appearance and proliferation of smartphones have generated changes, with the meaning of functionality and status becoming important (Törőcsik, 2012).

When talking about status consumption, it is important to mention the reference groups. After all, they are the ones with whom the individual has a closer relationship, and we consider them an influencing factor. The previous model already mentioned the family as a reference group, and I would highlight the parents who also act as a buying center. They mostly purchase products according to the needs of the children, who copy their parents, their attitudes, and their reactions to advertisements at an early age. This can be mapped to determine children's consumer motivations. By the age of 5, they are able to distinguish a TV show from advertising, and at the age of 7-8, they perceive the stimulating effect of advertising. By the time they are 10 years old, they will be skeptical about advertising (Szűcs, 2010).

Status can be obtained for example by graduating from a university, learning a foreign language, or getting a job. However, it also has an inheritable side that is assigned from birth, and if one is born into an aristocratic family, one inherits the status of the upper class. It is a matter of debate whether generations use status symbols in order to belong to the desired reference group or as an expression of their own style (Vincze, 2016).

The role of consumption and reference groups will be enhanced for future generations. The main starting point of motivation will be to belong to a homogeneous group, where they are forced to enter and comply. Popularity will be a defining tool in this transformation. Not only will it mean that something must look good, it needs

to be communicated as well. Appearance will have stronger expectations placed on it than ever before (Tari, 2013).

Gen Z and Alpha

Generation is the age group born at the same time and people of about the same age living in the same age (Csepeli, 2006). Studies by generational researchers show that certain cohort experiences determine generations having an impact on the personality development of individuals and age groups. The economic, social, and technological environment of the given age also contributes to this (András, 2014).

Numerous, typically social sciences and humanities, studies and scientific articles deal with various aspects of generational change. Accordingly, the names of the generations are also very diverse: veteran, baby-boomer, X-, Y-, Z-, Alpha-generations, Millennials, Net-generation, Internet generation, bit-generation, etc.

“This generation is considered to be the first global generation, because no matter where in the world they live, they listen to the same music, they watch the same movie, they love the same fashion, the brand. This generation is also significantly different from previous generations in that it is a digital generation, they are the children of dotcom, born into the digital world.” (Duga, 2013)

They are born into a world where their consumption of status is also very different from previous generations, as they become part of the consumer society and have to find themselves in the information society.

We consider the Z generation to be the first global generation in the world born into a world increasingly defined by various digital technologies. Generation Z members are young people born between 1995-1996 and 2010. More literature refers to them as the “Google Generation” (Nicholas, 2011). They are in constant contact with each other, have unlimited and instant internet access, and can no longer imagine their lives without it. Their place of socialization is much more virtual than real. As a result, their communication skills change, which creates a stressful situation, shuts them down, and causes them to escape to the “safety” of the internet. This space is not always safe, and its language does not match the vocabulary used in the offline space. This makes it easy for them to develop anxiety and depression (Tari, 2013). The acquisition of information and the source of information also covered virtual reality. They can easily cope with parallel action, and the skills of multitasking and self-regulatory, collaborative learning do not cause them difficulty (András, 2014). They always look for everything, they always find the way to find it, the sources not necessarily the content, the lexical knowledge. Social channels are almost a living space for them. They listen to music on their phones, use social media sites, and chat with their friends and acquaintances at the same time. It is also necessary to mention that they are characterized by rapid changes, for example, if they do not like a job, they are ready for change and will change jobs. It will be almost natural for them, they are not worried about possible problems (András, 2014). The desire for entertainment has intensified, the language

of computers and the internet is spoken on a “mother tongue level”. As a result, an attraction to technology has developed and their way of thinking has changed (Prensky, 2001).

The members of the Alpha generation were born after 2010, they are completing their primary school education in these years and continue their studies in high schools. They are the ones who are already fully part of the internet, the “touchpad” generation, who from birth define the environment of the digital world. It is made up of “GenCs” who are connected to the internet almost their entire lives. They will make another generation of decision-makers and influence consumption. They are the ones are given phones as children, play on their own tablets, and easily watch videos. In this way, they see the world completely differently, the online space is more realistic for them. Other lifestyle competencies come to the forefront and this is reflected in communication, and its quality deteriorates. Due to this, they have a harder time expressing themselves than the previous generations. In the online world, a different attitude is adopted and later incorporated into the real world. They open up much better. There is a growing tendency for young people to become independent and to manage their lives in more and more areas. While they receive guidance from parents, it is up to them how much the child will become a conscious consumer, but they will have less and less influence, which can take over the “dominance” (Töröcsik, 2013).

According to child psychologist Andrew Fuller, “children cannot stay children for long, they become small consumers at a very young age” (Tari, 2011). For these generations, we are observing that they are registering on social media as users at an increasingly young age. According to a study, 37% of 5-7 years old were already available on Facebook in 2009, 18% of 8-11 years old, and 37% of 12-15 years old follow internet blogs. This can also be explained by the fact that parents do not supervise or regulate their children’s use of the internet (Borbély, 2015).

In light of their consumption, it is clear that belonging to smaller groups performs an important role. These are the so-called reference groups, which have an impact on the group’s population and determine their consumption. It is also possible that belonging to a group is determined by certain requirements, for example, the habits and fashion of the group must be followed. If it is different and if you do not buy the brand that the others do, you may be excluded because it will not be identical to the group (Tobi, 2013). Consumption also performs a role in creating the ideal self-image. The younger generations will buy products that symbolize this self-image. They are then judged by these symbols and their consumption habits (Prónay, 2011).

Smartphones

A few years after the turn of the millennium, research has shown that almost all higher education students had a mobile phone. For the younger age group, it meant only the future and the status funded by their parents (Szántó, 2005).

With the proliferation of smartphones, we can recognize that these devices often reflect the personalities of consumers. The future is marked by technical optimism. The new generation of info communication tools, such as the smartphone or tablet, perform a major role in both the high school and university generation. With these tools becoming equally important for both sexes because they report the status. Young people love to personalize their phones, with things such as brand, color, size being taken into consideration. They are seen as an important part of everyday life and have become a prominent topic of conversation (Bauer, 2005).

In a previous study, universities in Hertfordshire, England, worked together to find out how personality traits are displayed by smartphones with a focus on the iOS and Android operating systems. Research has shown that Apple iPhones are typically owned by the younger generations, who also view their devices as a status symbol. Consumers of Android devices are more extroverted, no matter what device they have (Moscaritolo, 2016). It can also be shown that if someone gets used to the construction and use of a particular device and if they like it, then it is likely that in the future when they buy a new phone, they will choose the same brand (Heszler, 2004).

The world of marketing and advertising has clearly discovered that Generation Z is more easily influenced and used as a tool to get to their parents' money. They know what opportunities a brand has as a status symbol. Following the example of the English research, a Hungarian qualitative survey was also conducted. In-depth interview research highlighted Apple as a good communication tool, but also showed that the Apple product represents status. For the Generation Z, it is not the phone itself that is important, but its smart features such as the internet, social media, and YouTube. So is to be constantly connected, as the English term "always on" also suggests. The novel vision of life from Generation Z carries attitudes like quick reactions, multitasking, a constant presence on social media interfaces. Social fulfillment is experienced in the online space (Ságvári 2008, Törőcsik 2013). Respondents in the sample also said that mobile phones have a positive social role, as they facilitate communication. These brands also contribute with social applications, which are now core functions of smartphones. Tari and Ságvári also agree that for the emerging generation, smartphones will appear as a status symbol. But once again, it is important to emphasize that parents have a big task, as they finance these devices, and not everyone can have an iPhone just because the company is just that cool (Tari, 2013, Ságvári, 2008).

Based on the example of smartphones, we can see that people choose products that contribute to their social role and status. Largely, so that they can show them off to the outside world and demonstrate their status to others.

Social media

In the past, the possession of certain objects and tools was a status symbol, but today it has changed a bit among young people. Property ownership was

supplemented by access and consumption (Kerekes, 2014). In the 2000s, the foundations were laid emergence and widespread use of the internet, infocommunication techniques, newer versions of mobile phones, social networks, big data, and the social economy (Felländer, Ingram, Teigland 2015). Mobile devices are making our lives and communication easier, and online space offers even more opportunities for users to access platforms and services anywhere and at any time (PWC, 2015). This process has also led to the development of the community economy. Social networks and social media have become part of our everyday lives (Dudás, Boros, 2019).

Social media are a platform where people can share their opinions, problems, and discuss them. It allows users to share and exchange information, whether in the form of images, videos, text, audio recordings, or interacting with each other (Siddiqui & Singh, 2016). There is no doubt that the lines between social media and Web 2.0 devices, or “web applications,” are blurring. In general, social media include sites such as Facebook, Twitter, and LinkedIn. They also include media sharing sites such as YouTube and Flickr. Lastly, they encompass creation and publishing tools such as wikis and blogs (Greenhow, 2011). Mobile computing and social media applications revolve around three themes, these characteristics include engaging students through continuous connectivity, facilitating collaborative learning, and enabling authentic learning on the go (Gikas & Grant, 2013). Social media have created a new kind of living space where we can be anyone, put on a mask and escape.

Influencer-activity

Influencer agents are individuals who influence decision-making through their influence, authority, knowledge, social status, or relationships. We know two groups of them, one are the online celebrities, who are typically famous people, advertise brands, or share their thoughts with their followers. It is not necessarily about influencing the personal opinions of the followers in the case of influencers, but rather about controlling their purchasing decisions and habits. While the other group can be called professional opinion leaders who are professionally prepared and independent (Guld, 2020). Those who have more than one million followers are called mega-influencers, and few people in Hungary fall into this category. We are best known for the macro-influencer, which has a few hundred thousand followers. Those with less than a hundred thousand followers are called micro-influencers. They are often related to some special topic, much more committed than those with a larger fan base, because they appear more natural and reliable (Bövösvölgy, 2020).

The concept appeared as early as 1955 when examining the impact of the media. According to a study at the time, people’s opinions were shaped not by the media but by opinion leaders who were the church and secular leaders at the time. The term used today comes from the word to influence, which further implies influencers impacting people (Friesen, Lowe, 2011).

The new interactive medium in which influencer-activity is highly successful provides a widespread consumer access, thereby amplifying its impact (Guld, 2020). These activities are examined by many people from an economic, social, scientific, and marketing point of view. Additionally, it must not be forgotten that their audience also includes young people and students. Their credibility is questionable; we can never be sure that their carefully constructed image is an appearance or reality that they share on social media. Due to this, their work of influencing can also be interpreted as a fake news activity. This is also why the existence of a critical attitude is important (McCorquodale, 2019).

In its more modern form, an influencer can be anyone who has a large number of followers on some social media. Their influencing power can also be measured by the number of followers and likes, activity statistics and access guidelines can be used to determine the influential role and power of a given person. The influencer-agent must be actively present on the platforms of their choice and provide content to their followers at all times.

Of the social media interfaces, YouTube is best for producing longer, more relevant content. A video blog, vlog for short, is video-based user content that allows for personal speaking and engaging dimensions beyond the text. Vloggers are internet camera narrators who can directly address their audience. Perhaps, this is why it is a type of influence that is popular among children (Influenszerekről általában, 2020).

Their presence speeds up the changes and the flow of information, which we do not have time to process. However, there is importance to this information, because we do not necessarily have the real knowledge. For the Z and Alpha generations, the aforementioned contemporary group has a great impact. Also in terms of influencers, it is clear that the generation divide and followers are targeted closer to their age. Lastly, we come to the issue of reverse socialization, where we can observe that the elderly do not necessarily have more knowledge, but the young people are more advanced in many areas, which upsets socialization (Borbély, 2015).

Media literacy

In recent years, media awareness and the development of digital competence have performed a major role in the Hungarian curriculum regulation, this can also be seen in the 2007 National Core Curriculum, which followed the recommendation of the European Parliament and the European Council 2006/962/EC and formulated lifelong learning key competencies (Herzog, 2016). Their spread also took place in the scientific world and created new conceptual categories and areas of education, which can be seen in the figure below. The fields of literacy prescribe development goals according to abilities. The new media literacy is multifaceted, as it has been supplemented with elements of digital, information, and critical literacy.

Media literacy is gaining increasing importance in the 21st century thanks to the digital world and the changing media environment. Media awareness is receiving growing attention both in the academic world and in education. Appropriate media behavior and critical thinking should be encouraged in children from an early age, so that they can move safely and effectively in the diverse media environment later on. Therefore, we interpret the family as the primary arena, but educational institutions also perform a big - if not bigger - role in their formation and development. The current situation, the pandemic, clearly proves that advanced digital competence, a confident presence in the online space, and advanced critical thinking are absolutely necessary. The lightning-quick digital transition forced by external circumstances made me realize even more how important it is for prospective teachers in higher education to have the highest possible knowledge of theoretical and practical ICT tools (Herzog, 2021).

Potter defined media literacy as: „the set of perspectives that we actively use when we interact with mass communication systems and interpret the messages that reach us” (Potter, 2015, p. 25). Both individual and external factors affect this literacy, as shown in Figure 7. Among the individual factors, social skills are the most important because of Internet mass communication and interactivity, thus we become active e-citizens. These individual factors are related to the cognitive, internal thought processes, which, with the existing knowledge and skills, shape us into critical thinkers and make us media aware.

In the 2012 National Core Curriculum, media literacy is one of the priority development areas, it is included among the cross-curricular competencies, and can be defined as an interdisciplinary task. This means that the skills, abilities, and attitudes that belong here must be displayed in everyday education in all 12 grades. The question arises as to how those teachers who previously did not receive adequate knowledge for teaching media literacy during their higher education studies will be able to include it in their everyday education. In addition, media awareness and critical thinking appear as development areas. The goal is for students to meet new media, learn about their tools, and become responsible and conscious participants in the global public. This process is hindered by the fact that students not only rely on personal experiences but also learn about the world through the media, as they spend several hours a day online on social media platforms (Sági, 2006).

The core curriculum defines the following goal of media literacy: students understand the language of new and traditional media, so they become responsible and conscious participants of the public. In addition, it emphasizes learning about the functioning of the media, the mutual relationship between the media and society, and the awareness of the differences between the real and the virtual world (Horváth, 2013, NAT 2012).

Information literacy

The most important key competence of our knowledge society is information literacy. The concept does not only mean digital literacy but includes skills that filter, recognize, and overcome manipulations and effects due to information overload, as well as information search and information management. Anyone with adequate education knows how to find, organize, and utilize information (Varga, 2013). Information literacy includes the recognition, finding, evaluation, and use of information, and selection of information. In addition, the investigation of the authenticity and reliability of information, the ethical rules, and the question of how we communicate, in what form, and how we share information on social media are becoming increasingly important (Cilip, 2011).

We distinguish three models of information literacy. The first model is based on observable behavior and measures different abilities, this is the behaviorist model, which receives a lot of criticism. The second one, the constructivist model, additionally prioritizes critical thinking and independent learning, and is based on learning how to learn. The third model complements the constructivist approach with a relational, critical use of information, and advocates the interaction of the student and the world (Koltay, 2009).

Libraries perform an important role in the process of developing information literacy, as all their services promote this. And librarians must also have above-average general education. Along with the development of information and communication technology, the focus of information literacy education also changes. When information first became digital, librarians focused on computer and database search skills. With the advance of the web, the information environment has become more complex, so the focus of information literacy needs has shifted to conceptual understanding and critical thinking. Effective cognitive level instruction in IL requires librarians who understand and consider the development of students' intellectual stages. In addition, well-designed IL interventions can promote students' intellectual development (Wong, 2010).

21st century development skills include critical thinking, problem solving, communication, and creativity has become an important goal. IL is essential for students to become critical, reflective, and lifelong learners. McCormick wrote in 1983 that „one of the values of formal education is to help us continue our education throughout life, and library education can play a vital role in this process, especially education that teaches us to ask questions” (McCormick, 1983). The practice of effective pedagogy means that „higher education institutions should design learning experiences and student development interventions that focus specifically on the cognitive stage and help students move to the next stage” (Gatten, 2004). A fundamental element of library teaching is the learning acquired by students during their university life. Librarians are well positioned to contribute to the intellectual development of students as they progress. In teaching IL, librarians should work to develop interventions that can promote the alignment of cognitive

skills and improving students' developmental level (Wong, 2010). Basically, during all training, students must be supported in acquiring literacy and navigating through information. The shortest and most efficient way must be found to get from the recognition of the need for information to the reproduction and creative use of the acquired knowledge. Some domestic and international literature deals with how the library and librarians can support the acquisition of digital competence and literacy areas, and the development of skills (Varga, 2008).

Research – PILOT study

During the quantitative research, an online questionnaire was prepared for members of the Z and Alpha genre, which the target group could complete from February 1 to 26. However, in the further results, we can only see the responses of generation Z, as the responses of the younger age group cannot be evaluated. The 13-question PILOT survey was completed by a total of 250 individuals from different age groups within the generation; from 7th grade of elementary school to high school graduate. The respondents are students of Szabolcs-Szatmár-Bereg county, rural grammar schools, vocational grammar schools, and primary schools.

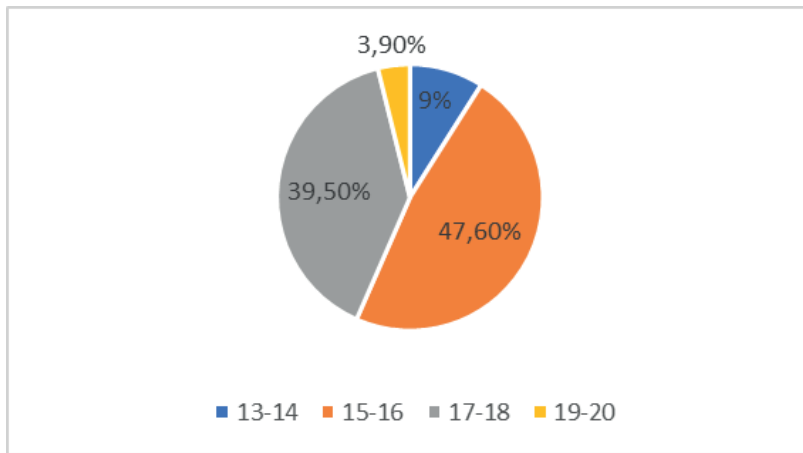

Figure 2. Age distribution

Source: Made by authors

The third figure shows the specific distribution of the age group, with the proportions of 15-16 years old and 17-18 years old standing out, because they form the core of secondary schools.

As expected, the proportion of women is higher at 61.4%, which can be explained by the attitude of the younger generations. The stereotype is that girls pay more attention to their studies and are better than boys in school, who often take things lightly. In the present case, laziness and carelessness may have contributed to this proportion, and boys are reluctant to take on extra-curricular

responsibilities outside of school. Although it should also be mentioned that the high school students are mostly girls.

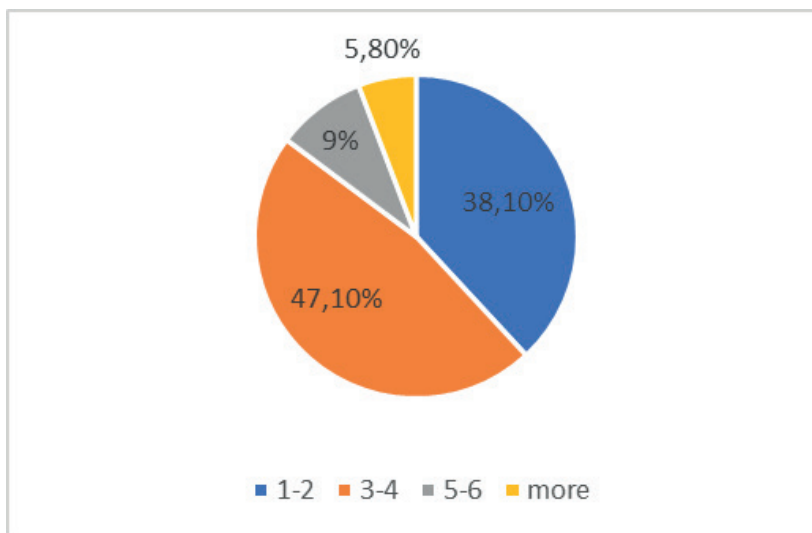

Figure 3. Number of own electronic devices

Source: Made by authors

Surprisingly, 15 people own more than 6 electronic devices, which I personally consider many in this age group. The financial situation of the parents also clearly contributes to this, which I have already explained in more detail in the previous chapter.

Only one of the respondents does not have a smartphone, which is surprising as we are talking about a rural town where students often also come from smaller villages. This shows how much we are experiencing the accelerating time, the development of infocommunication devices, and the launch of newer and newer devices. We can almost say the emerging generation cannot even imagine their lives without the internet and a smartphone.

Figure 4. Importance of buying a smartphone (Likert-scale)

Source: Made by authors

Regarding the purchase of a smartphone, Figure 5 shows how important price, brand, quality, and design are to respondents. It is clear that everyone is informed about the devices online or offline, and the opinions of friends is important. But what qualities are the most important? The majority of responses on the Likert scale ranged from 3 to 5. Price is not the most important thing for the age group, as they are even adjusted to the financial situation of the parents, who finance the children. The brand and design show similar proportions. On the other hand, we see an overwhelming majority in terms of quality, which seems to be the most important attribute when choosing tools.

There was also a question about the telephone services, which shows what features young people use most often. It should be emphasized that the response was never highest in SMS. Internet usage, social media, and music playback are the three highlights that seem to be essential for 70-80% of the respondents.

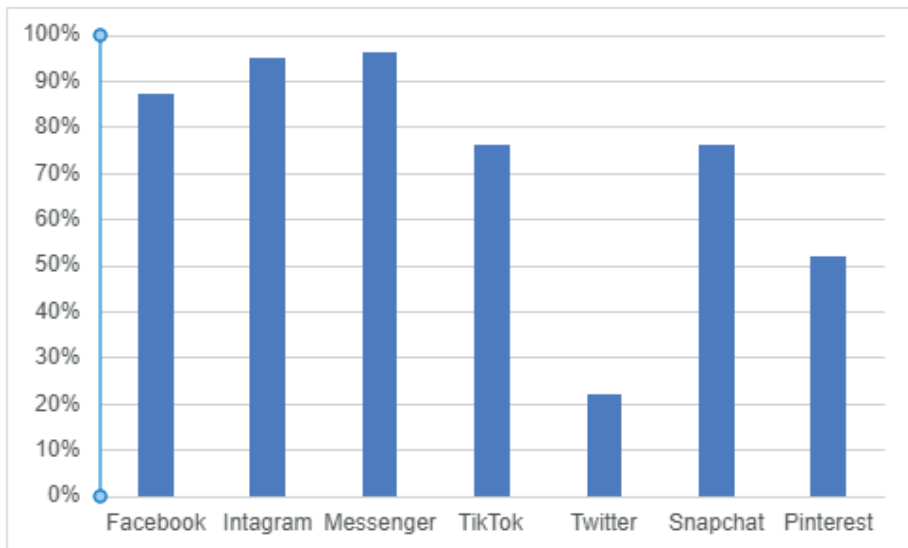

Figure 5. Social media usage

Source: Made by authors

Figure 6 shows the social media that are regularly used by Generation Z and Alpha respondents. As can be seen, a similar proportion of Instagram and Messenger platforms are used by most, followed by Facebook. Most of these apps are all owned by Facebook. The emerging platform called TikTok, formerly known as Musically, is enjoying a growing user base. It can be observed that Twitter is less used among young people. This is not necessarily the case of the generation, but in general it is not a widespread application in Hungary. Respondents also had the opportunity to enter various social media which they actively use on their own. It appears that not everyone knows what social media are, as platforms like Netflix, Google Classroom, have been mentioned.

Many argue about the right amount of time a young person can spend on the internet. The figure below shows that Generation Z and Alpha spend 3-6 hours a day in the digital world. They also say the number of followers and likes is not important. This overturned my hypothesis, which focused on the importance and calculation of these data.

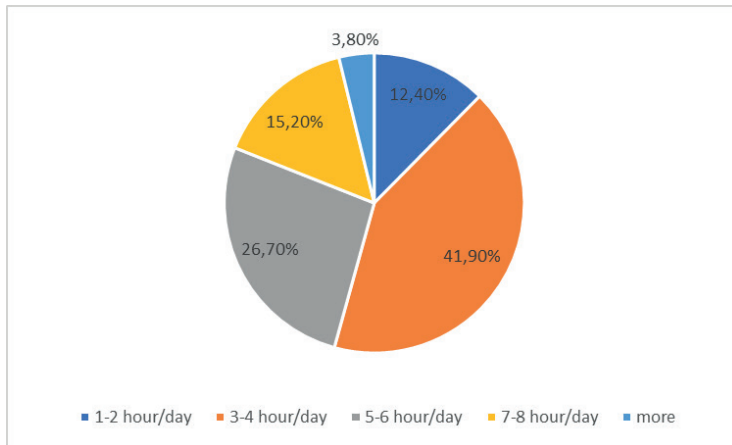

Figure 6. Social media usage hour/day

Source: Made by authors

In the last part of the questionnaire, the focus was on influencers. Young people have been shown to follow opinion leaders on a very wide range of topics; such as sports, music, and fashion. The target group is not aware of the purpose and function of these people, as they could not decide whether to measure a positive or negative impact on the followers. They argue that this is because there are those who have a completely positive influence, we call them professional opinion leaders, while most people who provide online advertising often have a negative image.

But I would like to highlight a few responses in which attention has been drawn to overrated advertising and a sense of responsibility. There are those who say it definitely influences people, as everyone puts themselves in a better light in the digital world, they can even provide a false self-image or a distorted picture of the world.

So, I don't follow flu drugs very much, in fact I use the word basically pejoratively for youtubers who are often pushed down by 10-14 year olds for underage viewers who don't have any criticism of the elders who have built a personal cult around them for the sake of making money. throat. (18 years old boy)

Show that tangible assets are important in life and who has how many likes and followers (17 years old boy)

I think it's important to follow flu drugs that have positive effects. An example of such an effect is spelling. This is because we can even learn a lot from reading the content shared by the flu. However, if the words are not spelled correctly, they can even be incorrectly fixed and have a negative effect. (17 years old girl)

They get a big profit without investing in real work, for which others work long hours. (18 years old boy)

It's good because there's someone to occupy people. (17 years old boy)

Reading these thoughts, we can really think about what is good for the emerging generation. The majority of respondents consciously provided feedback that they are not affected by an influencer. This answer is very similar to the ratio of followers to likes. Then, I would like to ask two questions: why are there more apps that can track who, when, followed, liked, blocked, etc. and why do so many people download these apps?

Summary

As we can see, smartphones are performing an increasingly important role in the lives of the Z and Alpha generations in which the “lovemark” character is strongly present. With prestige products, the desired image is easily achieved and transmitted in the digital world. The prevalence of influencers among young people, which can be considered a new profession in the 21st century, provides a great basis for sharing. It includes several important questions that were also raised in the questionnaire. How good is it to observe a person’s behavior and accept his or her opinion? What is the responsibility of an influencer these days? Who says who can tell us what is right, what is true? How much impact is the one who is louder and has more followers having?

In this connection, I would like to quote the thoughts of Csaba Kajdi, “Cyla”:

We live in an age when we are told what is right, what is good, what is truth. You either agree with that, or if you don't, you are an enemy. [...] We are frustrated, we hate, we hate something different every week, and although this is not a political conversation, it gives us so many negative waves, and we think that should be our opinion, because He said... (Csaba Kajdi)

References

- András, K. (2014). Generációk, munkaerőpiac és a motiváció kérdései a 21. században. *Human Researches Magazin*. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi66o-S9bT6Ah-VRlosKHW68BTEQFnoECBIQAQ&url=https%3A%2F%2Fneemt-lk-forr.com%2Fen%2Fuj-konyvek8ih73422t8p&usg=AOvVaw2fp0EqNP2Z28ZZBT-Th5HXX>.
- Bauer, H., Reichardt, T., Barnes, S., & Neumann, M. (2005). Driving Consumer Acceptance of Mobile Marketing: The Theoretical Framework and Empirical Study, *Journal of Electronic Commerce Research*, 6(3), 181–191.
- Borbély H. (2015). *Az Y és a Z generáció és a technológia legújabb vívmányai Fogyasztói magatartásuk elemzése a műszaki cikkek tekintetében* [Thesis, Budapesti Gazdasági Főiskola]. http://dolgozattar.repozitorium.uni-bge.hu/3868/1/SZAKDOLG_Borb%C3%A9ly_Henrietta.pdf.

- Bővösvölgy. (2020). Influenzerekről általában. *Bővösvölgy*, 5-10. https://buvosvolgy.hu/tudastar/cikk/Influenzerekről_általában.
- Cilip. (2011) *Information literacy: definition*. Cilip. <http://www.cilip.org.uk/getinvolved/advocacy/information-literacy/Pages/definition.aspx>.
- Csepeli Gy., Kígyós É., & Popper P. (2006) *Magára hagyott generációk – Fiatalok és öregek a XXI. században*. Saxum Kiadó.
- Dudás, G., & Boros, L. (2019). A közösségi gazdaság (sharing economy) definiálásának dilemmái. *Tér és Társadalom*, 33(1), 107–130. <https://doi.org/10.17649/TET.33.1.3058>.
- Duga, Zs. (2013). *Tudomány és a fiatalok kapcsolata – irodalomkutatás* [Doctoral dissertation, Pécsi Tudományegyetem]. https://ktk.pte.hu/sites/ktk.pte.hu/files/images/szervezet/intezetek/mti/duga_tudomany_es_a_fiatalok_kapcsolata_-_irodalomkutatás_2013.pdf.
- Európai Bizottság. (2014). *Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról*. Luxembourg. https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/information/publications/brochures/2014/the-eu-explained-regional-policy-making-europes-regions-and-cities-more-competitive-fostering-growth-and-creating-jobs.
- Felländer, A., Ingram, C., & Teigland, R. (2015). Sharing economy – Embracing change with caution. *Näringspolitiskt Forum Rapport*, 11, 1–70. <https://www.semanticscholar.org/paper/THE-SHARING-ECONOMY-EMBRACING-CHANGE-WITH-CAUTION-Fell%20C3%A4nder-Ingram/4740d0c-80c6a4a623f5d73d8a1a30d5896bbc628>.
- Friesen, N., & Lowe, S. (2011). The questionable promise of social media for education: connective learning and the commercial imperative. *Journal of Computer Assisted Learning*, 28(3), 1–12. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2011.00426.x>.
- Gatten, J. N. (2004). Student psychosocial and cognitive development: theory to practice in academic libraries. *Reference Services Review*, 32(2), 157–163. <https://doi.org/10.1108/00907320410537676>.
- Gikas, J., & Grant M. M. (2013). Mobile computing devices in higher education: Student perspectives on learning with cellphones, smartphones & social media. *The Internet and Higher Education*, 19, 18-26. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2013.06.002>.
- Gil, L. A., Kwon, K. N., Good, L. K., & Johnson, L. W. (2012). Impact of self on attitudes toward luxury brands among teens. *Journal of Business Research*, 65(10), 1425–1433. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.10.008>.
- Greco, K. (2018, October 5). Influenzerek. *Élet És Irodalom*, 62(40). <https://www.es.hu/cikk/2018-10-05/grecso-krisztian/influenzerek-.html>.
- Greenhow C. (2011). Youth, Learning, and Social Media. *Journal of Educational Computing Research*, 45(2), 139–146. <https://doi.org/10.2190/EC.45.2.a>.
- Guld Á. (2020, June 19). A B2B influenzeszer kampányok olyan értékeket közvetítenek, mint az innováció, a közösségiség, az interakció, a bizalom, a nyíltság

- és a kölcsönös felelősségvállalás. *HelloBiznisz*. <https://hellowbiznisz.hu/markaepites-es-influencer-interjutorozat-guld-adam/>.
- Herzog, Cs. (2016). A médiatudatossággal kapcsolatos nevelés iskolai gyakorlata – dokumentumelemzés. *Edukacja – Technika – Informatyka*, 1(15), 269–279. <http://dx.doi.org/10.15584/eti.2016.1.37>.
- Herzog, Cs. (2021) Pillanatkép a médiaműveltség hazai helyzetéről 2020-ban. In K. Eszterházy (Ed.), *Agria Média 2020*. (pp. 9–23). Egyetem Líceum Kiadó. <https://doi.org/10.17048/AM.2020.9>.
- Heszler R. (2004). Laza célcsoport, szerintem. A fiatalok, mint vásárlók. *Figyelő*, 48(52-53), 38–39.
- Holfmeister-Tóth Á. (2014). *A fogyasztói magatartás alapjai*. Akadémiai Kiadó.
- Horváth, Zs. (2013) A médiatudatosságra nevelés. Tények, reflexiók, példák. In V. Nagy-Király (Ed.), *Médiatudatosság az oktatásban* (pp. 17–24). OFI.
- Isaksen, K. J., & Roper, S. (2012). The Commodification of Self-Esteem: Branding and British Teenagers. *Psychology & Marketing*, 29(3), 117–136. <https://doi.org/10.1002/mar.20509>.
- Islam, T., Wei, J., Sheikh, Z., Hameed, Z., & Azam, R. I. (2017). Determinants of compulsive buying behavior among young adults: The mediating role of materialism. *Journal of Adolescence*, 61(1), 117–130. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.10.004>.
- Kerekes S. (2014, September 8). Enyém, tiéd, miénk – Birtoklás helyett megosztás. *Recity*. <https://recity.hu/enyem-tied-mienk-birtoklas-helyett-megosztas/>.
- Koltay, T. (2009). Médiaműveltség, média-írástudás, digitális írástudás. *Mediakuto*. https://mediakutato.hu/cikk/2009_04_tel/08_mediamuveltseg_digitalis_iras_tudas.
- Kotler P. – Keller K. (2012). *Marketingmenedzsment*. Akadémia kiadó.
- La Ferle, Carrie & Chan, Kara. (2008). Determinants for materialism among adolescents in Singapore. *Young Consumers*, 9(3), 201–214. <https://doi.org/10.1108/17473610810901633>.
- Malhotra K. N., & Simon J. (2009) *Marketingkutatás*. Akadémia kiadó. <https://doi.org/10.1556/9789630598675>.
- McCormick M. (1983). Critical Thinking and Library Instruction. *RQ*, 22(Summer), 339–342.
- McCorquodale, S. (2019). *How social media influencers are shaping our digital future*. Bloomsbury Business.
- Moscaritolo, A. (2016, November 23). Liar, iPhone on Fire? Report Says Android Users More Honest. *PcMag*. <https://www.pcmag.com/news/liar-liar-iphone-on-fire-report-says-android-users-more-honest>.
- Mura L., & Lincényi M. (2015). *Základy marketingu*. Tribun.
- Nicholas, D., Rowlands, I., Clark, D., & Williams, P. (2011). Google Generation II: web behaviour experiments with the BBC. *Aslib Proceedings*, 63(1), 28–45.

- Opree, S. J., Buijzen, M., Van, E. A., & Valkenburg, P. M. (2014). Children's Advertising Exposure, Advertised Product Desire, and Materialism: A Longitudinal Study. *Communication Research*, 41(5), 717–735. <https://doi.org/10.1177/0093650213479129>.
- Potter, W. J. (2015). *Media literacy*. SAGE Publications.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1–6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>.
- Prónay Sz. (2011). A fogyasztás, mint az identitás (ki)alakítója. *Marketing & Menedzsment*, 45(3), 21–31. <https://journals.lib.pte.hu/index.php/mm/article/view/548>.
- PWC. (2015, November 10). Osztoznak vagy fosztoznak? A sharing economy térnyerése. PWC. https://www.pwc.com/hu/hu/sajtoszoba/2015/sharing_economy.html.
- Sági, M. (2006). A fiatalok szabadideje és a média. In Gabos E. (Ed.), *A média hatása a gyermekekre és fiatalokra* (pp. 140–149). Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Magyar Egyesület.
- Ságvári B. (2008). Az IT-generáció – Technológia a mindennapokban: kommunikáció, játék és alkotás. *Új Ifjúsági Szemle*, 6(4), 47–56.
- Siddiqui, S., & Singh T. (2016). Social Media its Impact and Positive and Negative Aspects. *International Journal of Computer Applications Technology and Research*, 5(2), 71–55. <https://doi.org/10.7753/IJCATR0502.1006>.
- Solomson M., Bamossy G., Askegaard S., & Hogg M. (2006). *Consumer Behaviour*. Prentice-Hall Inc.
- Szakál F., & Józsa L. (2018). A 21. század fogyasztója, avagy mi a fontos a fogyasztónak a modern világban. In A. Reisinger (Ed.), "Kulturális gazdaság". Kautz Gyula Emlékkonferencia elektronikus formában megjelenő kötete (pp. 1-16). Széchenyi István Egyetem.
- Szántó Sz. (2005). „Mondd marketing, van még esélyed?” avagy betekintés a fiatalok fogyasztói magatartásába. In *Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Főiskolai Kar Szakmai Füzetek* (pp. 102-111). Budapesti Gazdasági Főiskola.
- Szűcs R. S. (2010). A minőség csak ezüstérmes? Márkaerő és a fiatalok racionális fogyasztói magatartásának összefüggései, *Economica*, 1, 70–77.
- Tari A. (2011). *Z generáció*. Tercium Kiadó.
- Tari A. (2013). *Ki a fontos: Én vagy én*. Tercium Kiadó. Törőcsik M. (2013). *A Dél-Dunántúlon élő 15-29 éves fiatalok jellemzői (a tudomány iránti érdeklődés, informálódás, online magatartás, szabadidő, médiahasználat, értékek) – kutatási jelentés*. Pécsi Tudományegyetem. <https://docplayer.hu/17929484-Tamop-4-2-3-12-1-konv-2012-0016-tudomanykommunikacio-a-z-generacionak-projektvezeto-dr-torocsik-maria-pte-ktk-egyetemi-tanar.html>.
- Törőcsik M., & Szűcs K. (2012). *A fiatalok fogyasztása, tartalomfogyasztása – irodalomkutatás. Tudománykommunikáció a Z generációnak*. Pécsi Tudományegyetem.

- Varga K. (2013). *Az információtól a műveltségig: Az információs műveltség alapjai*. L'Harmattan, Budapest.
- Varga K. (ed.). (2008). *A 21. század műveltsége: E-könyv az információs műveltségről*. PTE FEEK Könyvtártudományi Intézet. <http://mek.niif.hu/06300/06355/html/menu.htm>.
- Vincze D. (2016). A Z generáció státuszfogyasztása szociológiai és marketing megközelítésben. *EMOK XXII. Országos Konferencia – Hitelesség és értékorientáció a marketingben*.
- Vincze, D. (2016). A Z generáció státuszfogyasztása szociológiai és marketing megközelítésben. In A. Fehér (Ed.), *EMOK XXII. Országos konferencia 2016 Tanulmánykötet: Hitelesség és értékorientáció a marketingben* (pp. 781–492). Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Debrecen, Magyarország.
- Wills, J., Storcksdieck genannt Bonsmann, S., Kolka, M., & Grunert, K. (2012). European consumers and health claims: Attitudes, understanding and purchasing behaviour. *Proceedings of the Nutrition Society*, 71(2), 229–236. <https://doi.org/10.1017/S0029665112000043>.
- Wong, G. K. W. (2010). Facilitating Students' Intellectual Growth in Information Literacy Teaching. *Reference & User Services Quarterly*, 50(2), 114–118. <https://doi.org/10.2307/20865377>.

Dóra Szabó

Uniwersytet w Debreczynie, Węgry
E-mail: szabo.dora@arts.unideb.hu
ORCID: 0000-0002-1547-2073

Erzsébet Dani

Uniwersytet w Debreczynie, Węgry
E-mail: dani.erszebet@arts.unideb.hu
ORCID: 0000-0002-8771-8335

Smartfony i media społecznościowe jako symbol statusu Gen Z

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.005>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przystany: 13 V 2022

Zaakceptowany: 1 IX 2022

Dóra Szabó jest studentką programu doktoranckiego z zakresu Nauk o Edukacji i Kulturze na Uniwersytecie w Debreczynie (Węgry). W 2020 r. została nauczycielem języka i kultury niemieckiej oraz nauczycielem bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Podczas swoich studiów uniwersyteckich zaczęła odkrywać technologie informacyjno-komunikacyjne, kompetencje cyfrowe oraz kompetencje cyfrowe przyszłych nauczycieli w oparciu o informacje online, fałszywe wiadomości. Jej pole badawcze koncentruje się na przyszłych nauczycielach i ich postawie cyfrowej, umiejętnościach edukacji cyfrowej. Głównym pytaniem jest, jaki wpływ na edukację mają fałszywe wiadomości i wpływowe osoby.

Dani Erzsébet jest profesorem nadzwyczajnym z habilitacją na Uniwersytecie w Debreczynie (Węgry). Kierownik Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej i dyrektor Biblioteki Powiatowej Bács-Kiskun. Jej tematy badawcze to: czytanie badań/cyfrowe narracje czytania, upowszechnianie wyników naukowych, tożsamość kulturowa i historia instytucji w Basenie Karpackim.

S

łowa kluczowe: symbol statusu; smartfon; media społecznościowe; umiejętność korzystania z mediów; influencer

S

treszczenie: Smartfony wytworzyły nowe nawyki i wzorce zachowań i są obecnie najbardziej rozpowszechnionym narzędziem informacyjno-komunikacyjnym. Pojawiają się również jako symbole statusu wśród pokoleń Z i Alpha. To narzędzie odgrywa ważną rolę w życiu młodego pokolenia i ma wpływ na platformy mediów społecznościowych, co doprowadziło do dalszych pytań. To szczególnie ważny temat w dzisiejszych czasach, ponieważ o obszar świadomości

medialnej dba nie tylko rodzina, ale także instytucje edukacyjne, które przyczyniają się do promocji świadomego korzystania. Wykorzystano ankietę PILOT, aby określić, w jaki sposób uczniowie odnoszą się do swoich telefonów. Ta ankieta była właściwym wyborem, ponieważ jest jednym z fundamentów edukacji w zakresie właściwego zachowania medialnego i krytycznego myślenia. W trakcie badania zapytano młodych ludzi w wieku 13-19 lat, co myślą o symbolach statusu, w jaki sposób odnoszą się do swoich smartfonów, jaką rolę pełnią w mediach społecznościowych, gdy spotykają się z wieloma influencerami.

Dóra Szabó

Universität Debrecen, Ungarn

E-mail: szabo.dora@arts.unideb.hu

ORCID: 0000-0002-1547-2073

Erzsébet Dani

Universität Debrecen, Ungarn

E-mail: dani.erszebet@arts.unideb.hu

ORCID: 0000-0002-8771-8335

Smartphones und soziale Medien als Symbol des Gen-Z-Status

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.005>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 13 V 2022

Angenommen: 2 IX 2022

Dóra Szabó ist Doktorandin im Bereich der Bildungs- und Kulturwissenschaften an der Universität Debrecen in Ungarn. Seit 2020 unterrichtet sie in deutscher Sprache und Kultur sowie Bibliothekswissenschaft und wissenschaftlicher Information. Während ihres Studiums begann sie die Informations- und Kommunikationstechnologien, die digitalen Kompetenzen und die digitalen Kompetenzen der künftigen LehrerInnen in Anlehnung an die online Angaben und die falschen Informationen (Fake news) zu ergründen. Ihr Interesse konzentriert sich auf die künftigen LehrerInnen und ihren digitalen Hintergrund sowie die Fertigkeiten der digitalen Bildung. Die Hauptfrage bezieht sich darauf, was für einen Einfluss auf die Bildung die falschen Informationen und die einflussreichen Personen haben.

Dani Erzsébet ist habilitierte Professorin an der Universität Debrecen in Ungarn, Leiterin des Instituts für Bibliothekswissenschaft und Wissenschaftliche Information sowie der Kreisbibliothek Bács-Kiskun. Ihr Forschungsinteresse bezieht sich auf das Lesen von Untersuchungen, die digitale Narration des Lesens, die Freistellung von Forschungsergebnissen, die kulturelle Identität und die Geschichte der Institutionen im Karpatenbecken.

S **tichworte:** Statussymbol; Smartphone; soziale Medien; Fertigkeit, die Medien zu nutzen; Influencer

Z **usammenfassung:** Die Smartphones führten zur Entstehung von neuen Gepflogenheiten und Mustern von Verhaltensweisen und gelten heutzutage als das meist verbreitete Informations- und Kommunikationswerkzeug. Sie erscheinen auch als Statussymbole in den Generationen Z und Alpha. Dieses Werkzeug spielt eine wichtige Rolle im Leben der jungen Generation

und beeinflusst die Plattformen der sozialen Medien, was zu weiteren Fragen führte. Es ist ein besonders heikles Thema heute, denn der Bereich des Medienbewusstseins umfasst nicht nur die Familie, sondern auch die Bildungseinrichtungen, die zur Verbreitung einer bewussten Nutzung beitragen. Man benutzte die Umfrage PILOT, um zu bestimmen, wie die Schüler ihre Handys betrachten. Sie war eine gute Wahl, weil sie eines der Fundamente der Bildung im Bereich des geeigneten Medienverhaltens und des kritischen Denkens ist. Während der Untersuchung fragte ich die jungen Leute im Alter von 13 bis 19 Jahre, was sie von den Statussymbolen denken, wie sie ihre Smartphones betrachten, welche Rolle sie in den sozialen Medien spielen, wenn sie sich mit vielen Influencern treffen.

Tomasz Dreikopel

Universität Ermland-Masuren in Allenstein, Polen. Institut für Philosophie

E-Mail: tomasz.dreikopel@uwm.edu.pl

ORCID ID: 0000-0001-7529-3037

E

Erörterungen zur Habsucht (*ἀνελευθερία*, *illiberalitas*) als Laster in *Aristotelis de virtutibus libellus* von Franz Tidicaeus

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.006>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 10 VII 2022

Angenommen: 12 VIII 2022

Dr. Tomasz Dreikopel arbeitet als wissenschaftlicher Mitarbeiter im Institut für Philosophie der Universität Ermland-Masuren in Allenstein. 1999 erwarb er den Magistertitel an der Fakultät für Geisteswissenschaften der Nikolaus-Kopernikus-Universität in Thorn, 2008 den Dokortitel an der Philologischen Fakultät derselben Universität. Sein Forschungsinteresse bezieht sich u.a. auf die altertümliche Philosophie und ihre breite Rezeption vor allem in den akademischen Gymnasien Danzigs und Thorns an der Wende vom 16. zum 17. Jahrhunderts. Er ist Autor von etlichen Publikationen u.a. in den Zeitschriften „Nowy Filomata“, „Rocznik Toruński“, „Szkice Humanistyczne“, „Folia Toruniensia“, „Humanistyka i Przyrodoznawstwo“ sowie in einigen Sammelbänden. Zu ihnen gehören vor allem: (2005) Wizerunek Protagorasa z Abdera w Platońskim dialogu Protagoras [Das Bild des Protagoras von Abdera im platonischen Dialog „Protagoras“] (309a-348a), W W. Wróblewski (hrsg.), W kręgu Platona i jego dialogów [Im Kreis Platons und seiner Dialoge] (S. 103-105); (2010) *Recepcja poglądów etycznych Arystotelesa w Isagoge ethica i Aristotelis de virtutibus libellus Franciszka Tidicaeus* [Die Rezeption der ethischen Konzepte des Aristoteles in „Isagoge ethica“ und „Aristotelis de virtutibus libellus“ von Franz Tidicaeus]; (2015) *Szczodrość jako wartość moralna w Etykach Arystotelesa [Die Großzügigkeit als Tugend in den „Ethiken“ des Aristoteles]*, W I. Matusiak-Kempa und A. Naruszewicz-Duchlińska (hrsg.), *Idee i wartości w języku i kulturze [Die Ideen und Werte in der Sprache und Kultur]* (S. 44-51); (2019) *Łaciński przekład rozprawki Pseudo-Arystotelesa Περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν Franciszka Tidicaeus, profesora Gimnazjum Akademickiego w Toruniu [Die lateinische Übersetzung des Textes von Pseudo-Arystoteles Περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν von Franz Tidicaeus, Professor des Akademischen Gymnasiums in Thorn]*, Folia Toruniensia 19, S. 155-162.

S

Stichworte: Aristoteles; Pseudo-Aristoteles; Franz Tidicaeus; altertümliche Ethik; Kopernikus-Bücherei

Zusammenfassung: Der Beitrag schildert die Erwägungen zur Habsucht als Laster, welche in dem 1609 in Leipzig erschienenen Werk *Aristotelis de virtutibus libellus* von Franz Tidicaeus, dem zeitgenössischen Professor des Akademischen Gymnasiums in Thorn, veröffentlicht wurden. Das Werk des Thorner Gelehrten enthält eine gründliche und gelehrte Exegese des Beitrags des Aristoteles Über die Tugenden und Laster. Der Vergleich des uns interessierenden Abschnittes des Kommentars mit dem Inhalt von drei ethischen Traktaten des Aristoteles lässt keinen Zweifel daran, dass die Erläuterungen Tidicaeus' über das genannte Laster die Morallehre des griechischen Vorgängers widerspiegeln und als Ausgangspunkt und zugleich das grundlegende Ziel seiner Erwägungen gelten.

Das 1609 in Leipzig veröffentlichte Werk *Aristotelis de virtutibus libellus* von Franz Tidicaeus (Dreikopel, 2021), Professor für Philosophie im Akademischen Gymnasium in Thorn, ist ein umfangreicher Kommentar (239 Seiten in octavo) zum Beitrag *Περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν* (*De virtutibus et vitiis – Über die Tugenden und Laster*), der Aristoteles von Stagira zugeschrieben wurde (Tidicaeus, 1609)¹. In der besagten Bearbeitung findet man nicht nur die ausführlichen Erläuterungen des Thorner Gelehrten zu den Erwägungen eines anonymen Autors, sondern auch den griechischen Text des Werkes und seine lateinische Übersetzung (Dreikopel, 2019). Die Erläuterungen des Kommentators haben einen geordneten Charakter und werden in zwei Hauptteile gegliedert. Im ersten Teil führt Tidicaeus jeweils einen entsprechenden Teil des griechischen Textes und die eigene lateinische Übersetzung an und erklärt die Begriffe der einzelnen *virtutum* und *vitiiorum* (Tidicaeus, 1609, B4-G4). Im zweiten Teil untersucht er dagegen ausführlich *de singularibus virtutum et vitiiorum officiis, proprietatibus et adiunctis* (Tidicaeus, 1609, B4-G4), indem er wieder auf den Beitrag des Pseudo-Aristoteles rekurriert und – was zu betonen ist – seine Disposition konsequent beibehält. Es ist aber zum einen darauf hinzuweisen, dass *Aristotelis de virtutibus libellus* als eine Kurzfassung bzw. eine Paraphrase der *Nikomachischen Ethik* des Aristoteles betrachtet werden kann, daneben dass sich der Autor des Kommentars nicht nur auf die Autorität des griechischen Philosophen beruft, sondern auch neben dem Stagiriten auch einige altertümliche, christliche und neuzeitliche Autoren zitiert, indem er zugleich die eigenen Erwägungen um die Anspielungen auf die modernen Zeiten und die Beispiele aus den Lebensläufen von historischen Persönlichkeiten ergänzt (Tidicaeus, 1609, B4-G4).

Im Beitrag Über die Tugenden und Laster, dessen Inhalt sowie – wie bereits erwähnt – Disposition als Ausgangspunkt für die Erläuterungen von Tidicaeus in *Aristotelis de virtutibus libellus* gelten, formuliert der anonyme Autor zunächst die Definitionen und beschreibt dem Leser anschließend die Bestimmung der acht

¹ Öffentliche Wojewodschaftsbibliothek – Kopernikus-Bücherei in Thorn, Sign. 108952 B. 80 2032, Bl. A1-P8.

einzelnen Tugenden (ἀρεταί)² und der acht Laster (κακίαι)³ in der menschlichen Seele. Von Bedeutung ist, dass der Katalog der besagten Tugenden und Laster völlig mit jenem zusammenhängt, den wir in jedem der drei Ethiktraktate des Aristoteles finden können, und zwar in der *Nikomachischen Ethik*, der *Eudemischen Ethik* und der *Großen Ethik*. Es ist aber zugleich darauf hinzuweisen, dass sich der Autor des Beitrags im Unterschied zum Philosophen von Stagira im Hinblick auf jede der besprochenen Tugenden auf die Schilderung nur von diesem Laster konzentriert, das im Falle des Mangels (ἔλλειψις) an einer bestimmten Tugend zustande kommt. In der uns interessierenden Bearbeitung wird die Habsucht (ἀνελευθερία) zu einem Laster (κακία ἠθικῆ), weil sie den Mangel an Freigebigkeit (ἐλευθεριότης) darstellt, die als eine dauerhafte Disposition (ἔξις) in der Doktrin des Aristoteles den erwünschten Zustand der Mäßigung (μεσότης) schafft, d.h. davon zeugt, dass man die besagte Tugend (ἀρετή) besitzt und praktiziert (Dreikopel, 2015, 47). Bevor wir zu den Erwägungen des Thorner Professors in Bezug auf die Habsucht übergehen, sollte noch darauf hingewiesen werden, dass Aristoteles dieses Laster für unverbesserlich (ἀνίατος) hielt, was eigentlich den habgierigen Menschen daran hinderte, sein Verhalten zu verbessern und zugleich die Tugend als eine erwünschte dauerhafte Disposition zu erlangen (Dreikopel, 2015, 48).

Die Definition der Habsucht, die im Text des Pseudo-Aristoteles genannt wurde, lautet wie folgt: *Die Habsucht ist ein Laster der Seele, durch das [die Menschen] nach den Gewinnen von allen Seiten greifen* (ἀνελευθερία δ' ἐστὶ κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ὀρέγονται τοῦ πανταχόθεν κέρδους) (Aristoteles, 1960; Pseudo-Aristoteles, 2002, 1250a). Die in *Aristotelis de virtutibus libellus* angenommene Ordnung verursacht, dass Tidicaeus in seinen Erläuterungen sofort *in medias res* übergeht und bestimmt, dass das besagte Laster auf einer übertriebenen Sparsamkeit gründet bzw. darauf beruht, dass man die Schuldigkeit nicht auszahlt. Ein solches Verhalten erlaubt uns einen allzu geizigen Mann zu erkennen. Einerseits meidet er die Ausgaben, nimmt andererseits die Güter an, die er nicht nehmen sollte, und akzeptiert alle Art von der Geldgewinnung, mit derer Hilfe er sich um den eigenen Vermögensstand kümmern kann. Der Geiz oder die Vorliebe fürs Haben (*avaritia seu amor habendi*), was der Kommentator besonders hervorhebt, beruht darauf, nicht zu geben und nicht zu zahlen, und die Habsucht (*illiberalitas*) verbindet sich dagegen damit, sich des Gebens, aber auch des Nehmens und des sich Aneignens von Gütern, die uns nicht gebühren, zu enthalten. Die Habsucht kennzeichnet gewöhnlich die niederträchtigen Leute, die alle Hoffnung und alles Vertrauen in Geld umrechnen und erkennen, dass es ihnen Sicherheits- bzw. Stabilisierungsgefühl geben kann. Solche Personen spüren kein Mitleid mit den Ärmeren und helfen keinem im Notfall. Aus Vorliebe fürs Geld (φιλαργυρία) werden sie geizig gegenübereinander, auch

² Der anonyme Autor nennt die folgenden Tugenden: *Vernunft* (φρόνησις), *Sanftmut* (πράσις), *Mut* (ἀνδρεία), *Mäßigung* (σωφροσύνη), *Beherrschung* (ἐγκράτεια), *Gerechtigkeit* (δικαιοσύνη), *Freigebigkeit* (ἐλευθεριότης) und *Großzügigkeit* (μεγαλοψυχία).

³ Als Laster erscheinen im Gegensatz zu den obigen Tugenden *Leichtfertigkeit* (ἀφροσύνη), *Heftigkeit* (ὀργυλότης), *Feigheit* (δελία), *Unzüchtigkeit* (ἀκολασία), *Unbeherrschtheit* (ἀκράτεια), *Ungerechtigkeit* (ἀδικία), *Habsucht* (ἀνελευθερία) und *Kleinmut* (μικροψυχία).

wenn es um die notwendigsten Güter wie Nahrung oder Kleidung geht. Kurze Erläuterungen, die der Thorner Gelehrte der Definition der Habsucht widmet, begründet er mithilfe von Zitaten aus der altertümlichen Literatur. In einem der erhaltenen Abschnitte schildert der Komödiendichter Menander das Handeln der geizigen Leute: *Der Geiz (πλεονεξία) ist das größte Unglück der Sterblichen. Denn wenn sie sich bemühen, das, was dem Nächsten angehört, zu dem, was sie schon besitzen, hinzuzufügen, erleiden sie Niederlage, täuschen sich in der Hoffnung und vermehren die fremden Güter durch die eigenen (übers. nach: Menander, 1959, Abschnitt 499).* Beim Tragödiendichter Euripides lesen wir die Worte, die sich auf das Verhalten jener Personen beziehen, derer Habsucht dazu führt, dass sie gegen sich selbst wirken: *Wenn jemand eine Freude spürt, dass er zu Hause reich ist, und wenn er dagegen seinen Magen bzw. seine eigene Neigung betrügt, so dass er seinen Körper abschwächt, so finde ich, dass ein solcher Mann dazu bereit wäre, die Statuen der Götter zu berauben, und dass er von Natur her Feind seiner Nächsten ist (übers. nach: Nauck, 1869, Abschnitt 330).*

Diese Erwägung, die sich direkt auf die Eigenschaften und Anzeichen für Habsucht (*illiberalitatis proprietates et adiuncta*) bezieht, beginnt Tidicaeus mit der Feststellung, dass sich das Wesen sowohl der Großzügigkeit als auch der Habsucht entweder im Geben oder im Nehmen widerspiegelt. Diese Bemerkung ist insofern wichtig, als – dem Autor zufolge – abhängig davon, wie die Änderung in der Ausführung der besagten Tätigkeit zustande kommt, unterschiedliche Arten der Habsucht entstehen, die Pseudo-Aristoteles im beschriebenen Text konstatiert⁴. Ein ähnliches Konzept findet man im ersten Buch der *Großen Ethik* des Aristoteles: *Wir unterscheiden dagegen mehrere Formen des Geizes, z.B. wir nennen die einen Geizhalse, die anderen Knauser oder auch Geizkragen (Aristoteles, 2002b, 1192a).* Der Philosoph von Stagira nennt die Geizhalse und Knauser, die durch den Widerwillen gegen das Geben oder Leihen einer Sache bestimmt werden und sich im Nehmen durch den Überfluss auszeichnen. Die Formen des Geizes bestimmt man nicht nur mithilfe von unterschiedlichen Namen, sondern sie unterscheiden sich voneinander durch Eigenschaften (*proprietates*). Der Kommentator führt zahlreiche Bezeichnungen an, mit denen man im altertümlichen Griechenland jene Personen bezeichnete, die dem Laster, d.i. der Habsucht ergeben waren. Wir erfahren demnach, dass die allzu sparsamen Personen mit verschiedenen Begriffen im Umfeld des Begriffs „Geizhals“ (κυμνοπρίστης und κίμβιξ) bezeichnet wurden. Dagegen wirkten die Wucherer so, als ob sie auf die Waage die kleinsten

⁴ *Die Habsucht offenbart sich in drei Formen: als schmutzige Gier nach Gewinnen (αίσχροκερδία), als Knauserie (φειδωλία), als Geiz (κίμβεια). Die schmutzige Gier nach Gewinnen verleitet dazu, dass die Leute nach Gewinn streben, und eine große Bedeutung den schändlichen Gewinnen beimessen. Die Knauserie führt dazu, dass die Leute die Geldausgaben meiden, um nur das zu bezahlen, was notwendig ist. Der Geiz verleitet dagegen dazu, dass die Leute zwar Geld ausgeben, aber nur teilweise und mit Bosheit. Meistens leiden sie auch, weil sie die Schuldigkeit nicht zu entsprechendem Zeitpunkt bezahlen. Die Habsucht charakterisiert sich dadurch, dass der Mensch das Geld allzu sehr schätzt, die Schande nirgendwo, wo Gewinne in Frage kommen, sieht, im Leben unterwürfig, niederträchtig und gemein handelt. Ihm sind die Großzügigkeit und Freigebigkeit fremd. Die Habsucht begleitet überdies die Pedanterie, Unzufriedenheit, Kleinlichkeit, Niederträchtigkeit, keine Mäßigung, ein unedles Verhalten und die Feindschaft gegenüber den Menschen (Pseudo-Aristoteles, 2020b, 1251b).*

Münzen gelegt hätten, woraus das Verb „mit etwas Wucher treiben“ (ὀβολοσοτατεῖν) entstand. Die Geizigen nannte man auch Parasiten (κνῖπες). Anschließend sprach man von den „klebrigen“ Menschen, denn das Wort γλισχρον etwas Fettes und Öliges bezeichnet, was sich mit Mühe von den Händen ablöst, oder etwas Klebriges, was sich an sie festhält. Der letztgenannten Bezeichnung bedient man sich Tidicaeus zufolge vor allem gegenüber den Geizhalsen, den bössartigen Spendern sowie anderen Personen, die etwas mit Mühe schenken, denn das, was sie geben, steckt lange in ihren Händen.

Im weiteren Teil der Erwägungen übergeht der Gelehrte zur Klassifizierung von möglichen Anzeichen für Habsucht und berichtet vor allem über die Stellung des Aristoteles, der sich dazu ausführlich im vierten Buch der *Nikomachischen Ethik* ausspricht (Aristoteles, 2002a, 1192a). Die schmutzige Gier nach Gewinnen (αἰσχροκερδία, *lucricupiditas*) spiegelt sich meistens bei dem Bekommen wider und bezeichnet jene Personen, die etwas mit allen Mitteln erreichen wollen, ohne sich von der Ehrlichkeit leiten zu lassen, doch im Nehmen den niederträchtigen Missbrauch zulassen. Zu diesem Kreis sollte man die Zuhälter zählen, die die Unzucht treiben und daraus Geld verdienen; die Wucherer, die von den Griechen als τοκιστής (vom Verb „gebären“, τίκτειν) bezeichnet werden, denn Geld erzeugt Geld; die Glücksspieler und die gemeinen Räuber; anschließend auch jene, die in den eigenen Interessen die Freunde und Verwandten betrügen. Die zweite Gruppe der Geizigen bilden die Geizhalse, die das, was sie haben, mit anderen nicht teilen wollen. Sie versündigen sich an sich selbst und anderen Leuten nicht so sehr beim Gewinnen, als vielmehr beim Teilen von Gütern und Ausgaben. Eine ausführliche Analyse dieser Gruppe von Menschen, die vom Autor des Kommentars durchgeführt wurde, zeigt, dass der Geizhals schwer zu überzeugen ist, damit er den anderen etwas gibt und gewisse Kosten trägt, auch wenn es notwendig ist. Der Knauser handelt zwar nicht ganz unrichtig, trägt häufig Kosten, tut es aber mit Leid und seine Habsucht ist dadurch nicht minder. Die obigen Charakteristiken der Geizigen erlauben – so der Thorner Professor – zu begreifen, dass *das Wesen dieses Lasters in der Habsucht, dem ungehinderten Vorziehen von Vorteilen über alle anderen Dinge, dem Streben nach Besitz, der Vorliebe fürs Geld, dem Anhäufen vom Reichtum, häufigem Einnehmen und seltenem Anbieten besteht*⁵. Bei den Geizigen sind die ärmliche Ernährung und keine Sorge für den eigenen Körper besonders häufig sichtbar. Tidicaeus erklärt, dass sie sich ausschließlich darauf konzentrieren, dass der Geldbeutel unversehrt bleibt und darin nichts fehlt.

Zu einem anderen Zeichen der Habsucht wurde die Kleinlichkeit (μικρολογία), die nach dem Wortlaut zustande kommt, wenn sich jemand selten prahlt und sich auf ähnliche Weise von seinen eigenen Sachen ausspricht, was der menschlichen Natur und der Gewohnheit völlig widerspricht. Die Kleinlichen zeigen weder das

⁵ *Totam summam huius vitii consistere in pleonexia absolvique omnibus rebus quaestum anteposendo, habendi studio, amore pecuniae, divitiarum possessione, multum accipiendo et parum dando (Übers. nach: Tidicaeus, 1609, Bl. O3 (212)).*

eigene Vermögen noch preisen ihre Verdienste, denn sie wollen keine Gelegenheit schaffen, dass sich andere an sie mit der Bitte um Hilfe oder Unterstützung wenden. Ihr Gemüt begleiten Trauer, Ängstlichkeit und Nostalgie, die ihre Sorge für die Vermehrung ihres Vermögens ausdrücken. Diese Personen meiden die Gesellschaft und halten keine Kontakte zu den Verwandten und Freunden. Der direkte Ursprung aller Stände, Empfindungen und Neigungen ist dem Gelehrten nach das Vertrauen auf das Reichtum, das die Menschen anscheinend glücklich machen kann. Viele altertümliche Autoren bemerkten, dass der Kultus dieser Gottheit mehr als dumm ist. Das Zeugnis einer solchen Überzeugung sind die vom Autor des Kommentars angeführten Worte von Euripides: *Sage mir nicht vom Reichtum (πλοῦτος), nicht so hoch schätze ich diese Gottheit, / die jeder, sogar der schlimmste Mann, einfach für sich gewinnen kann* (übers. nach: Nauck, 1869, Abschnitt 20). Der Komödienschreiber Menander betont dagegen, dass *das Reichtum blind ist und alle, die darauf schauen, auch blind werden* (übers. nach: Menander, 1959, Abschnitt 77). In der *Anthologie* des Stobaios finden wir dagegen den folgenden Satz von Musonius: *Das Reichtum kann die Leute großzügig mit Freuden beschenken, erteilt doch keine Heiterkeit (εὐθυμία)* (übers. nach: Stobaei, 1958, Buch. IV, 50c).

Die bisherigen Erwägungen sollten dem Thorner Professor nach keinen Zweifel daran lassen, warum Aristoteles feststellte, dass die Krankheit der Vernunft, die sich in der Habsucht und im Geiz widerspiegelt, völlig unheilbar ist. Sie ist eine Art vom bösartigen Tumor, der sich immer mehr verbreitet und im Endeffekt weder zu entfernen noch zu beherrschen ist. Im Vergleich zur Habsucht gilt die Verschwendungssucht (ἀσωτία), die eindeutig von den Geboten der Großzügigkeit abweicht, denn sie das Vermögen vergeudet, aus vielerlei Sicht als ein leichteres Laster. Man kann sie auch mithilfe von Ermahnungen überwinden, und die mit der Zeit wachsende Fertigkeit des Menschen, das eigene Verhalten zu beurteilen, kann im Falle dieses Lasters viel Gutes tun. *Die Habsucht* – so Aristoteles im vierten Buch der *Nikomachischen Ethik* – *ist unheilbar (ἀνίατος). Es scheint nämlich, dass die Leute, wenn sie älter und schwächer werden, geiziger sind (ἀνελεύθεροι). Die Habsucht kennzeichnet auch Leute von Geburt an, und zwar mehr als die Verschwendungssucht, denn die meisten von ihnen hängen am Vermögen mehr als an der Fertigkeit, zu geben* (Aristoteles, 2002a, 1121b). Es ist wahr, dass eine Person, die dem Laster nachging, schwer zu bessern ist, weil sie einerseits das Vermögen eifrig vermehrt, andererseits ständig mit der Überzeugung lebt, dass sie nicht genug erreichte oder das verliert, was sie besitzt.

Zum Schluss führt Tidicaeus zwei interessante Beispiele aus eigener Erfahrung an und schildert das Gemüt und das *modus operandi* von den Geizigen: *Ich lernte einen Jüngling kennen, im Alter von ca. 26 Jahren, mit dem ich viel Zeit verbrachte. Sein Vermögen schätzte man auf 50 Tausend Dukaten. Er selbst aber ergraute an Haaren und am Bart aus Kummer und Umsichtigkeit wegen seines eigenen Vermögens, als ob sein Leben schon zu Ende gewesen wäre. Denn weitere 10 Tausend Dukaten befanden sich in den Händen der Rechtsanwälte, die miteinander*

heftig diskutierten, ob diese der einen oder der anderen Partei zu geben sind. Obwohl es noch kein Urteil gefällt wurde, und der Streit immer noch im Gange war, kam der Jüngling zum Schluss, dass er nie heiratet, wenn er die besagten 10 Tausend Dukaten, um die es ihm ging, nicht bekommt. Er war besorgt, dass er nicht imstande ist, aus dem übrigen Vermögen, das ihm in den folgenden Jahren sichere und reichliche Gewinne brachte, die Frau und die Kinder zu ernähren und zu unterhalten, denn er hatte keine Ausbildung und keine andere Fertigkeit, um ein Handwerk auszuüben, und war auch im Handel nicht bewandert. Er beschloss daher ein einsames Leben zu führen und die Einkünfte nur für sich zu bestimmen, lebte sparsam und dürrig, und die Münze steckte lange zwischen seinen Fingern, bevor er sie den Mitgesellen, mit denen er verkehrte, gab, obwohl sie alle auch zum Gemeingut beitrugen. Es scheint, dass er bis zu diesem Zeitpunkt unter den Lebendigen lebte und sich sein Leben vom früheren nicht unterschied. Ich lernte einen anderen relativ reichen Mann kennen, der mit Vernunft nicht begabt war, doch eine Geldtruhe besaß. Um dies zu ergründen, ist es festzustellen, dass die Truhe, in welcher er das Geld aufbewahrte, eine bedeutende Summe enthielt. Man schätze sie für 20 Tausend Dukaten. Er selbst befasste sich mit dem Getreidehandel, von dem er mit der Zeit immer mehr Geld verdiente. Dieser Mann, der alle seine Hoffnung auf die besagte Truhe legte, die er als eigene Frau betrachtete, stellte sich vor die Truhe hin, jedes Mal wenn er Geld brauchte, beinahe flehentlich legte er seinen Hut ab und wandte sich an sie: „Meine Truhe, meine Frau, ich brauche 200 bzw. 300 Gulden für das und das. Ich bitte dich demütig und flehe, zahle mir so viel, wie ich brauche, aus. Im guten Glauben und sehr schnell gebe ich dir alles mit Zinsen zurück, ich versichere dir“. Danach antwortete er im Namen der Truhe: „Mein Lieber, ich würde dich gern beschenken, soweit ich es könnte. Du betrügst mich aber, hältst dein Versprechen nicht und willst das Geld nicht zurückgeben. Soll es sich noch häufiger wiederholen, trockne ich aus“. Trotz der früheren Bitte versprach er ihr anschließend demütig die nächste Zahlung und tat es so lange, bis die Truhe, auf die er seine Hoffnung legte, die Gottheit, mit Geld bis an den Rand gefüllt wurde. Als sie aber voll wurde, hatte er keinen Grund mehr, sie weiter anzusprechen, die eigene Frau zu nennen und im Namen der Truhe zu antworten (übers. nach: Tidicaeus, 1609, Bl. P2).

Im Lichte der obigen Bemerkungen des Autors von *Aristotelis de virtutibus libellus* offenbart sich die Habsucht (*illiberalitas*) in der auf den eigenen Gewinn gerichteten Gier und im ständigen Streben nach dem Behalten und Gewinnen von materiellen Gütern. Im Endeffekt ist die Person, die dem Laster erliegt, nicht bereit, den anderen zu beschenken, nimmt aber von anderen gern verschiedene Reichtümer. Tidicaeus pflichtet Aristoteles bei und erklärt in seinen Erläuterungen, dass ἀνελευθερία, im Unterschied zur Verschwendungssucht, völlig unheilbar ist, und vergleicht dieses Laster mit einem bösartigen Tumor, der nicht zu beherrschen oder zu entfernen ist (übers. nach: Tidicaeus, 1609, Bl. O3, O8)⁶. In Anlehnung an

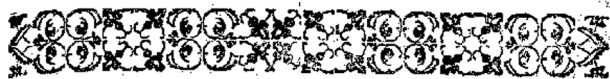
⁶ Vgl. (Aristoteles, 2002a, 1121a-b).

die Worte des Stagiriten, der im vierten Buch der *Nikomachischen Ethik* bemerkt, dass die Habsucht in vielerlei Formen auftritt, weil es anscheinend viele Arten der Habsucht gibt (πολλοὶ γὰρ τρόποι δοκοῦσι τῆς ἀνελευθερίας εἶναι) (Aristoteles, 2002a, 1121b), führt der Kommentator, der sich auf den Inhalt der *Ethiken* stützt, eine ausführliche Analyse der vorhandenen Formen und Anzeichen von *illiberalitatis* durch (Tidicaeus, 1609, Bl. O2-O3). Ähnlich wie Aristoteles unterscheidet er zwei Gruppen von Geizigen, von denen die erste aus verschiedenen Zuhältern, Wucherern, Glücksspielern und Räufern besteht. In ihrem Fall ist die schmutzige Gier nach Gewinnen charakteristisch, die sich dank anderen befriedigen, indem sie beim Nehmen den niederträchtigen Missbrauch zulassen (Aristoteles, 2002a, 1121b-1122a). In der zweiten Gruppe findet man Geizhalse und Knauser, die nach dem Thorner Gelehrten keine Fertigkeit haben, das, was sie haben, mit anderen zu teilen (Aristoteles, 2002a, 1121b)⁷.

Die aufmerksame Lektüre des Abschnittes des Kommentars *Aristotelis de virtutibus libellus*, die darauf zielt, dem Leser das Wesen der Habsucht als Lasters der menschlichen Seele zu erklären, erlaubt zu bemerken, in welchem Sinne sich Tidicaeus von den Ansichten des Aristoteles inspirieren ließ. Selbstverständlich, wenn man die Möglichkeit hat, sich mit den Hinweisen zum besagten Laster zum ersten Mal vertraut zu machen, ist nicht zu verneinen, dass der Professor des Akademischen Gymnasiums in Thorn gern in den eigenen Erwägungen die anderen altertümlichen Autoren als der Stagirit zitiert, an die Zeitgenossen anknüpft oder auch an Personen, denen er begegnete, und Situationen, die er selbst beobachtete, erinnert. Wenn man die Bemerkungen des Kommentators analysiert, kann man feststellen, dass die Ansichten des Stagiriten in *Aristotelis de virtutibus libellus* im Hintergrund bleiben. Doch lässt der Vergleich des Kommentars mit dem Inhalt der Ethiktraktate des Aristoteles keine Zweifel daran, dass die Erläuterungen Tidicaeus' die Morallehre des griechischen Vorgängers widerspiegeln, dass diese als Ausgangspunkt gilt und manchmal sogar die Absicht der Erwägungen des Thorner Gelehrten begründet⁸.

⁷ Die Charakteristik des Geizigen, die auch verschiedene Formen von ἀνελευθερία berücksichtigt, findet sich im dritten Buch der *Eudemischen Ethik* (Aristoteles, 2002c, 1232a).

⁸ Das größere Interesse an der Ethik des Aristoteles in der Thorer Schule bestätigt auch ein reicher philosophischer Nachlass der Professoren, die an der Wende des 16./17. Jahrhunderts dort als Lehrer tätig waren, u.a.: Christoph Butelius' (1571-1611), unter dessen Leitung die Disput *Ethica seu Synopsis Philosophiae moralis*, begründet auf dem Inhalt der *Nikomachischen Ethik*, entstand; Teophil Aenetius' (1574-1631), des Autors des Handbuchs *Peri ethon pragmateia seu Doctrinae de moribus*, das ein Kommentar zur besagten *Ethik* des Aristoteles ist; Basilius Czöllners (1579-1658), dessen zahlreiche Disputen im engen Zusammenhang mit der Moraldoktrin des Stagiriten blieben. Einen interessanten Zugang zum Gedanken des Aristoteles gewährt auch das 1548 in Thorn veröffentlichte, verschollene Handbuch von Czöllner *Compendium Practicae Philosophiae, ex Aristotelis Lib[ris] Ethicorum, Politicorum et Oeconomicorum* (Salmonowicz, 1978, 161-165; Dreikopel, 2010, 9-11).

Ἀριστοτέλης περὶ ἀρετῶν,

ARISTOTELIS DE
VIRTUTIBVS LIBELLVS,

verè aureus, postremò inventus, dignus
equidem, qui non solùm legatur, sed
summâ cum diligentia etiam
ediscatur.

De titulo admonitio.

Libellus hic hoc titulo inscriptus, an Ari-
stotelis sit, dubium est, quanquam Ari-
stotelis nomine non usq; ad eò indignus,
sapit enim & doctrinam & phrasin Ari-
stotelicam.

Rediderim ego ita ferè se rem
habere, sicuti cum libello de cœlo &
mundo ad Alexandrum, quòd scilicet
alius quis præter Aristotelem vir doctissimus, &
doctrinam Aristotelis penitus referens, tanquam
eius studiosissimus, in gratiam alicuius magnatis,
vel amici, cui bene voluit, compendiosi quid in
eo genere ex Aristotele sibi deposcentis vel ex-
optantis, hunc exiguum libellum ex Aristotelis
doctrina Ethica hinc inde excerpserit, atq; in
hanc

II. 1. Die erste Seite des Kommentars *Aristotelis de virtutibus libellus* von Franz Tidicaeus von 1609.

Quelle: Öffentliche Wojewodschaftsbibliothek – Kopernikus-Bücherei in Thorn, Sign. 108952 B. 80 2032, Bl. A1.

Literaturverzeichnis

- Aristoteles. (1960). *Opera, ex recognitione I. Bekkeri*, O. Gigon (hrsg.), Apud W. de Gruyter et Socios.
- Arystoteles. (2002a). *Etyka nikomachejska*, D. Gromska (hrsg.), In: Arystoteles, *Dzieła wszystkie*, Bd. 5. PWN.
- Arystoteles. (2002b). *Etyka wielka*, W. Wróblewski (hrsg.), In: Arystoteles, *Dzieła wszystkie*, Bd. 5. PWN.
- Arystoteles. (2002c). *Etyka eudemejska*, W. Wróblewski (hrsg.), In: Arystoteles, *Dzieła wszystkie*, Bd. 5. PWN.
- Dreikopel, T. (2010). *Recepcja poglądów etycznych Arystotelesa w Isagoge ethica i Aristotelis de virtutibus libellus Franciszka Tidicaeusa*. Verlag: Littera.
- Dreikopel, T. (2015). *Szczodrość jako wartość moralna w Etykach Arystotelesa*. In: I. Matusiak-Kempa, A. Naruszewicz-Duchlińska (hrsg.), *Idee i wartości w języku i kulturze* (S. 44-51). Instytut Filologii Polskiej UWM.
- Dreikopel, T. (2019). Łaciński przekład rozprawki Pseudo-Arystotelesa *Περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν* Franciszka Tidicaeusa, profesora Gimnazjum Akademickiego w Toruniu. *Folia Toruniensia* 19, 155-162. <https://doi.org/10.12775/FT.2019.008>.
- Dreikopel, T. (2021). Tidicaeus Franciszek (1554-1617). *Polski Słownik Biograficzny* 53/4(219), 545-547.
- Menander. (1959). *Menandri quae supersunt. Pars altera, Reliquiae apud veteres scriptores servatae*, A. Körte (Ed.). In aedibus B. G. Teubneri.
- Nauck, A. (hrsg.). (1869). *Tragicorum Graecorum fragmenta*. In aedibus B. G. Teubneri.
- Pseudo-Arystoteles. (2002). *O cnotach i wadach*, L. Regner (hrsg.). In: Arystoteles, *Dzieła wszystkie*, Bd. 5. PWN.
- Salmonowicz, S. (1978). Nauczanie filozofii w Toruńskim Gimnazjum Akademickim (1568–1793). In: L. Szczucki (hrsg.), *Nauczanie filozofii w Polsce w XV–XVIII wieku* (S. 161-165). Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Stobaei, I. (1958). *Anthologium*. C. Wachsmuth et O. Hence (hrsg.). Apud Weidmannos.
- Tidicaeus, F. (1609). *Aristotelis de virtutibus libellus Graece et Latine, versione in Latinum nova et accurata, Graeco textui ad unguem respondente et commentariis eruditiss atque iucundis in singula capitula illustratus*. Impensis H. Grosii.

Tomasz Dreikopel

University of Warmia and Mazury in Olsztyn. Institute of Philosophy

e-mail: tomasz.dreikopel@uwm.edu.pl

ORCID ID: 0000-0001-7529-3037

Remarks on greed (*ἀνελευθερία*, *illiberalitas*) as a moral flaw in *Aristotelis de virtutibus libellus* by Franciscus Tidicaeus

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.006>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-ND 4.0).

Received: 10 VII 2022

Accepted: 12 VIII 2022

Tomasz Dreikopel, PhD, works as an assistant professor at the Institute of Philosophy of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn. In 1999 he obtained a master's degree at the Faculty of Humanities of the Nicolaus Copernicus University in Toruń (hereinafter: NCU), and in 2008 a doctorate at the Faculty of Philology of the NCU. His research interests concern, among others, ancient philosophy and its broadly understood reception, especially in the academic gymnasiums of Gdańsk and Toruń at the turn of the sixteenth and seventeenth centuries. He is the author of several dozen publications, published, among others, "Nowy Filomata", "Rocznik Toruński", "Szkice Humanistyczne", "Folia Toruniensia", "Humanistyka i Przyrodoznawstwo", and in several collective monographs. Among the authors publications, the following need to be mentioned: (2005) *Wizerunek Protagorasa z Abdery w Platońskim dialogu Protagoras [The image of Protagoras of Abdera in Plato's dialogue Protagoras] (309a-348a)*, W. Wróblewski (Ed.), *W kręgu Platona i jego dialogów [In the circle of Plato and his dialogues]* (pp. 103-105); (2010) *Recepcja poglądów etycznych Arystotelesa w Isagoge ethica i Aristotelis de virtutibus libellus Franciszka Tidicaeus [Reception of Aristotle's ethical views in Isagoge ethica and Aristotelis de virtutibus libellus by Francis Tidicaeus]*; (2015). *Szczodrość jako wartość moralna w Etykach Arystotelesa [Generosity as a moral value in Aristotle's Ethics]*, W I. Matusiak-Kemp and A. Naruszewicz-Duchlińska (Ed.), *Idee i wartości w języku i kulturze [Ideas and Values in Language and Culture]* (pp. 44-51); (2019) Latin translation of Pseudo-Aristotle's essay *Περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν* by Franciscus Tidicaeus, professor at the Academic Gymnasium in Toruń, *Folia Toruniensia* 19, 155-162.

K

Keywords: Aristotle; Pseudo-Aristotle; Franciscus Tidicaeus; ancient ethics; Copernicus Library

A

Abstract: The aim of this study is to present the reflections on greed as a moral flaw, which were included in *the Aristotelis de virtutibus libellus* of Franciscus Tidicaeus, then professor of the Academic Gymnasium in Toruń, published in 1609 in Leipzig. The work of the Toruń

scholar contains an insightful and erudite exegesis of the essay *On Virtues and Vices*, preserved under the name of Aristotle. A comparison of the part of commentary we are interested in with the material contained in Aristotle's three ethical treatises leaves no doubt that Tidicaeus' remarks on this flaw reflect the moral teaching of his predecessor, constituting the starting point and at the same time the main goal of his arguments.

Tomasz Dreikopel

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Instytut Filozofii

e-mail: tomasz.dreikopel@uwm.edu.pl

ORCID ID: 0000-0001-7529-3037

Uwagi na temat chciwości (*ἀνελευθερία*, *illiberalitas*) jako wady moralnej

w *Aristotelis de virtutibus libellus*

Franciszka Tidicaeusa

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.006>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przysłany: 10 VII 2022

Zaakceptowany: 12 VIII 2022

Dr Tomasz Dreikopel pracuje na stanowisku adiunkta dydaktycznego w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W 1999 r. uzyskał magisterium na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (dalej: UMK), a w roku 2008 obronił doktorat na Wydziale Filologicznym UMK. Jego zainteresowania badawcze dotyczą m.in. filozofii starożytnej oraz jej szeroko pojętej recepcji, zwłaszcza w gimnazjach akademickich Gdańsk i Torunia na przełomie XVI i XVII w. Jest autorem kilkudziesięciu publikacji, zamieszczonych m.in. na łamach „Nowego Filomaty”, „Rocznika Toruńskiego”, „Szkiców Humanistycznych”, „Folia Toruniensia”, „Humanistyki i Przyrodoznawstwa” oraz w kilku monografiach zbiorowych. Z publikacji tego autora należy wymienić: (2005). Wizerunek Protagorasa z Abdery w Platońskim dialogu Protagoras (309a-348a). W W. Wróblewski (Red.), W kręgu Platona i jego dialogów (s. 103-105); (2010). *Recepcja poglądów etycznych Arystotelesa w Isagoge ethica i Aristotelis de virtutibus libellus Franciszka Tidicaeusa*. (2015). Szczodrość jako wartość moralna w Etykach Arystotelesa. W I. Matusiak-Kempa & A. Naruszewicz-Duchlińska (Red.), *Idee i wartości w języku i kulturze* (s. 44-51); (2019). *Łaciński przekład rozprawki Pseudo-Arystotelesa Περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν* Franciszka Tidicaeusa, profesora Gimnazjum Akademickiego w Toruniu. *Folia Toruniensia* 19, 155–162.

S

łowa kluczowe: Arystoteles; Pseudo-Arystoteles; Franciszek Tidicaeus; etyka starożytna; Książnica Kopernikańska

S

treszczenie: Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie rozważań na temat chciwości jako wady moralnej, które znalazły się w opublikowanym w roku 1609 w Lipsku *Aristotelis de virtutibus libellus* Franciszka Tidicaeusa, ówczesnego profesora Gimnazjum

Akademickiego w Toruniu. Dzieło toruńskiego uczonego zawiera wnikliwą i pełną erudycji egzegezę zachowanej pod imieniem Arystotelesa rozprawki *O cnotach i wadach*. Porównanie interesującej nas partii komentarza z materiałem zawartym w trzech traktatach etycznych Arystotelesa nie pozostawia wątpliwości, że uwagi Tidicaeusa na temat wspomnianej wady odzwierciedlają naukę moralną greckiego poprzednika, stanowiąc punkt wyjścia, a zarazem zasadniczy cel prowadzonych przezeń wywodów.

Rafał Leńniczak

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

e-mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

S

Sławomir Soczyński, *(Re)definicja*
pojęcia tabu medialnego jako kategorii
aksjonormatywnej z perspektywy
teoretyczno-funkcjonalnej. Wydawnictwo
Petrus, Kraków 2021, s. 331, ISBN 978-83-
7720-665-2.

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2021.007>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przysłany: 23 V 2022

Zaakceptowany: 27 VII 2022

Rafał Leńniczak – doktor habilitowany nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach (UMCS 2020), profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, kierownik Katedry Komunikacji Społecznej, Public Relations i Nowych Mediów Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie. Jest autorem ponad 70 publikacji naukowych z zakresu mediów, religii i polityki. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół komunikowania politycznego, analizy wizerunku prasowego instytucji, organizacji, liderów politycznych, procesów personalizacji i mediatyzacji, public relations oraz teorii komunikowania masowego.

S

Słowa kluczowe: funkcjonalność tabu; kategoria medialna; komunikowanie; mediosfera; tabu medialne

S

treszczenie: Celem monografii Sławomira Soczyńskiego *(Re)definicja pojęcia tabu medialnego jako kategorii aksjonormatywnej z perspektywy teoretyczno-funkcjonalnej* jest próba zrozumienia fenomenu tabu medialnego, pokazania jego znaczenia dla uczestników zmediatyzowanych procesów komunikowania, a zatem ukazania tabu jako elementu systemu, który reguluje przestrzeń mediosfery. Monografia składa się z dwóch części. W pierwszej,

złożonej z dwóch rozdziałów, dokonano konceptualizacji pojęcia tabu w teoretycznych analizach medioznawczych. Druga część, złożona z czterech rozdziałów, jest pragmatycznym studium tabuizacji w mediosferze. Badania zawarte w książce sytuują się w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikowaniu społecznym i mediach.

Publikacja naukowa Sławomira Soczyńskiego (*Re*)*definicja pojęcia tabu medialnego jako kategorii aksjonormatywnej z perspektywy teoretyczno-funkcjonalnej* stanowi próbę medioznawczej refleksji na temat tabu medialnego. Recenzentami wydawniczymi monografii wydanej w Wydawnictwie Petrus byli ks. prof. dr hab. Michał Drożdż oraz prof. dr hab. Jerzy Jastrzębski.

Autor książki jest adiunktem w Katedrze Mediów i Komunikacji Społecznej Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (dalej: UPJPII). Soczyński opublikował w swojej karierze akademickiej dwie monografie (w tym także monografię *Społeczna i etyczna odpowiedzialność przedsiębiorstw medialnych*), jest redaktorem dwóch monografii naukowych oraz autorem ponad 20 publikacji naukowych, w których dostrzegalne są trzy podstawowe obszary badawcze: medialne tabu, zarządzanie w mediach oraz etyka w świecie cyfrowym.

Autor publikacji (*Re*)*definicja pojęcia tabu medialnego jako kategorii aksjonormatywnej z perspektywy teoretyczno-funkcjonalnej* podjął się ambitnego zadania – próby zrozumienia i pokazania fenomenu tabu uczestnikom przekazu medialnego, a zatem ukazania tabu jako elementu systemu, który reguluje przestrzeń mediosfery. Intencją autora było opracowanie narzędzia badawczego pozwalającego wydzielić ze zbioru tematów nieobecnych w mediach tych, które zostały stabuizowane, od tych, które są nieobecne w agendzie medialnej ze względu na specyfikę obligatoryjnego procesu selekcji informacji. Chodziło również o dokonanie kategoryzacji rozpoznanych przypadków tabu biorąc pod uwagę ich genezę i funkcje. Polski medioznawca ma świadomość, że podjęta problematyka tabu jest bardzo obszerna, dlatego zasadnie doprecyzowuje obszar, który zostanie poddany eksploracji. Soczyński nie podjął się w przedłożonej monografii badań nad sensownością tabu w demokratycznym systemie medialnym ani też wpływu tabu na transparentność debaty publicznej. Dowodzi to dojrzałości badawczej autora, który zdaje sobie sprawę z rozległości podjętej tematyki i podejmuje decyzję o wyznaczeniu sobie mniejszego obszaru analizy, który przebadana dokładniej, a jednocześnie wskazuje dalsze perspektywy badawcze ze względu na złożoność zagadnienia o fundamentalnym znaczeniu dla wolności słowa. Soczyński trafnie zauważył, że fenomen tabu podejmowany jest w badaniach różnych dyscyplin naukowych, jednak w naukach o komunikacji społecznej i mediach traktowany jest najczęściej w sposób wybiórczy, niekompletny. Pomijając publikację Hansa Wagnera *Medien-Tabus und Kommunikationsverbote* z 1991 r., nie odnotowuje się w literaturze przedmiotu omówienia, które w całościowy sposób podjęłoby temat tabu w perspektywie *social communication* i *media sciences*. Monografię autora należy zatem potraktować jako publikację wypełniającą lukę

badawczą w dyscyplinie. Konstrukcję pracy należy ocenić jako logiczną i spójną, dobrze osadzoną w literaturze przedmiotu.

Monografia składa się z dwóch części: w pierwszej, złożonej z dwóch rozdziałów, dokonano konceptualizacji pojęcia tabu w teoretycznych analizach medioznawczych. Druga zaś część, złożona z czterech rozdziałów, jest pragmatycznym studium tabuizacji w mediosferze. W rozdziale pierwszym, zatytułowanym *Rozumienie tabu w kontekście języka publicystyki medialnej* (s. 29–97), czytelnik wprowadzony zostaje w kwestie semantyczne badanego pojęcia. Zastosowana analiza leksykalno-medialna prowadzi do stworzenia hermetycznego rozumienia słowa „tabu” w przekazie mediów opinii. Autor zasadnie zawęził pole badawcze do polskich mediów opinii („Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Newsweek Polska”, „Polityka”, „Gość Niedzielny”, TVN, TVP) ze względu na brak możliwości analizy całej mediosfery oraz specyfikę tychże mediów, rozumianych jako nośniki systemu aksjonormatywnego. Na uznanie zasługuje taki dobór materiału badawczego, który cechuje proklamowana i propagowana różnorodność aksjologiczna. Rozdział drugi, noszący tytuł *Tabu jako kategoria medialna* (s. 99–157), jest próbą redefinicji tabu jako kategorii medialnej. Efektem dookreślenia morfologii tabu medialnego było ustalenie przez autora różnic między kategoriami pokrewnymi do tabu. Soczyński wyodrębnił trzy zasadnicze rodzaje tabu w mediach: związane z brakiem działania ze strony dziennikarza; związane z brakiem obecności w mediach osób lub instytucji, które zostały pominięte lub celowo niedopuszczone do debaty medialnej; związane z odbiorcą, który wykazuje respekt wobec tabu. Zaproponowana typologia może stanowić istotny punkt odniesienia w badaniach empirycznych przedstawicieli dyscypliny nauk o komunikacji społecznej i mediach. Autor z powodzeniem dowiódł nierozzerwalnej i konstytutywnej relacji między obiektem tabu i zakazem komunikacyjnym.

Kolejne rozdziały książki sytuujące się w części drugiej stanowią egzemplifikację i weryfikację pojęcia medialnego tabu jako kategorii aksjonormatywnej. W rozdziale trzecim, noszącym tytuł *Typologia pochodzenia tabu medialnego* (s. 161–182), dokonano identyfikacji trzech zasadniczych źródeł medialnych tabu: tabu reprodukowane, postproduktowane i produkowane przez media. Odrębność systemowa mediów oferuje możliwość stworzenia własnej kultury z systemem aksjonormatywnym, którego integralną częścią jest również tabu. Ten obszar badań warto w przyszłości kontynuować, korzystając z osiągnięć psychologii mediów i komunikacji społecznej, a także podejmując własne badania. Rozdział czwarty *Funkcjonalność tabu w mediach* (s. 183–242) dotyczy pełnionych przez tabu funkcji w mediach, wśród których autor wskazał pięć zasadniczych: funkcję identyfikacji wartości prawdziwie nienaruszalnych, funkcję ochrony wartości tabuicznych, funkcję polityczną – budowanie narracji wokół wartości, funkcję wspólnototwórczo-tożsamościową, funkcję regulatora debaty publicznej. W piątym rozdziale *Procesy i formy manifestacji i instrumentalizacji tabu medialnego* (s. 243–268) przeanalizowano tabu jako narzędzie wykorzystywane w procesie budowania medialnego przekazu.

Jest to perspektywa intencjonalnego wykorzystania tabu w mediach, poprzez świadome i zamierzone ich tworzenie oraz łamanie:

Tabu bowiem wzbudza zainteresowanie i prowokuje, ale również zaciemnia, ukrywa i insynuuje. Wszystko to, w połączeniu z wielką siłą tabu, czyni z niego skuteczne narzędzie oddziaływania, które media wykorzystują. Poszczególne redakcje i goszczący w nich politycy oraz eksperci wykorzystują ten mechanizm, zarówno tworząc i zarządzając stworzonymi przez siebie tabu, jak i krytykując czy łamiąc tabu działające czy tworzone przez innych (s. 243–244).

W szóstym rozdziale, zatytułowanym *Kategorie i obszary zakazów tabuicznych* (s. 269–295), autor dokonał próby stworzenia katalogu obszarów i tematów objętych działaniem tabu w mediach. Ostatnią część monografii stanowią zakończenie (s. 297–302) i bibliografia (s. 303–331).

W strukturze pracy zabrakło wyodrębnionego rozdziału metodologicznego (autor metodologię badań dość obszernie wyjaśnił we wstępie pracy). Wyodrębnienie rozdziału lub choćby paragrafu umożliwiłoby autorowi dokonanie bardziej wnikliwej operacjonalizacji pojęć oraz precyzyjniej wyjaśnić kwestie metodologiczne, np. uzasadnić wybrany zakres temporalny analizy. Jako główne narzędzie służące do weryfikacji postawionych hipotez została wykorzystana jakościowa analiza zawartości. Metoda wnioskowania miała charakter indukcyjny i zmierzała do tworzenia syntezy uogólniającej na bazie wyselekcjonowanego materiału. Uwzględniając cel badań, należy stwierdzić, że autor słusznie rezygnuje z analizy ilościowej, ponieważ jego celem nie jest opis zawartości przekazu, a identyfikacja samej kategorii tabu i problematyki z nią związanej w pewnym kontekście semantycznym oraz wyrowadzenie z tej analizy konkretnych wniosków. W podjętych badaniach Soczyński wykorzystał także metodę fenomenologiczną, której cechami konstytutywnymi były deskrypcja, redukcja, istotność i intencjonalność. Autor z łatwością i powodzeniem łączy w monografii dwie perspektywy badawcze: filozoficzną i medioznawczą. Hipotezy i pytania badawcze zostały sformułowane poprawnie i logicznie, pozwalając twórcy książki osiągnąć cel badawczy. Praca napisana jest poprawną, zrozumiałą polszczyzną, co podnosi walor monografii.

Bogata literatura przedmiotu, z której korzysta autor, oraz wyraźnie dostrzegalna teoretyczno-funkcjonalna perspektywa badawcza monografii utwierdzają czytelnika w przekonaniu, że ma do czynienia z dziełem dojrzałym i przemyślanym.

Recenzowana publikacja nie tylko systematyzuje dotychczasowe, nieliczne w polskiej literaturze medioznawczej, kwestie tabu medialnego (co już mogłoby dowodzić wysokiego waloru monografii), ale także oferuje narzędzie do badań empirycznych (m.in. stworzony autorski katalog obszarów i tematów objętych działaniem tabu w mediach). Autor udowodnił, że mediosfera nie jest wolna od procesów tabuizacji, choć najczęściej są one uzasadniane dobrem jednostki lub społeczeństwa. W monografii wykazano ponadto relacyjność mediów i tabu: tabu oddziałuje na media, a media oddziałują na tabu. Wykazano również, że tabu jest

normatywnym elementem kultury i determinuje przekaz medialny. Z kolei media są instytucją współtworzącą kulturę, współzarządzają ich aksjonormatywną obowiązywalnością. Monografia jest wartościową publikacją, która zostanie potraktowana przez przedstawicieli medioznawstwa jako cenny punkt wyjścia w pogłębionej teoretyczno-krytycznej refleksji nad fenomenem tabu oraz w funkcjonalno-aplikacyjnych analizach obecności tabu w mediach.

Rafał Leśniczak

Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw

e-mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

Sławomir Soczyński, *(Re)definition of the concept of the media taboo as an axionormative category from a theoretical and functional perspective, Kraków 2021, ss. 331 ISBN 978-83-7720-665-2.*

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.007>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-ND 4.0).

Received: 23 V 2022

Accepted: 27 VII 2022

Rafał Leśniczak – has a post-doctoral degree in social sciences in the discipline of social communication and media science (UMCS 2020), professor at the Cardinal Stefan Wyszyński University, head of the Department of Social Communication, Public Relations and New Media at the Institute of Media Education and Journalism at the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw. He is the author of over 70 scientific publications in the field of media, religion, and politics. His research interests focus on political communication, analysis of the media image of institutions, organizations, political leaders, processes of personalization and mediatization, public relations, and the theory of mass communication.

K **eywords:** taboo functionality; media category; communication; mediasphere; media taboo

A **bstract:** The aim of Sławomir Soczyński's monograph *(Re)definition of the concept of media taboo as an axionormative category from a theoretical and functional perspective* is an attempt to understand the phenomenon of media taboo, to show its importance for participants of mediatized communication processes, and thus to show taboo as an element of the system that regulates the space of the mediasphere. The monograph consists of two parts: the first, comprised of two chapters, conceptualizes the concept of taboo in theoretical media studies, and the second part, comprised of four chapters, is a pragmatic study of taboos in the mediasphere. The research contained in the book is situated in the field of social sciences in the discipline of social communication and media science.

Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Polen

E-Mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

**Sławomir Soczyński, *(Re)definicja
pojęcia tabu medialnego jako kategorii
aksjonormatywnej z perspektywy
teoretyczno-funkcjonalnej [Die
Neudefinition des Medientabus als einer
axionormativen Kategorie aus theoretisch-
funktionaler Sicht], Kraków 2021, S. 331
ISBN 978-83-7720-665-2.***

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.007>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 23 V 2022

Angenommen: 27 VII 2022

Rafał Leśniczak, habilitierter Doktor der Sozialwissenschaften im Bereich der Sozialkommunikations- und Medienwissenschaft (Maria-Curie-Skłodowska-Universität 2020), Professor der Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Leiter des Lehrstuhls für Sozialkommunikation, Public Relations und Neue Medien des Instituts für Medienbildung und Journalismus derselben Universität in Warschau. Er ist Autor von über 70 wissenschaftlichen Publikationen aus dem Bereich der Medien, Religion und Politik. Seine Wissenschaftsinteressen beziehen sich auf die politische Kommunikation, die Analyse von Medienbildern der Institutionen, Organisationen, politischer Anführer, von Prozessen der Personalisierung und Mediatisierung, Public Relations und der Theorie der Massenkommunikation.

Zusammenfassung: Das Ziel der Monografie von Sławomir Soczyński (*Re*)*definicja pojęcia tabu medialnego jako kategorii aksjonormatywnej z perspektywy teoretyczno-funkcjonalnej* [Die Neudefinition des Medientabus als einer axionormativen Kategorie aus theoretisch-funktionaler Sicht] ist der Versuch, das Phänomen des Medientabus nachzuvollziehen, seine Bedeutung für die Teilnehmer der medialen Kommunikationsprozesse zu erschließen und zugleich das Tabu selbst als einen Teil des Systems, das den Bereich der Mediensphäre ordnet, zu zeigen. Die Monografie besteht aus zwei Teilen: Im ersten davon, der aus zwei Kapiteln besteht, wurde der Begriff des Tabus in den theoretischen medienwissenschaftlichen Analysen beschrieben. Der zweite Teil mit vier Kapiteln ist eine pragmatische Studie der Tabuisierung in der Mediensphäre. Die Untersuchungen im Buch gehören zu den Sozialwissenschaften im Bereich der Sozialkommunikations- und Medienwissenschaft.

Rafał Leśniczak

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

e-mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

S

prawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej *Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Context*, organizowanej przez *International Association for Media and Communication Research, Pekin (Chiny)*, 11-15.07.2022

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.008>

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

Przysłany: 17 VII 2022

Zaakceptowany: 24 VIII 2022

Rafał Leśniczak – doktor habilitowany nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach (UMCS 2020), profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, kierownik Katedry Komunikacji Społecznej, Public Relations i Nowych Mediów Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie. Jest autorem ponad 70 publikacji naukowych z zakresu mediów, religii i polityki. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół komunikowania politycznego, analizy wizerunku prasowego instytucji, organizacji, liderów politycznych, procesów personalizacji i mediatyzacji, public relations oraz teorii komunikowania masowego.

S

Słowa kluczowe: IAMCR; komunikowanie; mass media; neoglobalizacja

S

treszczenie: W dniach 11-15 lipca 2022 r. w Pekinie miała miejsce międzynarodowa konferencja naukowa *Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Contexts*. Organizatorem spotkania było międzynarodowe towarzystwo naukowe International Association for Media and Communication Research

(IAMCR). Celem konferencji była analiza bezprecedensowych wyzwań związanych z nowymi mediami i topografią kulturową w popandemicznej erze zmienności, niepewności, złożoności i niejednoznaczności, w tym między innymi kwestii związanych z publicznym zdrowiem, zmianami klimatycznymi i zrównoważonym rozwojem. Głównymi prelegentami konferencji byli m.in. prof. Manuel Castells (University of Southern California, USA), prof. Changfeng Chen (Tsinghua University, China), prof. Jantima Kheokao (Asian Network for Public Opinion Research, Thailand), prof. Dadang Rahmat Hidayat (Padjadjaran University, Indonesia), prof. Yu-li LIU (City University of Hong Kong, China).

W dniach od 11 do 15 lipca 2022 r. odbyła się w Pekinie międzynarodowa konferencja naukowa zatytułowana *Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Contexts*, która z przyczyn pandemicznych miała charakter hybrydowy. Organizatorem spotkania było międzynarodowe towarzystwo naukowe International Association for Media and Communication Research (IAMCR). Gospodarzem spotkania były dwie prestiżowe chińskie uczelnie wyższe, Tsinghua University oraz Xi'an Jiaotong-Liverpool University. Celem konferencji była refleksja nad możliwościami ponownego przemyślenia programów badań nad komunikacją w świecie po pandemii COVID-19, który doświadczył dramatycznych zmian w sposobie, w jaki wchodzimy w interakcje i rozumiemy nasze środowisko fizyczne, społeczne, kulturowe, polityczne i materialne. Prace konferencyjne obejmowały referaty w panelu głównym, jak również kwestie zdefiniowane w 33 sekcjach tematycznych i grupach roboczych.

Główny temat konferencji dotyczył analizy bezprecedensowych wyzwań związanych z nowymi mediami i topografią kulturową w popandemicznej erze zmienności, niepewności, złożoności i niejednoznaczności, w tym między innymi kwestii związanych z publicznym zdrowiem, zmianami klimatycznymi i zrównoważonym rozwojem. Istotnym kontekstem konferencji było zwrócenie uwagi przez organizatorów na wszechogarniający świat neoglobalizacji. Wyraża się on m.in. w wymianie handlowej i komunikacji międzykulturowej, podkreślających siłę i wzorce współzależnej harmonii kulturowej, reorganizującej światowe porządki. W dobie neoglobalizacji międzynarodowa wymiana gospodarcza, polityczna i kulturalna opiera się na miarach innowacji instytucjonalnej, przełomowej technologii i empatii politycznej.

Obok przewodniego tematu konferencji dyskusja uczestników skoncentrowana była m.in. wokół następujących podtematów: reorientacja badań nad mediami i komunikacją w erze neoglobalizacji; sztuczna inteligencja w globalnych kontekstach komunikacyjnych; tożsamość kulturowa w dobie neoglobalizacji; komunikacja na rzecz zrównoważonego rozwoju: zmiany klimatyczne, środowisko i zdrowie; obowiązki i powinności etyczne w erze cyfrowej; media, komunikacja i budowa globalnego zdrowia publicznego; *data science* i komunikacja międzykulturowa; platformy cyfrowe i usługi publiczne: nauka, technologia i zrównoważony rozwój.

Medioznawcy zaprezentowali wyniki badań podejmując dyskusję i wymianę myśli w 33 sekcjach.

Konferencja rozpoczęła się słowami powitania i wprowadzenia, które wygłosili: Prof. Xiqin Wang (Rektor Uniwersytetu Tsinghua), Prof. Nico Carpentier (przewodniczący IAMCR), Prof. Usha Raman i Dr Andrea Medrado (wiceprzewodniczący IAMCR), Prof. Changfeng Chen (Dziekan Wydziału Dziennikarstwa i Komunikacji Uniwersytetu Tsinghua, przewodniczący Asian-Pacific Communication Alliance, honorowy prezes Chinese Association for History of Journalism and Communication), Prof. Chris Harris (Prorektor ds. studenckich Uniwersytetu Xi'an Jiaotong-Liverpool), Prof. Xiaoling Zhang (Kierownik Instytutu Mediów i Komunikacji Uniwersytetu Xi'an Jiaotong-Liverpool).

W panelu głównym swoje referaty zaprezentowali m.in. Prof. Manuel Castells (University of Southern California, USA). W wykładzie zatytułowanym *Rethinking the Information Age: „Communication in the Network Society”* socjolog podjął temat współczesnego rozumienia epoki informacji, w której kluczową rolę odgrywają procesy społeczne odnoszące się do rewolucji technicznej. Informacja i komunikowanie stanowią najważniejszą ludzką aktywność, zaś kluczową kwestią, niezależnie od rozwoju technologii, pozostaje uzgodnienie znaczenia przekazu. Prof. Castells zwrócił uwagę na postępujące procesy *connectivity*, które umożliwiają synchroniczność. Istotnym aspektem sieci jest jej zdolność do zaangażowania ogromnej liczby użytkowników w procesy komunikacji. Internet stanowi sposób zarządzania społeczeństwem, który wymaga poznania technologii informacyjnych i rozumienia przemian społecznych (społeczeństwa sieci opartego na innowacjach technologicznych i pozbawionego granic czasoprzestrzennych).

Prof. Changfeng Chen (Tsinghua University, China) zaprezentowała referat „The localized eagerness with global inclusiveness: to face the paradox of communication and media research in Asia”. Referat chińskiej badaczki objął następujące zagadnienia: wyjaśnienie siatki pojęciowej oraz stereotypowego traktowania lokalnego charakteru rzeczywistości badań nad mediami w Chinach i w Azji wobec globalnej inkluzywności; odnotowywany wzrost liczby publikacji na temat komunikacji w Azji, a jednocześnie brak analiz porównawczych w obszarze mediów na kontynencie azjatyckim. Brak kompleksowych, komparatystycznych analiz w dyscyplinie *media sciences* wynika, zdaniem prof. Chen, z różnic geopolitycznych i kulturowych między Wschodem i Zachodem. Ludność azjatycka jest niejednorodna i znajduje się pod znaczącym wpływem wielkich religii i prądów filozoficznych (m.in. buddyzm, taoizm, konfucjanizm, hinduizm, islam), co może tłumaczyć specyfikę obszaru badawczego. Co istotne, powyższy wpływ ma charakter ontologiczny i epistemologiczny. Chińska medioznawczyni zauważa, że perspektywa globalizmu, dominująca do lat 90. XX w., i niedoceniecie badań lokalnych, stanowią istotną przyczynę marginalizacji azjatyckiego medioznawstwa. W opinii prof. Chen tendencje w analizie mediów przesunęły się z ich analizy jako globalnego fenomenu w stronę międzynarodowych studiów porównawczych. W badaniach nad mediami spośród ośrodków akademickich

w Azji czołowe miejsca zajmują uniwersytety w Singapurze, Chinach, Korei Południowej i Japonii. Medioznawczyni zaprezentowała również czasopismo *Asian Journal of Communication*, wydawane przez brytyjskie wydawnictwo Routledge, którego celem jest przybliżenie szerokiej międzynarodowej publiczności badań nad systemami i procesami komunikacji w regionie Azji i Pacyfiku oraz wśród społeczności azjatyckich na całym świecie.

Prof. Jantima Kheokao (Asian Network for Public Opinion Research, Thailand) w wystąpieniu zatytułowanym „The long and winding road of Asian communication research toward the global internet village” podjęła kwestię wpływu technologii komunikacyjnych na proces globalizacji, jak również prześledziła historię mediów w kontekście procesu globalizacji od czasów Marshalla McLuhana. Prof. Kheokao w swojej prezentacji podjęła się ponadto wskazania różnic pomiędzy procesami globalizacji i neoglobalizacji. Nie zabrakło również w wystąpieniu tajlandzkiej medioznawczyni odniesienia do konsekwencji pandemii COVID-19, która znacząco zmieniła model komunikacji z *face-to-face* na komunikację cyfrową opartą na nowych technologiach.

Prof. Dadang Rahmat Hidayat (Padjadjaran University, Indonesia) przedstawił referat „Communication and media relations from an Indonesian perspective”. Indonezyjski badacz dostrzegł znaczący wpływ pandemii COVID-19 na funkcjonowanie mediów i na procesy komunikacji społecznej w Indonezji. Prof. Hidayat zwrócił uwagę na pominięcie aspektów deontologicznych i szeroko pojętych filozoficznych w relacjach dziennikarskich mediów indonezyjskich. Medioznawca omówił także profil dwóch wiodących komunikologicznych czasopism naukowych *MetaCommunication*, *Journal of Communication Studies* oraz *Jurnal Komunikasi Ikatana Sarjana Komunikasi Indonesia*.

Z kolei prof. Yu-li LIU (City University of Hong Kong, China) w referacie „User, Technology, and Law in the Age of AI” rozważyła relacje między technologią, użytkownikiem i prawem w kontekście rozwoju sztucznej inteligencji (*artificial intelligence*).

Ponadto w sesjach plenarnych referaty wygłosili następujący badacze mediów: Prof. Terry Flew (University of Sydney, Australia), Prof. Viola Milton (University of South Africa), Prof. Rasha Abdulla (The American University in Cairo, Egypt).

Do polskich medioznawców, którzy na konferencji przedstawili wyniki własnych badań, należeli: Katarzyna Kopecka-Piech z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie („Opting-out is so hard. Emerging adults’ perceptions of barriers of digital disconnection during the COVID-19 pandemic”), Karolina Brylska z Uniwersytetu Warszawskiego („Statements of experts on COVID-19 vaccines in the social media users’ perception: an experimental study”), Monika Koźdoń-Dębecka z Uniwersytetu Warszawskiego („The boundary of conflict in Europe: An image of the migrant crisis at the Poland-Belarus border in August and September 2021 in the Polish news service reports”), Rafał Leśniczak z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie („Ethical aspects of the mediatization of religion in the

era of Neo-Globalisation”), Jerzy Gołuchowski i Anna Losa-Jonczyk z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach („Collaborative fact-checking through participatory journalism, crowdsourcing, and gamification”).

Międzynarodowe Stowarzyszenie Badań nad Mediami i Komunikacją (IAMCR) jest czołową światową organizacją w dziedzinie badań nad mediami i komunikacją. Jej członkowie promują globalną inkluzywność i doskonałość w ramach najlepszych tradycji krytycznej nauki w tej dyscyplinie. IAMCR ma na celu wspieranie i rozwój badań nad mediami i komunikacją na całym świecie. Towarzystwo naukowe liczy 2800 aktywnych członków w 90 krajach.

Rafał Leśniczak

Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw

e-mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

**Report from the international science
conference *Communication Research in the
Era of Neo-Globalisation: Reorientations,
Challenges and Changing Context,*
organized by International Association
for Media and Communication Research,
Beijing (China), 11-15.07.2022**

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.008>

The text is available under a Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-ND 4.0).

Received: 17 VII 2022

Accepted: 24 VIII 2022

Rafał Leśniczak – has a post-doctoral degree in social sciences in the discipline of social communication and media science (UMCS 2020), professor at the Cardinal Stefan Wyszyński University, head of the Department of Social Communication, Public Relations and New Media at the Institute of Media Education and Journalism at the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw. He is the author of over 70 scientific publications in the field of media, religion, and politics. His research interests focus on political communication, analysis of the media image of institutions, organizations, political leaders, processes of personalization and mediatization, public relations, and the theory of mass communication.

K

eywords: IAMCR; communication; mass media; neo-globalization

A

bstract: On July 11-15, 2022, an international scientific conference “Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Contexts” took place in Beijing. The meeting was organized by the International Association for Media and Communication Research (IAMCR). The aim of the conference was to analyze the

unprecedented challenges of new media and cultural topography in the post-pandemic era of volatility, uncertainty, complexity, and ambiguity, including but not limited to issues related to public health, climate change, and sustainable development. The main speakers of the conference were, among others, Prof. Manuel Castells (University of Southern California, USA), Prof. Changfeng Chen (Tsinghua University, China), Prof. Jantima Kheokao (Asian Network for Public Opinion Research, Thailand), Prof. Dadang Rahmat Hidayat (Padjadjaran University, Indonesia), Prof. Yu-li LIU (City University of Hong Kong, China).

Rafał Leśniczak

Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Polen

E-Mail: r.lesniczak@uksw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0099-4327

**Bericht zur internationalen
 wissenschaftlichen Tagung *Communication
 Research in the Era of Neo-Globalisation:
 Reorientations, Challenges and Changing
 Context, veranstaltet durch International
 Association for Media and Communication
 Research, Beijing (China), 11-15.07.2022***

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/FT.2022.008>

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

Zugesandt: 17 VII 2022

Angenommen: 24 VIII 2022

Rafał Leśniczak, habilitierter Doktor der Sozialwissenschaften im Bereich der Sozialkommunikations- und Medienwissenschaft (Maria-Curie-Skłodowska-Universität 2020), Professor der Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität Warschau, Leiter des Lehrstuhls für Sozialkommunikation, Public Relations und Neue Medien des Instituts für Medienbildung und Journalismus derselben Universität in Warschau. Er ist Autor von über 70 wissenschaftlichen Publikationen aus dem Bereich der Medien, Religion und Politik. Seine Wissenschaftsinteressen beziehen sich auf die politische Kommunikation, die Analyse von Medienbildern der Institutionen, Organisationen, politischer Anführer, von Prozessen der Personalisierung und Mediatisierung, Public Relations und der Theorie der Massenkommunikation.

A

tichworte: IAMCR; Kommunizieren; Massmedien; Neoglobalisierung

Z

usammenfassung: Am 11.-15. Juli 2022 fand in Beijing eine internationale wissenschaftliche Tagung „Communication Research in the Era of Neo-Globalisation: Reorientations, Challenges and Changing Contexts“ statt. Das Treffen organisierte die internationale wissenschaftliche

Gesellschaft International Association for Media and Communication Research (IAMCR). Das Ziel der Tagung war die Analyse der beispiellosen Aufforderungen, die mit den neuen Medien und der Kulturtopografie in der nachpandemischen Zeit der Änderungen, Unsicherheit, Zusammengesetztheit und Uneindeutigkeit, darunter mit der Volksgesundheit, Klimaänderungen und der ausgeglichenen Entwicklung verbunden sind. Unter den Referenten fanden sich u.a. Prof. Manuel Castells (University of Southern California, USA), Prof. Changfeng Chen (Tsinghua University, China), Prof. Jantima Kheokao (Asian Network for Public Opinion Research, Thailand), Prof. Dadang Rahmat Hidayat (Padjadjaran University, Indonesia), Prof. Yu-li LIU (City University of Hong Kong, China).

Guidelines for authors

The text is available under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

1. The editors declare that “ghostwriting” and “guest authorship” constitute a lack of academic reliability; all cases of the aforementioned practices shall be disclosed and reported to appropriate bodies (institutions where the author is employed, academic societies, associations of editors, etc.).
2. The texts should be sent to the editors in one of these formats: doc., or docx.
3. The editorial office accepts proposals of texts of no more than two editor’s sheets (80,000 characters with spaces and footnotes).
4. For each text should be included: keywords, and if there is a citation, references.
5. Articles should be accompanied with information about the author comprising 500–800 characters with spaces, a summary with key words of 1,000–2,000 characters and reference in APA Style 7th edition (in alphabetical order).
6. We recommend the use of reference managers such as, for example, Zotero.
7. The summary should consist of such elements as: thesis/objective, research method, results and conclusions.
8. Formatting:
 - The first and last name of the author: Times New Roman; the font size: 12; boldface; the spaces: 1.5; the alignment: from the left-hand side.
 - The first and last name of the author’s affiliation (the full name of the institution), e-mail address, ORCID ID: Times New Roman; the font size: 12; boldface; the spaces: 1.5; the alignment: from the left-hand side.
 - Titel: Times New Roman; the font size: 12; boldface; the spaces: 1.5; the alignment: from the left-hand side.
 - Information about the article’s author: the font: Times New Roman; the font size: 10; the spaces: 1; the indentation: 1.5 cm; margins: 2.5 cm; the justification of the text.
 - Key words and summary: Times New Roman; the font size: 10; bold type (the same words “key words” and “summary”: Times New Roman; the font size: 10; bold type).
 - Text: Times New Roman; the font size: 12; the spaces: 1.5; the indentation: 1.5 cm; margins: 2.5 cm; a justified text.
 - Footnotes: Times New Roman; the font size: 10; the spaces: 1; margins: 2.5 cm; a justified text.
 - Titel of bibliography: Times New Roman; the font size: 12; boldface; the spaces: 1.5; margins: 2.5 cm; a justified text
 - Text of bibliography: Times New Roman; the font size: 12; the spaces: 1.5; the indentation: 1.5 cm; margins: 2.5 cm; a justified text.

1. Illustrations should be sent to the editorial office in one of the following formats: .jpg/.jpeg, .tif/.tiff, .png.
2. In the case of reviews, the headline should include the following in the order provided: the first and last name of the publication's author, its full title (in the case of a multivolume work – the number of volumes should be indicated), the name of the publishing house (along with the issue number), the place and year of publishing, the number of pages and the ISBN number).
3. Titles of published works should be written in italics in the text.
4. Titles of journals in the text should be indicated with quotation marks.
5. Frequently cited names of institutions, journals or source editions should be shortened once they have been provided for the first time.
6. Quotations of any kind, both included in the text and in the footnotes, should be written in quotation marks.
7. Dates in the text should follow this rule: the day should be given in digits, the month should be written in words and the year in Arabic numerals. In the footnotes all the dates should be given in digits (the day and the year with Arabic numerals, while the month should be given in Roman numerals).
8. Bibliographic footnotes should be replaced with references to the end-of-work bibliography prepared according to APA Style 7th edition. References within the body of the paper should be placed in brackets according to the rules provided below.

(Oldenburg, 1989)

[surname in text] Oldenburg (1989)

(Michalak et al., 2016, p. 44)

(Fernández-Ardèvol et al., 2018)

(Jaskulski, 1864, pp. 1-2)

[surname in text] Jaskulski (1864, pp. 1-2)

9. In the case of the Cyrillic alphabet, the original spelling should be maintained both in the main text and footnotes, while in the bibliography transliteration should be used.
10. At the end of the text the bibliography should be provided in the APA Style 7th edition and in the alphabetical order without any division into categories.

Below you will find an example of APA Style 7th edition references (in alphabetical order):

References

Book:

Oldenburg, R. (1989). *The Great Good Place. Cafes, Coffee Shops, Community Centers, General Stores, Bars, Hangouts, and How They Get You through the Day*. Paragon House.

Ladewig, P. (2016). *Katechizm biblioteki* (Z. Gębołyś (ed.); Z. Gębołyś & B. Kwoka (trans.)). Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

Michalak, D., Koryś, I., & Kopeś, J. (2016). *Stan czytelnictwa w Polsce 2015 roku*. Biblioteka Narodowa.

Article:

Zybert, E. B. (2016). Bezdomni w bibliotekach - doświadczenia zagraniczne. *Przegląd Biblioteczny*, 84(1), 27–45.

Fernández-Ardèvol, M., Ferran-Ferrer, N., Nieto-Arroyo, J., & Fenoll, C. (2018). The public library as seen by the non-users. *El Profesional de La Informacion*, 27(3). <https://doi.org/10.3145/epi.2018.may.19>.

Sopyło, T. (2018). Fatnomyka. Rzeczywistość wirtualna w bibliotece. *Bibliotekarz*, 5, 24–33.

Article in magazine:

Chociszewski, J. (1863, May 20). Kronika. *Nadwiślanin*, 3.

Jaskulski, S. (1864, July 8). Berlin, 6 lipca. *Dziennik Poznański*, 1–2.

Kobierska-Maciuszko, E. (2015, February 4). Najwyższy czas dla BUW-u, by rozstać się z Hulakulą [LIST DO REDAKCJI]. *Gazeta Wyborcza. Warszawa*. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,17359733,Najwyzszy_czas_dla_BUW_u_by_rozstac_sie_z_Hulakula.html?disableRedirects=true.

Article in encyclopedia:

Comparison of reference management software. (2018). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Comparison_of_reference_management_software&oldid=827336464.

Chapter:

Jeż, R., Konieczko, A., & Kwiatkowska, M. (2016). Jakość usług informacyjnych biblioteki akademickiej jako ważny element gospodarki opartej na wiedzy. In T. Piestrzyński & J. Jerzyk-Wojtecka (Eds.), *Biblioteka w społeczeństwie wiedzy* (pp. 33–44). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/8088-191-4.03>.

Website:

Grodecka, M. (2017, January 20). *Czytanie z klockami LEGO. Biblioteka zaprasza na warsztaty*. PetroNews. <http://petronews.pl/czytanie-z-klockami-lego-biblioteka-zaprasza-na-warsztaty/>

ORCID. (n.d.). *About*. Retrieved 7 March 2018, from <https://orcid.org/>.

Blogs:

Morawiec, B. M. (2017, January 16). Biblioteka w Oleśnie wie jak to się robi! *Lustro Biblioteki*. <http://lustrobiblioteki.pl/2017/01/biblioteka-olesnie-wie-sie-robi/>.

E-Mail:

Żurawińska, Z. (2017, January 26). *DOI w zapisie bibliograficznym* [Letter to Mariusz Balcerek].

Thesis:

Khoir, S. (2016). *An information behaviour perspective into Asian immigrants' settlement in urban South Australia: Investigating their everyday life information seeking and the value of public library services* [University of South Australia]. https://ap01-a.alma.exlibrisgroup.com/view/delivery/61USOUTH AUS_INST/12145033070001831.

Manuscript:

Jarochowski, C. (1863). *X. Cypriana Jarochowskiego pamiątka z więzienia* (Scientific Society in Torun, Mps 189). Provincial Public Library – the Copernicus Library in Torun, Poland.

Peter Konaszewicz-Sahajdaczny to Christopher Radziwill, January 13, 1622, Kiev (Radziwill Archives, Section II, no. 804). (1622). Central Archives of Historical Records in Warsaw, Poland.

Wytoczne dla autorów

Tekst jest opublikowany na zasadach niewyłącznej licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-ND 4.0 PL).

1. Redakcja informuje, że ghostwriting i guest authorship są przejawem nierzetelności naukowej i wszystkie ich wykryte przypadki będą demaskowane przez powiadomienie odpowiednich podmiotów: instytucji zatrudniających autorów, towarzystw naukowych, stowarzyszeń zrzeszających edytorów itp.
2. Teksty powinny zostać przesłane do redakcji w formacie: .doc lub .docx.
3. Redakcja przyjmuje propozycje tekstów o objętości nieprzekraczającej 2 arkuszy autorskich (80 tys. znaków ze spacjami i przypisami).
4. Do każdego tekstu powinny zostać dołączone: słowa kluczowe oraz, jeżeli występuje cytowanie, bibliografia załącznikowa.
5. Do wszystkich tekstów powinny zostać dołączone: informacja o autorze o objętości 500–800 znaków ze spacjami, streszczenie wraz ze słowami kluczowymi o objętości około 1–2 tys. znaków oraz bibliografia w stylu APA 7th edition (w układzie alfabetycznym).
6. Rekomendujemy stosowanie menedżerów bibliografii, takich jak na przykład Zotero.
7. Streszczenie powinno składać się z takich elementów jak: teza/cel artykułu, metoda badań oraz wyniki, wnioski.
8. Formatowanie:
 - Imię i nazwisko autora czcionką Times New Roman; wielkość czcionki: 12; pogrubienie; odstępy: 1,5; wyrównanie: akapit z lewej.
 - Informacje o afiliacji (pełnej nazwie instytucji), adresie e-mail i ID ORCID autora: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 12; odstępy: 1,5; wyrównanie: akapit z lewej.
 - Tytuł: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 12; pogrubienie; odstępy: 1,5; marginesy: 2,5 cm; wyrównanie: z lewej.
 - Informacja o autorze artykułu: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 10; odstępy: 1; wcięcie akapitowe: 1,5 cm; marginesy: 2,5 cm; wyrównanie: obustronne.
 - Słowa kluczowe i streszczenie: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 10; odstępy: 1; marginesy: 2,5 cm; wyrównanie: obustronne (same „Słowa kluczowe” i „Streszczenie”: czcionka: Times New Roman; wielkość czcionki: 10; pogrubienie).
 - Tekst: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 12; odstępy: 1,5; wcięcie akapitowe: 1,5 cm; marginesy: 2,5 cm; wyrównanie: obustronne.
 - Przypisy: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 10; odstępy: 1; marginesy: 2,5 cm; wyrównanie: obustronne.

- Bibliografia załącznikowa – tytuł: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 12; pogrubienie; brak wcięcia akapitowego; odstępy: 1,5; marginesy: 2,5 cm; wyrównanie: obustronne.
- Bibliografia załącznikowa – tekst: czcionka Times New Roman; wielkość czcionki: 12; odstępy: 1,5; wcięcie akapitowe: 1,5 cm; marginesy: 2,5 cm; wyrównanie: obustronne.

1. Materiał ilustracyjny powinien zostać przesłany do redakcji w formacie: .jpg/.jpeg, .tif/.tiff lub .png.
2. W przypadku recenzji w nagłówku podajemy po kolei: imię i nazwisko autora publikacji, jej pełny tytuł (w przypadku pracy wielotomowej również liczbę tomów), nazwę wydawnictwa (w przypadku kolejnego wydania jego numer), miejsce i rok wydania, liczbę stron oraz numer ISBN.
3. Tytuły opublikowanych prac piszemy w tekście czcionką pochyłą.
4. Tytuły czasopism w tekście zaznaczamy za pomocą cudzysłowu.
5. Często cytowane nazwy instytucji, czasopism lub edycji źródłowych powinno się, po ich pierwszym zastosowaniu, skracać.
6. Wszelkiego rodzaju cytaty w tekście zaznaczamy za pomocą cudzysłowu.
7. Daty w tekście zapisujemy według zasady: datę dzienną cyfrowo, miesiąc słownie i rok cyfrowo (cyframi arabskimi). Natomiast w przypadku dat w przypisach wszystko zapisujemy cyfrowo (dzień i rok cyframi arabskimi, a miesiąc rzymskimi).
8. Przypisy bibliograficzne zastępuje się odesłaniem do bibliografii załącznikowej, którą należy opracować zgodnie z zasadami APA Style. Odesłanie w tekście umieszcza się w nawiasie okrągłym wg poniższych zasad.

(Oldenburg, 1989)

[surname in text] Oldenburg (1989)

(Michalak et al., 2016, p. 44)

(Fernández-Ardèvol et al., 2018)

(Jaskulski, 1864, pp. 1-2)

[surname in text] Jaskulski (1864, pp. 1-2)

9. W przypadku alfabetów cyrylickich, w tekście należy zachować oryginalną pisownię, natomiast w bibliografii załącznikowej zastosować transliterację.
10. Na końcu tekstu należy podać bibliografię załącznikową w stylu APA 7th edition i porządku alfabetycznym bez podziału na kategorie.

Poniżej zamieszczamy przykład bibliografii w stylu APA 7th edition:

Bibliografia

Książka:

Oldenburg, R. (1989). *The Great Good Place. Cafes, Coffee Shops, Community Centers, General Stores, Bars, Hangouts, and How They Get You through the Day*. Paragon House.

Ladewig, P. (2016). *Katechizm biblioteki* (Z. Gębołyś (red.); Z. Gębołyś & B. Kwoka (tłum.)). Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

Michalak, D., Koryś, I., & Kopeś, J. (2016). *Stan czytelnictwa w Polsce 2015 roku*. Biblioteka Narodowa.

Artykuł:

Zybert, E. B. (2016). Bezdomni w bibliotekach - doświadczenia zagraniczne. *Przegląd Biblioteczny*, 84(1), 27–45.

Fernández-Ardèvol, M., Ferran-Ferrer, N., Nieto-Arroyo, J., & Fenoll, C. (2018). The public library as seen by the non-users. *El Profesional de La Información*, 27(3). <https://doi.org/10.3145/epi.2018.may.19>.

Sopyło, T. (2018). Fatnomyka. Rzeczywistość wirtualna w bibliotece. *Bibliotekarz*, 5, 24–33.

Artykuł w prasie:

Chociszewski, J. (1863, maj 20). Kronika. *Nadwiślanin*, 3.

Jaskulski, S. (1864, lipiec 8). Berlin, 6 lipca. *Dziennik Poznański*, 1–2.

Kobierska-Maciuszko, E. (2015, luty 4). Najwyższy czas dla BUW-u, by rozstać się z Hulakulą [LIST DO REDAKCJI]. *Gazeta Wyborcza. Warszawa*. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,17359733,Najwyzszy_czas_dla_BUW_u_by_rozstac_sie_z_Hulakula.html?disableRedirects=true.

Artykuł w encyklopedii:

Comparison of reference management software. (2018). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Comparison_of_reference_management_software&oldid=827336464.

Rozdział:

Ciesielska-Kruczek, R. (2013). Przestrzeń biblioteczna – miejscem nauki, działalności społeczno-kulturalnej, pracy. W M. Wojciechowska (Red.), *Fizyczna przestrzeń bibliotek* (s. 40–52). Oficyna Wydawnicza Edward Mitek.

Jeż, R., Konieczko, A., & Kwiatkowska, M. (2016). Jakość usług informacyjnych biblioteki akademickiej jako ważny element gospodarki opartej na wiedzy. W T. Piestrzyński & J. Jerzyk-Wojtecka (Red.), *Biblioteka w społeczeństwie wiedzy* (s. 33–44). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/8088-191-4.03>.

Strona internetowa:

Grodecka, M. (2017, styczeń 20). *Czytanie z klockami LEGO. Biblioteka zaprasza na warsztaty*. PetroNews. <http://petronews.pl/czytanie-z-klockami-lego-biblioteka-zaprasza-na-warsztaty/>.

ORCID. (b.d.). *About*. Pobrano 7 marzec 2018, z <https://orcid.org/>.

Blogi:

Morawiec, B. M. (2017, styczeń 16). Biblioteka w Oleśnie wie jak to się robi! *Lustro Biblioteki*. <http://lustrobiblioteki.pl/2017/01/biblioteka-olesnie-wie-sie-robi/>.

E-Mail:

Żurawińska, Z. (2017, styczeń 26). *DOI w zapisie bibliograficznym* [List do Mariusza Balcerka].

Praca dyplomowa:

Khoir, S. (2016). *An information behaviour perspective into Asian immigrants' settlement in urban South Australia: Investigating their everyday life information seeking and the value of public library services* [University of South Australia]. https://ap01-a.alma.exlibrisgroup.com/view/delivery/61USOUTH AUS_INST/12145033070001831.

Rękopis:

Piotr Konaszewicz-Sahajdaczny do Krzysztofa Radziwiłła Styczeń 13, 1622, Kijów (Archiwum Radziwiłłów, Dział II, sygn. 804). (1622). Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Polska.

Jarochowski, C. (1863). *X. Cypriana Jarochowskiego pamiątka z więzienia* (Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Rps 189). Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu, Polska.

Richtlinien für Autorinnen und Autoren

Dieser Text wird unter der Creative Commons-Lizenz Namensnennung-Keine Bearbeitungen 4.0 International (CC BY-ND 4.0) veröffentlicht.

1. Die Redaktion erinnert daran, dass die Erscheinungen von sog. *ghostwriting* und *guest authorship* Anzeichen von wissenschaftlicher Unzuverlässigkeit und Unredlichkeit sind und alle entdeckten Fälle davon durch Benachrichtigung entsprechender Institutionen (Heiminstitutionen, wissenschaftliche Gesellschaften, Verbände der Editoren etc.) demaskiert werden.
2. Manuskripte sind der Redaktion im Format .doc bzw. .docx einzureichen.
3. Die Redaktion nimmt die Manuskriptvorschläge mit einem Umfang von nicht mehr als 2 Autorenblättern (80.000 Zeichen inkl. Leerzeichen und Fußnoten) an.
4. Jedem Manuskript sind Stichworte, und im Falle von zitierten Texten auch ein Literaturverzeichnis beizufügen.
5. Jedem Manuskript sind Angaben zum Autor mit einem Umfang von 500–800 Zeichen inkl. Leerzeichen, die Zusammenfassung mit Stichworten mit einem Umfang von ca. 1000–2000 Zeichen sowie ein Literaturverzeichnis im Stil APA 7th edition (in alphabetischer Ordnung) beizufügen.
6. Die Redaktion empfiehlt, die Literaturverwaltungsprogramme wie etwa Zotero zu nutzen.
7. Die Zusammenfassung sollte aus den folgenden Elementen bestehen: These/ Ziel des Beitrags, Forschungsmethode und Ergebnisse / Schlussfolgerung.
8. Formatierung:
 - Vor- und Nachname des Autors: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 12; fettgedruckt; Abstand: 1,5; Textausrichtung: links.
 - Angaben zur Affiliation (vollständiger Name der Institution), E-Mailadresse und ID ORCID des Autors: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 12; Abstand: 1,5; Textausrichtung: links.
 - Überschrift: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 12; fettgedruckt; Abstand: 1,5; Randeinstellungen: 2,5 cm; Textausrichtung: links.
 - Angaben zum Autor des Beitrags: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 10; Abstand: 1; Absatzeinzug: 1,5 cm; Randeinstellungen: 2,5 cm; Textausrichtung: im Blocksatz.
 - Stichworte und Zusammenfassung: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 10; Abstand: 1; Randeinstellungen: 2,5 cm; Textausrichtung: im Blocksatz (die Wörter „Stichworte“ und „Zusammenfassung“ selbst: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 10; fettgedruckt).
 - Text: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 12; Abstand: 1,5; Absatzeinzug: 1,5 cm; Randeinstellungen: 2,5 cm; Textausrichtung: im Blocksatz.
 - Fußnoten (Referenzen): Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 10; Abstand: 1; Randeinstellungen: 2,5 cm; Textausrichtung: im Blocksatz.

- Literaturverzeichnis – Überschrift: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 12; fettgedruckt; ohne Absatzeinzug; Abstand: 1,5; Randeinstellungen: 2,5 cm; Textausrichtung: im Blocksatz.
 - Literaturverzeichnis – Text: Schriftart Times New Roman; Schriftgröße: 12; Abstand: 1,5; Absatzeinzug: 1,5 cm; Randeinstellungen: 2,5 cm; Textausrichtung: im Blocksatz.
1. Das Illustrationsmaterial sollte der Redaktion im Format: .jpg/.jpeg, .tif/.tiff oder .png eingereicht werden.
 2. Im Falle von Rezensionen werden in der Überschrift folgerichtig angeführt: der Vor- und Nachname des Autors des Beitrags, sein vollständiger Titel (im Falle einer mehrbändigen Arbeit auch die Anzahl der Bände), der Name des Verlags (bei folgender Ausgabe auch die Nummer davon), der Ausgabeort und das Ausgabejahr, die Seitenanzahl und die ISBN-Nummer.
 3. Die Überschriften der veröffentlichten Arbeiten werden kursiv gedruckt.
 4. Die Überschriften der Zeitschriften werden im Fließtext im Anführungszeichen angeführt.
 5. Häufig zitierte Namen von Institutionen, Zeitschriften bzw. Quelleneditionen sollte man nach der ersten vollständigen Nennung nur im Kurzbeleg wiedergeben.
 6. Alle Zitate im Fließtext sind in einfache Anführungszeichen zu setzen.
 7. Die Daten im Fließtext notiert man folgendermaßen: das Tagesdatum mit einer Ziffer, den Monat in Worten und das Jahr mit einer Ziffer (arabische Ziffern). Dagegen werden die Daten in den Fußnoten nur mit den Ziffern notiert (der Tag und das Jahr mit arabischen Ziffern, der Monat mit römischen).
 8. Die bibliografischen Referenzen ersetzt man durch den Verweis auf das Literaturverzeichnis, das nach APA Style vorzubereiten ist. Die Verweise im Fließtext setzt man in runde Klammern nach den unten angeführten Richtlinien.

(Oldenburg, 1989)

[surname in text] Oldenburg (1989)

(Michalak et al., 2016, p. 44)

(Fernández-Ardèvol et al., 2018)

(Jaskulski, 1864, pp. 1-2)

[surname in text] Jaskulski (1864, pp. 1-2)

9. Bei kyrillischen Alphabeten ist im Fließtext die Originalschreibweise zu nutzen, ins Literaturverzeichnis setzt man dagegen die Transliteration.
10. Am Ende des Manuskripts sollte man das Literaturverzeichnis, vorbereitet nach APA 7th edition in alphabetischer Ordnung ohne Einteilung in Kategorien berücksichtigen.

Unten ein Beispiel des Literaturverzeichnisses, vorbereitet nach der APA 7th edition:

Literaturverzeichnis

Buch:

Oldenburg, R. (1989). *The Great Good Place. Cafes, Coffee Shops, Community Centers, General Stores, Bars, Hangouts, and How They Get You through the Day*. Paragon House.

Ladewig, P. (2016). *Katechizm biblioteki* (Z. Gębołyś (hrsg.); Z. Gębołyś & B. Kwoka (übers.)). Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

Michalak, D., Koryś, I., & Kopeś, J. (2016). *Stan czytelnictwa w Polsce 2015 roku*. Biblioteka Narodowa.

Beitrag:

Zybert, E. B. (2016). Bezdomni w bibliotekach - doświadczenia zagraniczne. *Przegląd Biblioteczny*, 84(1), 27–45.

Fernández-Ardèvol, M., Ferran-Ferrer, N., Nieto-Arroyo, J., & Fenoll, C. (2018). The public library as seen by the non-users. *El Profesional de La Informacion*, 27(3). <https://doi.org/10.3145/epi.2018.may.19>

Sopyło, T. (2018). Fatnomyka. Rzeczywistość wirtualna w bibliotece. *Bibliotekarz*, 5, 24–33.

Zeitschriftenartikel:

Chociszewski, J. (1863, 20. Mai). Kronika. *Nadwiślanin*, 3.

Jaskulski, S. (1864, 8. Juli). Berlin, 6. Juli. *Dziennik Poznański*, 1–2.

Kobierska-Maciuszko, E. (2015, 4. Februar). Najwyższy czas dla BUW-u, by rozstać się z Hulakulą [BRIEF AN DIE REDAKTION]. *Gazeta Wyborcza*. Warszawa. http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,17359733,Najwyzszy_czas_dla_BUW_u_by_rozstac_sie_z_Hulakula.html?disableRedirects=true

Enzyklopädischer Beitrag:

Comparison of reference management software. (2018). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Comparison_of_reference_management_software&oldid=827336464

Beitrag in Herausgeberwerken:

Ciesielska-Kruczek, R. (2013). Przestrzeń biblioteczna – miejscem nauki, działalności społeczno-kulturalnej, pracy. W M. Wojciechowska (hrsg.), *Fizyczna przestrzeń bibliotek* (S. 40–52). Oficyna Wydawnicza Edward Mitek.

Jeż, R., Konieczko, A., & Kwiatkowska, M. (2016). Jakość usług informacyjnych biblioteki akademickiej jako ważny element gospodarki opartej na wiedzy. W T. Piestrzyński & J. Jerzyk-Wojtecka (hrsg.), *Biblioteka w społeczeństwie wiedzy* (S. 33–44). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/8088-191-4.03>

Webseite:

Grodecka, M. (2017, styczeń 20). *Czytanie z klockami LEGO. Biblioteka zaprasza na warsztaty*. PetroNews. <http://petronews.pl/czytanie-z-klockami-lego-biblioteka-zaprasza-na-warsztaty/>

ORCID. (n.d.). *About*. Zugriff am 7.03.2018 auf <https://orcid.org/>

Blogs:

Morawiec, B. M. (2017, 16. Januar). Biblioteka w Oleśnie wie jak to się robi! *Lustro Biblioteki*. <http://lustrobiblioteki.pl/2017/01/biblioteka-olesnie-wie-sie-robi/>

E-Mail:

Żurawińska, Z. (2017, 26. Januar). *DOI w zapisie bibliograficznym* [Brief an Mariusz Balcerek].

Diplomarbeit:

Khoir, S. (2016). *An information behaviour perspective into Asian immigrants' settlement in urban South Australia: Investigating their everyday life information seeking and the value of public library services* [University of South Australia]. https://ap01-a.alma.exlibrisgroup.com/view/delivery/61USOUTH AUS_INST/12145033070001831

Handschrift:

Piotr Konaszewicz-Sahajdaczny do Krzysztofa Radziwiłła Styczeń 13, 1622, Kijów (Archiwum Radziwiłłów, Abt. II, Sign. 804). (1622). Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Polska.

Jarochowski, C. (1863). *X. Cypriana Jarochowskiego pamiątka z więzienia* (Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Rps 189). Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu, Polska.